UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 12 04 03 08 001 4

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

B
3148
A5

Ahmet Mithat
Şopenhauer'in ḥikmet-cedīdesi

شوپنهورك حكمت جديده‌سی

Ahmet Mithat, 1844-1912
Şopenhauer'in hikmeti cedidesi

مؤلفی

احمد مدحت

ترجمان حقيقت غزته‌سنده نشر اولندقدن صكره
ایلك دفعه اوله‌رق
كتاب صورتنده دخی طبع اولنمشدر

استانبول

١٣٠٤

B
3148
A5

LIBRARY
OCT 19 1965
UNIVERSITY OF TORONTO

شوپنهورك حكمت جديده‌سی

1015439

—

مؤلف طرفندن شهر امانت جليله‌سی مكتوبجيسی سعادتلو ناظم بك افندی حضرتلرينه يازيلان مكتوب مقدمه مقامنده قائم اولمق اوزره بروجه آتی عيناً درج اولنيور :

اوغلم ناظم !

حكمت جديده ايله اشتغالكی بكا خبر ويردكاری زمان ممنون اولمشيدم ، هله بو كنزكی بعض اعاظمك حكمت دستورلرندن كوزل برمقتبسات وجوده كتورديككی

سن کندیك سو یلدیکك زمان سنی نه قدر
تشویق ایتمش اولدیغمی دخی البته درخاطر
ایلرسك . حقیقت ! کشفیات واختراعاتك
کافه سی اسکیدن موجود اولانلره نسبتله
اکمل و اتم شیلر اولدقلری کبی حکمتك
دخی البته یکیسی اسکیسندن اتم و اکمل
اولمسی اقتضا ایده جکندن بو اشتغالك
و بالخاصه ایتدیکك اقتباساتك نه قدر نافع
اوله جغی دخی تفصیله محتاج اولمامق لازم
کلور . شوقدرکه بز یعنی مسلمانلر پك مکمل
بر حکمته مالك اولدیغمزدن بزه حکمت
بکندیرمك براز مشکل اوله جغی دخی هیچ
برزمان بنم خاطرمدن چیقمش شیلر دکلدر .
بناءً علیه بکندیکك حکمتلرك نه کبی شیلر
اوله جغنی کورمك مراقنده ایدم .

وقتاکه چکن کون لوقانطه‌ده طعام
ایدر ایکن الده برجلد طوتشدیردك بو
مراقم درحال تجدد ایلدی . بیلیورسك یا ؟
و بر دیکك شی اوروپانك حکمای جدیده .
سندن شوپنهورك خلاصهٔ حکمیاتی ایدی .
بن بو ذاتك اسمنی اول دخی ایشتمش
ایدم . حتی اسمنی کوردیکم اثر کندیسنك
لهنده اولمیوب شوپنهوری حکما صفتنده
کورینور بدلا اولق اوزره حکم ایلدیکندن بویله بر مؤاخذه‌یه دوچار اولمش
بولنان ذاتك مطالعهٔ آثار بله اشتغالی تضییع
اوقات عد ایلمشیدم . فکرمك طوغریسنی
صورار ایسه‌ك اعتراف ایدرم که حکمت
دنیلان شی یاش دری کبی هانکی طرفه
چکسه‌ك اوزانه‌جغی و او بابده نه‌قدر سوز

سویلمش اولسه‌ك بتون توكنمیه‌جكی جهتله
ذاتاً فیلسوفینك بر چوق اوهامندن خو.
شلانمدیغم حالـده صنعتم بازیجیلق اولمق
حسبیله بو یولده‌كی آثاری خوشـلانمیه
خوشلانمیه اوقومغه مجبور اولیور ایدم‌ده
برده بدلادبه توصیف اولنان بر شوپنهور
كورنجه آنی اوقـومق بالكلیه بیهـوده
اوله‌جغنی حكم ایلمشیدم.

اوت! دیه بیلورسـك كه « بر كره
كـورملی تدقیق ایتملی‌ده صكره حكم
ویرملی. والاعلى العمیا حكم ویرمـك
موافق عقل وحكمت دكلدر »

بویله‌در اوغلم. اما بو سوز اسراف
ایتمـك ایچون بول بول وقتـلری اولانلر
حقنـده بویله‌در. برده بنی دوشـون كه

بن هر کون سـتونلر طـولوسی یازمغـه
و بونلری یازمق ایچـون دخی صحیفه‌لر
جلـدلر طولوسی اوقـومغه مجبورم .
بالآخره یازه‌میـه‌جق اولـدقدن صکره بر
شیئی اوقومق بنم ایچون نوعما زمان غائب
ایتمش اولمق دیمکدر . ایشته بونك ایچوندرکه
شو پنهوره زمان صرف ایتمکه شمدی‌یه قدر
لزوم کورمامش ایدم .

فقط « شـوپنهور » دیه اسمی بیـله
قولاغه خوش کلمیان بر حکیمی سنك انتخاب
ایتمش اولـدیغك کورنجه و کتابنی سـنك
الکدن النجه نظرم دقتـه‌لشـدی . حسن
انتخابکه وقدرت تمیزکه پك زیاده اعتمادم
اولـدیغی جهتـله شو پنهوری بکاسـنك
« پره‌زانته » ایدیشـك انك دخی اهمیتنی

آرتدیردی . الدیغم کتابی اوقومغه باشلادم .

برده ایلك صحیفه‌لرنده بو ذاتك یکی بر حکمت اساسنك واضعی اولدیغنی کورر ایسه‌م بن نه حاله کیررم؟ « چوق شی! شوپنهاور یکی بر حکمت واضعی اولسون ده ینه بدلالتله اتهام ایدلسون! بوقدر مهم بر ذاتك وجودینی واساس حکمتنی سوکیلی قارئلرمه اخبار ایتمك وظیفه‌م ایکن شمدی یه قدر او وظیفه‌ده قصور ایتمشم! » دیه صحیفه‌لری کوزلرمله برجسته اوقومغه باشلادم .

اوقیورم! لاینقطع اوقیورم! هرده دهشی محاکمات جهتنده اصلا سوق ایتمیه‌رك یالکز بر « باقه‌لم نه دیمش! دها نه دیمش! »

دیه بر دوزی یه اوقیـورم که او کـون واپورده بکـقوزه کاور ایکن واو کیجـه خانه‌مده سـاعت التی بچغـه قدر ۲۲۵ صحیفه‌لك جلدی بوتارجه‌سنه اوقویوب بتورمشم .

« نه اکلادك ؟ » دیه‌می صوردك ؟ نه اکلادیغمی اکلاتمق بر نوع محـاکمه دیمك اولور . بن ایسـه محـاکمه ایدرك اوقومدیغمی سویلمش ایدم . بنـاءً علیه نه اکلادیغمی سـکا سویلمك وحتی کندی نظرمده دخی تعیین ایتمك ایچون موسـیو شـو پنهوئری بر دها اوقومغـه مجبور اولدم .

بو ایکنجی مطالعه اوچ کون دوام ایلدی . فقط مطالعه ایدر ایکن بنی کورمش اولسه

ایدك مطلقـا چلدرمش ظن ایدر ایدك .
شمـدی بر بحثی اوقور ایکن قهقهـه‌لرله
کولرم . متعـاقباً دیکر بحثـده بکا او بله
برغضب کلـور که المده کی کتـابی پاره‌
لیـه‌جکم ظن ایدرسـك . بـلـك برنده
کنـدی کنـدیمه « آه ناظم ! یانمـده
اولسه‌ك ده سکا شـو سطرلری کوستروب
مطـالعه‌می ده بیان ایتسـه‌م » دیرم .
هم ده بوسوزلری آچیق کوز ایله صـا
یقلاتق قبیلـدن اوله‌رق جهراً سویلرم .
حالمی کورن قادینلر شاشه‌رق « جانم سکا
نه اولدی ؟ عقلکی می بوز یورسـك ؟ »
دیرلر . انلره هیچ جـواب ویرمم . ینـه
کاه قزارق کاه کوله‌رك مطـالعه‌مده دوام
ایدرم .

ایشته بو ایکنجی مطالعه‌دن صکره نه‌ا کلادیغمی صورکه سویله‌یم . هایدی سن صورمش اول . ایشته بن ده سویلیورم :

قسم اول

« تمهیدات »

(مباحث) — بو تمهیداته نه لزوم واردر — سویلیان و سویلنان — حکمت و حکیم — شوپنهورك کندیسی — اوروپانك دینسزلکی نه دن عبارتدر —

مبحث

١

« بو تمهیداته نه لزوم واردر »

نظمك بزه ویرمش اولدیغی جلدك

كرك كنديسی وكرك سائر برچوق ارباب
مطالعه طرفندن نسخه‌لری مطالعه ايدلمش
اوله‌جغی جهتله هپسنه معلوم اولمشدركه
بوجلدشو پئهو ژرك آثارندن بر يسنی دوز
دوزی‌یه ترجمه كی برشی اولميوب بلكه
بعض اساسلی ماده‌لر اوزرينه حكيم
مومی اليهك مطالعاتی نه‌دن عبارت
اولديغی كوسترلمك ايچون برچوق
آثارندن اقتباس صورتيله ترتيب او-
لنمشدر . بوحالده خاطرلره كلوركه بز دخی
كتابی باش طرفندن باشلايه‌رق اوقوديغمز
كبی خاطريمزه كلان شيلری‌ده اويله‌جه
يازوب كيدی ويرەلم . هله بوصورتله
وجوده كله‌جك بر اثری اقسام طبيعيه‌سنه
تقسيم ايلديكمز صره‌ده قسم اول اوله‌رق

شو يله برطاقم تمهيداته بزم كورمش اولديغمز لزومى پك چوق كيمسه‌لرك كوره‌مامسى و يا كورسه بيله درجه‌سنى تقدير وتطبيق ايده‌مامسى محتملاتدن اولمغله بو تمهيداته كوريلان لزومك شرح وايضاحى بزجه مقصد اول اعتبار اولنمشدر .

فيلسوفى يعنى حكمت ذهن بشرك بر نوع پوصله‌سيدركه هر هانكى مبحث ومسئله‌ده اولورسه اولسون انسانك پيدا ايده‌جكى الطوغرى حكم فيلسوفينك دلالتيله تحقق ايده‌جكدر . فيلسوفى الك قديم شيلردندر . حتى ذهن بشر نه زمان تفكره باشلامش ايسه فيلسوفينك دخى اوزمان اساسى قورلمش اولديغى

حکم ایدیله‌بیلور . تدوینی واقعا اندن
صکره ایسه‌ده تتبعات تاریخیه‌دن استدلال
اوله‌جغی اوزره علوم میاننده تدوینجه
دخی جمله‌یه تقدم ایدن فیلسوفی اولمشدر .
هیچ بر عصرده فیلسوفی اهمیت لایقه‌سندن
دوشمش اولمیوب هر دینه هر مذهبه
هر مسلکه کیرمش و یاخود کندی ادعاسنه
کوره بونلرک کافه‌سنی احاطه ایلمشدر .
اعصار جدیده‌یه قدر ارتق یکیدن ادیانک
ظهوری امکانی بالکلیه قالقمش اولدیغی
حالده یینه یکیدن یکی‌یه فیلسوفی مسالکی
ظهورینک طریقی قپانمامش و بالعکس
عصرلر یکیلندکجه بو طریق توسع ایده
ایده عصرمزده همان هرکس بر فیلسوف
کسیلمشدر .

ایمدی فلان پرده شویله برفیلسوف
توره دیکنه وشو یولده بر مسلك جدید
حکمت کشف ایتدیکنه دائر النسان خبر
اوزرینه نظر اهمیتك درحال اوجهتده
دونمامسی قابل اوله میوب بو نه قدر قابل
دکلسه حکمت نامنه اورته یه قونیلان
مطالعاتك ده کافه سی عین حقیقت اولمق
اوزره قبول اولنه مامسی اوقدر وحتی
اندن پك چوق زیاده عادتا قطعیاً قابل
اولدیغندن بو بابده کی قابلیت و عدم
قابلیتی موازنه ایچون انسانك ماهیت
حکمته آز چوق وقوفیله برقدرت تمییز
پیدا ایتمش بولنمسی لازمکلور ·

بولزومی بحق کورمك وا کلامق
ایچون دوشونملیدرکه هرکسك هرشی

حقنده کندولکنجه بر قناعتی بولنه‌رق
یکی کوره‌جکی مسلك حکمت ایسه
انك قناعت کرده‌سی اولان شیئی
تعدیل ایده بیلمك ممکنمیدر ؟
یابعدالتعدیل حاصل اوله‌جق صورت
قناعتی اولکی یه نسبتله فی نفس‌الامر
مرجح کوریله‌میه‌جك برشی اولورسه ؟
اوزمان یکی مسلك حکمنی کورمش
اولدیغنده اوله جغنده انسانك ندامت
کتورمسی ضرورت حکمنی الزمی ؟

بعض کره واقع اولورکه انسانده
کندولکنجه قناعت ایتمش اولدیغی شی
حقیقةً عین بطلان اولوب مؤخراً
کندیسنه القا ایدیلان شی عین حقیقت
ایدوکی تحقق ایلدیکی حالده بیله او آدمده

يه عظيم بر فكر ندامت پيدا اولور . بونك
الڭ پارلاق مثالى اولمق اوزره وقتيله
بر مجموعه ده اوقومش اولديغمز فقره نك
خلاصه سنى عرض ايده لم .

جزويتلردن بريسى هندستانه كيدوب
برهمنلردن بريسيله مباحثه يه طوتشمش .
برهمن جانه قيامق ايچون استاصلا يه ديكنى
ايراد ايلر ايمش . جزويت بونك محال
اولديغنى دعوايه كيرشمش . برهمن شو
اقرارى ويرديكى كونلدنبرى شو قدرسنه
چكمش اولديغى حالده هيچ برجانه قيمديغنى
واغزينه مواد حيوانيه دن هيچ برشى
كيرمديكنى بر طور مصرانه ايله بيان
ايدنجه جزويت «صو دخى ايچمديكزمى؟»
سؤالنى بالايراد برهمن طرفندن جواب

تصديق الدقدن صكره برخرده بين چيقا -
روب التنه بر طمله صو قويمش وبرهمنه
اوصو يه باقمسنى تكليف ايتمش . برهمن
صو يه باقوب ده ايچنده نه قدر عجايب
مخلوقات اولديغنى كورنجه صو ايچمك
دخى بوذى روحلرى بلع ديمك اولديغنى
ا كلايه رق مغلوب اولمش . بو معجزكارانه
آلتى بر كوزلجه تماشا ايتمك ايچون جز -
ويتدن ايستيه رك النه الدقدن صكره كمال
تهور ايله يره چاربديغى كبى پارچه پارچه
ايتمش و ديمش كه : « الله سنك بلاكى
ويرسون اى آلت ! بنى بونجه سنه در
باغلانمش اولديغم ايمان واعتقادمده تخطئه
ايدرك جاليردك . عمرمك هبا اولديغنى
كوستردك ! »

واقعا بیچاره برهمن واقف بر آدم اولسه ایدی جزویته « سزدخی پرهیز کبیر کزده لحمی قطعیاً حرام ایدییورسکز . فقط صوینی ایچیورسکز . بو حالده سزك تحریکزدخی حکمسز قالیور . » بولو برمقابله ده بولنه بیلور ایدی . انجق جهلی حسبیله بو مقابله ده بولنه مامش .

شمدی برهمنك حیوان اولدورمامك مقصدمرججی ... ایله لحمدن امتناع درجه سنده کی بیضتی واقعا بربطلاندر . واقعا خردهبینك کندیسنه کوستردیکی حقیقت او بطلان ایله قیاس قبول ایده میه جك حقایق فنیه دندر . اما بوحال بیچاره آدمجکزی بر عمر مدتجه باغلامش و فیوضاتنه نائل اوله جغی امیدینی

قطعیلشدیرمش اولدیغی ایمـانندن جدا
ایلدیکی ایچون بویله خرده بینی پارهلرجه ـ
سنه موجب یأس اولمسی شـایان مؤاخذه ـ
میدر ؟

دیمك اولیورکه انسان یکیدن بر حکمت
کورهجك اولورسه اولا بر قدرت تمییزیهسی
بولنملیده اکا کـوره او حکمت جـدیدهیی
بالانتقاد تلقی ایتملیدر . والا یکیسی اسکیسنه
مرجح اولهماق صـورتیله ندامتك دخی
بر همنده کوریلان ندامتدن دها بیوك ودها
طوغری اولمسی ممکن اولهبیلور .

هله شوزمانلرده کنجلرمزدن برچوغی
حکمیات جـدیدهیه رغبتده قراکلغه صا ـ
لدیرر جهسنه بر صولت کوسـتریورلرکه
کندیلرنده مطلـوبز اولان قـدرت تمییز

حاصل اولوب ده بو حکمتلره رغبتنك دخی اندن صکره حصوله کلمش اولدیغنه امنیت ایده بیلمه‌لك موجب ممنونیت اوله بیلور ایسه‌ده تحصیل پروغراملری ذاتاً معلوممز اولوب خصوصی مطالعه ایچون یاشلرینك نه قدر مساعد اوله بیله‌جکی دخی میدانده ایدوکندن او قدرت تمییزك کنديلرنده موجودیتی بالطبع مشکوك اولور. حال بو یله اولنجه « فلان حکم شو مطالعه‌ده ایمش » دیه کنجمزك اومطالعه‌دی برعقیده اساسیه اولرق اوزره قبول ایدی ویرمسی نه بیوك تهلکه حکمنی الور؟

دوشونملیدرکه فیلسوفینك بر بیوك قسمی مبدأ ومعاد و خلقتده کی حکمت کبی

انسانی بو عالمده ایکن عوالم سائرهدن امید وار ویاخود مأیوس ایدهجك شیلردن عبارتدر . دیمك اولیورکه بر زهر حكمت انسانی تسمیم ایدهجك اولورسه یالکز بو عالمدهکی حیاتنی محو ایتمش اولمقله قالمیور حیات ابدیهسنی دخی محو ایتمش اولمسی ممکن کوریلیور .

بناءً علی ذلك شو پنهور کبی اوروپاجه بر مسلك جدید حکمت رئیسی عد اولنان ذاتك خلاصهٔ حکمیاتنی انتقاده کیرشمزدن اول قارئلرمزك تنویر انظاری ایچون بعض تمهیداته بر لزوم قطعی تحقق ایلیور .

مبحث

٣

« صویلیان و صویلنان »

بز شمدی یه قدر « صو یلیانه باقه ! صو-
یلمدیکنه باق » حکمنه قناعت ایتمش
ایدك . بونك عربجه‌سی دخی غالبا
« لاتنظر الی من قال وانظر الی ماقال »
صورتنده ایدی . یاکلشمز وار ایسه
مصحح الخطایا الحاج ابراهیم افندی
خواجه‌مز تصحیحنه همت بیوررلر . واقعا
قوجه قاریلر دخی « صو یلیانه باقه
صو یلتنه باق » دیرلر ایسه‌ده انلرچوجقلر
اغزندن چیقان بعض سوزلرده غائبدن
خبر چاشنیسی حس ایلدکاری ایچون
بویله سویلمشلر در . بز ایسه « غائبی

اللهدن بشقه کیمسه بیلمز » حکمنده اصلا
چوزلمامك اوزره بل باغلامش اولدی .
یغمزدن او یله قوجه قاری لقردیلرینه
دکل آ صورت ظاهرده ارکك وپك چوق
شیئه وقف اولدقلری دعاسنده بولندقلری حالده
بومثللو غرائب اعتقاد وعجائب ادعالردن
طولایی بزجه قوجه قاریلردن فرقی هیچ
حکمنده بولنان رجالك دخی سوزلری
اوْن پاره ایتمز .

حاصلی بز سو یلیانه باقیوب سو یلنانه
باقوق حکمنده ایدك . واقعا برحکم
دها واردرکه اوده :
کلامندن اولور معلوم کشینك کندی مقداری
صورتنده نظم ایدلشدر . بوحکم
بزم قبول ایتمش اولدیغمز حکمتدهیلدر

تطبیق اولنه‌میه‌رق برانسانك مقداری
کلامندن معلوم اوله‌جق اولورسه
اوحالده سویلیانه باقیوب یالکز سو-
یلدیکنه باقق دخی حکمسز قاله‌جغی
وکندی مقداری کلامندن معلوم اولنجه
کلامندن ماعدا کندیسنه دخی باقلمش
اوله‌جغی درکار ایسه ده شوپنهوئری
مطالعه ایدنجه ایلك قبول ایتمش اولد-
یغمز حکمت کیروده قالدقدن ماعدا شو
ایکنجی حکمت دخی بالکلیه بعید قالمسیله
نظر اهمیتز آچلدقجه آچلغه باشلادی .

عجبا شوپنهوئرك کرچکدن بر
حکمت جدیده مؤسسی اولدیغی نظرمزده
قطعیاً تحقق می ایلدی ؟

عجله ایتمیه‌لم .

سزه برسوز سویلمشلر . سز دخی
اوسوزی بکنمشسکز . اما اوسور
حقیقةً طوغری ومحض حکمت اولدیغی
بحثك خارجنده اولەرق اوسوزی سز
کندیکز بکنمشسکز . بکندیککز سوزك
حکمنی ده طوته جق دکلیسکز ؟ طوتمیه
جق اولسه‌کز بکنمش اولمقلغکز عبث
اولور . یا اوسوزك صاحبی فعلاً
بالکلیه سوزینك خلافنده ایسه ؟
« سن اکا نه باقیورسك ؟ سوزی
طوغری یا ! اکا باق » دیرسکز اما سزه
جواباً دیلیورکه : « اکر سوزك طوغری
اولدیغنه سوز صاحبنك کندیسی ده
قطعیاً قائل اولسه ایدی کندی سوزینی
کندیسی طونار ایدی . مادام‌که طوتمیور

دیمك اولیورکه کندی سوزینی کندیسی
بکنوب تصویب ایتمیور • درحال بنم
اوسوزی بکنمش اولمقلغم برخطا اوله
بیلور • اوخطا دخی یابنم فطانتك
قتندن و یاخود قائلك مغلطه و مغالطه
ده کی مهارتندن نشأت ایلیه بیلور »

هله کشینك کندی مقداری کلامندن
معلوم اولمق لازمکلور ایسه مثلا « آچلق
طوقلقدن خیرلیدر » دیان آدمك اهل
ریاضتدن اولمسنی تصور ایدر سکز •
برده اوآدمك او بورلقدن معده فسادندن
مضطرب اولدیغنی کورنجه اکلارسکزکه
بوسوزی سویلیان کشینك کندی مقداری
سوزندن اکلاشیله مامشدر •

شو مقدمه‌یی بسطدن مقصد شو ینهو •

زُلك اول باول كلامندن كندی مقداری
ا كلاشيله ميان كشيلردن اولديغی و يالكز
سـ يلديكنه باقه‌رق سـو يلميانه باقلامق
حكمنه اتباع ايديله‌جك ذواتدن دخی اولمديغی
قضيه‌سيدر ٠

شو پنهو رُنه ديمش ؟ اصابتی وارايسه
نه‌سنده خطاسی وارايسه نه‌سنده؟ ٠٠٠٠

او ! طورکز باقه‌لم! حريفك تك برسوز
سو يلمش دكل كه ! نه‌لر سو يلمش نه جواهرلر
يورطلامش ! هم ده سـوزلری سحر كبی
تأثيرلی! بو يله مهم برآدمك سـوزلرينی
ايرادن اول كنديسـنی سزه بر كوزجه
طـانتمق لازمدر ٠ زيرا شمديكی حالـده
ايكی سـوزجكز ايله تعيين ماهيـتی
بمه حال لازم كلورسه « بوآدم كنديسندن

اول کلش حکمادن همان هیچ بر یسنی بکنمه‌یکی وکسه‌یه بکنندرمدیکی کبی کندیسی دیارغ‌دمه تکرلند کدن صکره وحتی الی غیر النهایه کله‌جك حکمایی بکنمك احتمالنی دخی سلب ایتمك درجه‌لرینه وارمشدر »

دیه‌جکز .

صحیحمی ؟ بو قدر اقتدار ها ؟
هپ عجله ! هپ صبرسزلق !

مبحث

٣

« حکمت وحکیم »

حکمت دینیلان شیئك هنوز قطعیاً معرف اولمدیغنی بو مبحثده بدأ کلام اتخاذ ایدر ایسه‌ك بزه « تعریف اولنه میان برشی ایله بیهوده اشتغال حماقت دکلیدر » دیه

بیلورسکز . هم ده بر بوسوز کزی کاییاً رد ایده میوب دیرز که: « نه یاپه لم ؟ بو اشتغالده بکارجه آدملر هم ده الـْ عاقللر بولنمشلردر . هیچ بریسی ده مشغول اولدیغی شیئی قطعیاً تعریف ایده مامش اولدیغندن اشتغالات واقعه سنی حقله تعییب ایدر ایسه کز جمله سی ده سس چیقاره مامغه مجبور اولملیدر ! »

مبالغه ایدیورز ظن ایتمیکز . هانیا بر علم واردر که بزا کا « حکمت » دیرز . اوروپالیلر دخی « فیلسوفی » دیرلر . نه بزم حکمتمز نه ده انلرك فیلسوفیسی قطعیاً معرف دکلدر . ایشته قاموس ! باقکز « حکمت » حقنده نه دیور :

« الحکمة . حالك کسریله عدل وعلم

وحلم ونبـوت وقرآن و انجيـله اطـلاق
اولنور • مؤلفك بصـائرده بيانه كـوره
منع عن الفسـاد و منـع لقصد الاصـلاح
معناسـندن مأخوذدر • علمـا تعـاريف
متعـدده ايله تعريف ايلـديلر • واكثرى
صفات الـٰهيه‌دن اولان حكمتى «معرفة الاشيا
وايجـادها على غاية الاحـكام والاتقان »
عنـوانيله وحكمت انسـانيه‌يى « معرفة
الموجـودات و فعل الخيرات » عبـارتيله
تعريف ايلمديلر • و تنزيل مبيننده مذكور
اولان حكمت وجه مذكور اوزره عدل
وعلم وحلم ونبوت وقرآن وانجيل معنالرينه
واردر •وطاعت بارى وفقه ودين وعمل
بالدين وخشيت وفهم وورع و تقـوى و
عقـل وقول و فعلـده اصـابت و تفـكر

فی امر الله تعالی و اتباع امر معنالرینه ده
مستعملدر »

شمدی بو سوزلرك هر برندن بر بشقه
تعریف چیقمزمی ؟ بو قدر تعریفات متخالفه
ایله تعریف اولنان شی هیچ ده تعریف
اولنمامش حکمنی المزمی ؟ اوروپاجه بزم
قاموسك مقابلی دیمك اولان انسیقلوپه دیده
دخی « فیلسوفی » کلمه سنده هرکسك بونی
کندی نقطهٔ نظرلرنجه بر بشقه صورتده تعریف
ایلدکلری بیان اولندقدن صکره
فیثاغوردن باشلایه‌رق بو کونکی
حکمایه قدر بر چوقلرینك ایتدکلری
تعریفلر ذکر اولنیور . بونلرك جمله سنی
یازه‌جق اولسه‌ق سوز اوزار . هم ده
اوزانان سوزدن هیچ بر حکم قطعی

استخراج اولنەمز . بناءً علیه بز یالکز
فیثاغورك تعریفنی ایراد ایدەلم كه اندن
اولکی حکما « عاقل » عنوانی الورلر
ایکن فیثاغور « محب عقل » معناسنه
اولان « فیلسوف » عنواننه حسب
التواضع تنزل ایتمش و بو عنوانك نه دیمك
اولدیغی کندیسنه صورلدقده بر وجه آتی
برده ایضاحده بولنەرق شو حالده فیلسو-
فینك واضعلرندن عد اولنان بو ذات
فیلسوفینك ایلك تعریفنی ایتمش دیمکدر .
اوتعریف دخی شودر .

« انسانك حیاتی بنه او انسانه
یونانستانك عمومی او یونلری ایچون خلقك
اجتماعلری کبی برصورتده کورینورایدی .
بر طاقلری بو او یونلره متاعلرینی صاتمق

ویاخود متاع صاتون المق وساٸر بر طاقملری ظفرتاجلری قازانمق و بر طاقمی دخی یالکز تماشا ایتمك ایچون کیدرلر ایدی . بونلك کبی انسانلر دخی بو حیاته بر بشقه عالمدن بر بشقه طبیعتدن کلشلر جه سنه کلەرك بعضلری شان وشرف ارارلر . بعضلری مادهٔ ثروت وسامان ارقه سنده قوشارلر . پك آز بر مقداری دخی طبایع اشیایی تتبع ایله تماشاده بولورلر . ایشته بو مقدار قلیل آدملر فیلسوفلردر »

دیمك اولیور که فیلسوفی دخی طبایع اشیایی تدقیق وتتعدن عبارت اولمق لازم کلیور ایسه‌ده فیلسوفی حقیقةً بوندن عبارت اولمق لازم کلنجه اول باول فزیق ایله کیانك فیلسوفی اولمسی اقتضا ایلر .

حالبوکه نه فیلسوفی بونلردن عبارتدر نه ده بونلر فیلسوفیدن خارجدرلر .

شرقده غربده فیلسوفی یعنی حکمت ایچون یاپلمش اولان تعریفلری خیرایدر ایسه‌ك بوندن چیقه‌جق خلاصه « هر شیئك هر حکمك طوغریسی » اوله‌بیلور . یا اوته طرفده برشوپنهور کورر ده بونك بر حکمت جدیده واضعی اولدیغنی خبر الور . سه کز یکیدن سویلدیکی سوزلر شمدی یه قدر سویلنمش اولان طوغریلرك دها طوغریسی اوله‌جغنی درحال تسلیم ایتز میسکز؟ یا بو حکمی ویردکدن بشقه برده اوآدمك کافهٔ فعلیاتنده کندی سوزینی کندیسی تکذیب ایلدیکنی کورنجه نه یاپارسکز ؟ سویلدیکی سوزه‌می باقارسکز بوقسه

كنديسنه‌مي؟ بويله برآدمك كنديمي مقداريني كلامندن معلوم ايدمتكمه‌مي چالشورسكز؟ يازيق سزه !

فقط هنوز عجله ايتمه‌لم . هيچ بر وقتده عجله ايتمه‌لم . بويله شيلر فرصتك قاچمسيله كلياً ضايع اوله‌جق شيلردن دكلدر كه عجله‌يه مجبور اوله‌لم .

« حكمت » هرشيئك هرحكمك طوغريسي اوله‌جق دكلمي ايدي ؟ اوطوغري‌يي كيم كوره‌جك ايدي ؟ بس بللي كه حكيم ! اما هانكي نقطه‌دن كوره‌جك ؟ بوني هيچ دوشونميه‌جكمي‌يز ؟ حكيم افندي منطقهٔ حاره‌ده ايسه صيجاغك تحمل كداز بر مصيبت اولديغني كوره‌جك و بوني‌ده او شيئك طوغريسي اولمق اوزره حكم

ایده‌جك . یا منطقهٔ منجمده‌ده بولنور ایسه ؟ درحال انك تحمل‌گداز مصائب و بلایاءون كوردیكی صیجاق عین نعمت اولمیه‌جقمی ؟ .

قناعتك ایی برشی اولدیغنی كیم انكار ایدر ؟ فقط قناعتك ایی برشی اولدیغنی سویلیان حكیم فلمنك پیرینك ایچنده یووا یاپمش اولان فاره اولورسه ؟ ....

فقره معلوممی ؟ فاره‌نك بریسی بركاه فلمنك پیرینی داش ایچنه كیرمش . ارقداشلری چالوب چرپمق ایچون كندیسنی بر یره كیتمكه دعوت ایلدكده « ارقداشلر ! بن ارتق خرسزلقدن‌واز كچدم . بوندن صكره قناعتله یاشایه‌جغم . شوراجقدن بریره كیتمم » دیمش .

اکر بو قناعتی دیوار قوغنده
ایکن کوستره‌مش اولسه ایدی بلکه بر نقطهٔ
نظره کوره طوغری یاپمش اولور ایدی .
حالبوکه فارهٔ حکیم جنابلری فاره نوعنك
حسرتی اولمغه لایق برکله پیر ایچنده‌در!
شمدی بزم شوپنهور دخی بر حکیم
ایسه‌ده هر شیئك طوغریسنی کورملك
ایچون هانکی نقطهٔ نظردن باقیور؟ انی‌ده
کورملی دکلی‌یز؟

شوپنهور بونی بزه کندیسی کوستر-
یور . مترجمین احوالندن بریسنك بنه
فیلسوف مومی‌الیهك کندی اثرلرندن
استخراج ایدلمش اولمق اوزره شوحالنی
یازیور :

« هنوز آیوا توکای برکنج فیلسوف شو-

پنهـوئره کلوب ده فیلسـوفلغه سـ لوك ایچون رأینی صـورنجه شـو پنهوئر اکا دیرکه : — « ییلـده یکرمی بیـك فرانق وارداتکزوار می ؟ بالطبع اوکنج کندیسنه « خیر ! » جوابنی و یره‌جکندن‌شو پنهوئر اکا دیرکه : — « او یله ایسـه فیلسوفلغی ترك ایدکز دوستم ! زیرا انسان‌فیلسوفی‌یه خـدمت ایچـون یاشـاملیدر . یوقسـه فیلسـوفی‌بی صنعت اتخـاذ ایدرك انکله یاشـایه‌مز . حالبوکه هم ایراد صـاحبی هم‌ده فیلسوف چراغی اوله‌جق اولسه‌کز سزه بر اوچنجی شی لازم‌کلـور ای‌بنم کنج دوستم اوچنجی‌یه اقرار دخی اقتضـا ایدرکه واقعـا بواقرار کلیاً قطعیـاً ترك شهوت اقراری دکلدر . زیرا برفیلسوف

هرشیئی وهرشیئدن ماعداسنی ده طانیق
لازمدر . فقط بو اقرار بکارلق اقراریدر .
برنکاحلی قاری برفامیلیا حریت فکریه مز
ومطالعاتمز اوزرنده نفوذ کلی کوستررر .
هله جمله دن اول دارالمعارفلردن
قاچلیسکز . بکا اینانکز دارالمعارفلرده
یالکز حکومتلرك حمایه ایلدکلری مسالك
حکما تدریس اولنور . فیلسوفی تدریسنه
مخصوص اولان رحله لر کلیسالرك
شعبه لری حکمنی المشلر . حالبوکه
شونی قطعیاً بیلملیسکزکه خرستیا-
نلغه مخصوص بر علم حساب وهندسه
اولمدیغی کبی خرستیانلغه مخصوص بر
فیلسوفی دخی یوقدر .

ایدیمی بر حکیم قانت ایله برده شوپنهور

مخلصکزك کتابلر یتی اوقودقدن صکره کندی کندیکز ایچون دوشونکز . او حالده یکرمی عصرلق چیفتلق ایله قرون وسطی کبی بر دورك ذهنکزه ییغمش اولدیغی ظنون باطله‌یی طرد ایدرك انلرك کوستردکاری ربو بیت بیله انسانلر ایچون بر فکر خلق اولدیغنی و بلکه والده‌کز خانمك سزی یتاغی اوزرنده دیز اوسته چوکتره‌رك و اللرکزی چاپراست واری کوکسکزه کوتوره‌رك کندی تکلم ایلدکاری کلمه‌لری سزه دخی سویلتدکه باشلادیغی زماندنبری بو فکرك سزه کلدیکنی کورورسکز . قو پرنیق کلیسالرك ربنی کوکلردن طرد ایلدی . حقیقت حالده جناب الله هر یرده حاضر و ناظر .

در . اوزر ینه یازدیغکز لوحه‌ده‌ده حاضردر . ومبارك ارقه‌کزك طیاندیغی صندالیه‌ده‌ده ! بر برچ اقلری و یاخود اسپنچپار شاکردلری کبی مادیوندن دخی اولمیکز . فقط صافی بر روح پرست هیچ اولمیکز . زیرا روحانیلره قناعتدن عبارت قالور ایسه‌کز کلیسا لوحه‌لرنده کور دیکمز وجودسز و یالکز قنادلی باشدن عبارت ملکلره بکزرسکز . فنونی تتبعدن آیرلمیکز . حکمتکزی دخی آثار و افعال اوزرینه بنا ایدکز . ایشته بو صورتله فیلسوف اولورسکز . هایدی دوستم یودا جنابلری سزی حمایهٔ مقدسه‌سی آلتنده آلسون ! »

شو سوزلر شو پنهورك اوچ اثرندن

النمشلر ترکیب اولنمشلر ایسه‌ده بو سوزلرك
کافه‌سی کندی قلمندن چیقمش اولدیغنه
شبهه یوقدر . دارالمعارفلره کیرلمه‌سی
ونصرانیته اینانلماسی کبی وصایا دها
شمدیدن بوراجقده اول قدر حکم کوتور-
مزلر و الك صکره‌کی آثار و افعال اوزرنده
بنای حکمت سوزی اصلا کوزمز
او کندن قاچز ایسه‌ده فیلسوف اولمق
ایچون اولا یکرمی بیك لیرا واردات
سنویه بولنمق شرط اولمسی عینیله قلمنك
پینری ایچنده‌کی فاره‌نك فیلسوف اولمسنه
بکزه‌مزمی ؟ دیمك اولیورکه بوواسی پینر
کاله‌سی ایچنده اولمیان فاره اوقناعت
فیلسوفانه‌یی کوستره‌میه‌جکی کبی یکرمی
بیك فرانق واردات سنویه‌سی اولمیان

آدم دخی فیلسوفلق طاسلامیه جق ایمش .

یا یکرمی بیك فرانقلق آدم اولمق موقعنده بولنان بر کیمسه او نقطهٔ نظردن هر شیئك طوغریسنی کوره بیله جکمی ؟

ایشته بوراسی او قدر تحفدرکه بو سؤاله « خیرا » جوابنی ویرمك ایچون شوپنهورك سزی استعداد رجولیکزدن منع ایتمامکله برابر تأهلدن منع ایتمسی قضیه سنی دوشونمك لازم کلیور . کندیسی هیچ تأهل ایتمامش یعنی انی تجربه ایتمامش بولندیغی حالده فنالغنی نصل حکم ایلیور ؟ هله قوهٔ شهوانیه دن مشروعاً استفاده یی منع ایلدیکی حالده غیر مشروع صورتنده مساعده ویرمسی نه حکمده قالیور ؟

ایمدی حکمت « هر شیئك هر حكمك طوغریسی » ایسه حکیم دخی هر شیئك طوغریسنی یاپان آدم اولمق ضروریدر . قولی فعلنه او یمیان آدم کندی کندیسنی تکذیب ایتمش اولەرق کاذب ایسه « حکیم » دکل « شاهد » بیله اولەمز .

مبحث

٤

« شوپنهوئرك کندیسی »

بو آدم ١٧٨٨ سنەسنده المانیاده دانسیق شهرنده تولد ایدرك باباسی بر زنکین تاجر و اناسی دخی بعض آثار ایله اشتهار ایلدیکنه کوره بر ادیب ایمش . باباسی بر انکلیز قزی سیاحتی سودیکندن شوپنهوئر والدیله برابر المانیا بلچیقا

اسویچره فرانسه و انكلتره‌یی چوجقلغنده
کزمش ٠ طقوز یاشـنده هاورده کندیسنی
بر مکتبـه قویمشلر که ایکی سـنه صکره
اورا‌ده لسان مادر زادی اولان المانجه‌یی
اونوتمش و بعده براز زمان دخی لوندره‌ده
براقمش ٠ باباسنك مرامی کندیسنی تاجر
اتمـك ایکن ١٨٠٤ سنه‌سـنده حریفجك
وفات ایدنجـه شوپنهور ارتق بر دسـتکاه
باشنده آلیش ویریش اتمکدن ایسه ادبیـاته
حکمیـاته سـلوکی ذوقنه دها موافـق
بولمش ٠ بابا میراثی کندیسنی چالشمقسزین
کچندیره‌جك درجه‌ده اولدیغندن اون التی
یاشنده فاعل مختار قالان شوپنهور المـانجه
فرانسزجه ایتالیـانجه‌دن ماعدا اسـکی
لاتین و یونان لسـانلرینی ده تحصیله بذل

ماحصل اقتدار ایدرك علم معدنیات نباتات وتاریخ و پسیقولوژی و کمیا و سائر فنونی بالاکمال خاصة فیلسوفی ایله اشتغال ایچون قانت و فلاطونك آثارینی ترجیحاً اوقومغه باشلامش. هله فلاوته و کیتارا چالمغی دخی حکمتك جملهٔ متمماتندن بیلمش که دنیاده برلذت بولهمامق مسلکنه سالك اولهجق بر فیلسوف ایچون لذائذ موسیقیهدن حصهمند اولمغه چالشمق حقیقة غریبدر.

لکن دنیاده النهجق لذت اولمدیغنی ادعا ایلیان بو حکیم اویله ظن اولنهجغی وجهله کتبخانهسندن طشاری یه چیقمز و هر تتبعاتنی کتابلر اوزرنده ایدر تند رو و درشت مشرب بر شی اولمیوب شیق

کیدیور تیاترولری بالولری حتی جانبازلری بیله سور ودنیانک هرکوشه بوجاغنی اوکرنمکه چالیشور ایدی . حتی مترهسلرینک بریسندن برده ولد غیرمشروعی تولد ایتمشدرکه بوحال کندیسی کبی فیلسوف اولان دهقارته دخی واقع اولمشدر .

هر نرده بولنسه ذوق وصفا معتادی اولوب یالکز عشرت ایله دوئللودن پك زیاده خوف ایلیان وفقط قومشوسی اولان برتزی قادینی دوککه قدر عاجزلره قهرمانلق کوسترمکدن دخی چکنمیان بوذات محترم برارهلق برلینه کلهرك دارالمعارفده حکمت خواجهسی اولمش ایسهده هنوز نه مؤلفاتنجه ونهده شخصنجه هیچ براهمیتی بولنمدیغندن اوته طرفده مهم هدکل

مستمعیندن خالی هیچ بر بری قالمیان درسخانه‌ده تدریس ایلدیکی حالده شوپنهور عادتا بوش صره‌لره قارشو درس حکمت ویرر ایمش.

حیات بشریه‌یی بر قندیلدن عبارت کوروب «پوف» دینجه سونه‌جکندن بویله سریع الزوال بر شیئه اهمیت ویرلمه‌سنی و معیشت بشریه‌نك عادتا بر قومدیا اوله‌رق انسانلرك دخی دنیا دینلور بر ساحهٔ تماشا اوزرنده ایشته او معیشت قومدیاسنی اوینار آقتوردن عبارت اولمسیله معیشتده دخی جدیت آرامق عین حماقت صاییله‌جغنی مقدمات مقنعه ایله تأمین ایلیان فیلسوف افندینك اولوم دینلان و ایشته قندیله «پوف» ومعیشت قومدیاسنك

صولك پردەسنی اداره ایدنلره « لاشـقا »
دیمکدن عبارت بولنان شیئك یاقلاشدیغنی
کورنجه سزلك بزم قدر قورقەرق وبلکه
سزدن بزدن زیاده تترهیەرك قـوبروغنی
اوموز لایوب طبانه قوت قاچدیغنی کورر
سه کز قهقهه‌لر ایله کولمزمیسکز ؟

اوت ایشته‌شو پنهورك بوتحفلغی دخی
۱۸۳۰ سـنه سنده برلینده قورلا ظهـور
ایلدیکی زمان کورلمشدر . زیرا درسـنه
منتظماً دوام ایدن و بریسی مانژ اوستەسی
دیکری اقچه تبدیل ایدن صراف واوچنجیسی
دیشجی و دردنجیسـی دخی بریوز باشی
متقاعدندن عبـارت بولنان درت نفر شا-
کردلرینی ترك ایلدیکی کبی برلینده‌کی قورلادن
یعنی اولومدن قاچوب کیتمشدر .

بو قرارده شو پنهوز صولوغی
فرانقفورتده الهرق عمرینك بقیه‌سی اولان
یكرمی طقوز سنین طویله‌یی هپ اوراده
كچیرمشدر . یاشادقجه اولومدن خوفی
آرتار ایدیسه‌ده ١٨٦٠ سنه‌سی ایلولینك
یكرمی اوچنجی كونی تمام البسه‌سنی
كیمكده ایكن اولوم دیدكلری قهرمان
او پیردانانك بردن بره‌خرقلاغنه صارلدیغی
كبی كلیم اوزرینه سری ویرمشدر .

جان عزیزینی اومعزز ومحترم دریسی
ایچنده یتمش ایكی سنه صاقلامش ایدی .
بومدت طویله‌یی ایسه یالكز باباسنك قازا .
ندیغی پاره‌ایله بكارلق حالنده وبرصورت
مطرده‌ده كچیرمش اولدیغندن بركونلك
صورت معیشتنی كورمك بتون عمرینی

كورمك ديمك اولوركه اودخی صباحلين
الافرانغه ساعت سكزده قالقمق و بر
انكليزك يقانديغی كبی سونكرلر ايله يقانمق
كندی قهوه‌سنی كنديسی پيشيرمك و يازی
خانه‌سنه چوب صباحك تازه قفاسی ايله
برچوق يازی يازمق و بعده پالطوسنی
اوموزلامزدن اول فلاوته ايله بر قاچ هوا
چالوب قوشلق طعامنه كيتمك كزمكه
چيقمق منتظماً تايمس غزته‌سنی اوقومق
بعض كره اسكی كتابلری قارشديرمق
اقشام طعامنه وبعده تياترويه كيتمك نهايت
كلوب برده اعلا اويقو چكمكدن
عبارتدر .

اما بوفقردمز شو پنهورك احسن
احوالنی كوستر . بوندن ماعدا كنديسی

او قدر مراقلی موسوس قورقاق حدتلی بر
آدم ایدی که مثلا کندیسنه بر مکتوب کلسه
مطلقا بر فنا حوادث و یره جکی حکمیله
صاپ صاری کسیلور کیجه ادنا بر پاطردی
اولسه او یقوسندن او یانوب یتاغی ایچنده
بوز کسیلور و بر ثانیه صکره یردن یره
جرأته کله رك طبانجه لرینه صاریلور
از بجق خسته اولسه اوله جغنه قناعتله
عقلی باشندن کیدر وشاید یانغین ظهور
ایدر ایسه چابق قاچه بیلمك قراریله دائما
اوتوردیغی خانه لرده برنجی قاتده اوتورر
کندی اوسترهسندن بشقه براوستره کوره
جك اولسه کندیسنی بوغازلیه جقمش قدر
اورکر وهانکی هوتلده بولنسه قدحنی
کمسه قوللانمسون دیه سفره دن برابر

قالدیرر و بنده کندیسی برابر کتورر
واقچه‌سندن آلتون و کومش کبی نقود
اولانلری شورایه بورایه متفرق برلره
صاقلادیغی کبی بانقه بلیتلرینی دخی کتابلرینك
کاغدلری اره‌سنه قویه‌رق شاید خرسز
برقسمنی چالار ایسه دیکر برقسمی کندیسنه
قاله‌جغنی حساب ایدر و حسابلرینه کمه
واقف اولمسون دیه ایراد و مصارفنی روجه
و یاخود لاتینجه یازار . شمدی بو حالده
بولنان برآدمی چلدیرمش دیه دارشفایه‌می
کوندررسکز بوقسه معلم دیه برفیلسوفی
رحله‌سنه‌می اوتورترسکز ؟

فقط نه چاره که بو آدم اداره افکاره
وتحریك خامه‌یه باشلادیغی زمان حقیقة
مستعملرینی اهتزازه کتوره‌جك صورتده

سرد مطالعات ایلدیکندن اکرچه شهرتی
براز کج قالمش ایسه ده اوقدر بیوملشدرکه
آثاری اوروپاجه هر لسانه ترجمه اولنه رق
اوروپانك هر طرفندن هرسنه برچوق
بیوك آدملر صورت مخصوصه ده کندیسنی
زیارته کلمکه باشلامشلردر . بوآدمك
انظار عمومیه ده کی اهمیتی وولترادن
ماعدا هیچ برحکیمده کورلمش اولمیوب
اسمی آحاد ناسه وچوجقلر اغزینه قدر
یایلمشدر . واقعا اثاری بیك طرفدن دوچار
مؤاخذه اولمش ایسه ده بیك طرفدن دخی
اودرجه لرده تحسین ایدلمشدرکه شوپنهور
کندیسنی بر «مسیح» و مسلك حکمتنی
قبول ایدن بعض کسه لری دخی «حواری»
عد ایلدیکی حالده ماهیت ابتدائیه و صحیحه سی

برلطیفه‌دن عبارت اولمق لازم کلان بو قضیه
کیت کیده جدیت دخی پیدا ایلمشدر .

بز بو اثرده کی تدقیقاتمزده « سویلیانه
باقه سویلنانه باق » حکمنی ولوکه
موقةً اولسون بر طرفه قویه‌رق
« کلامندن اولور معلوم کشینك کندی مقداری »
سوزی دخی شوپنهوره تطبیق اولنه‌میه .
جغنی کور دکدن و حکمت هر شیئك
طوغریسی اولمق لازم کلدیکی کبی حکیم
دخی هر شیئك طوغریسنی یاپان آدم اولمق
اقتضا ایلدیکنه قناعت کتوردکدن صکره
شوپنهورك کندیسنی ده بو صورتده طانیغه
مجبور ایدك . ایشته طانیدق . حتی
کندیسنه مسیح جدیدو تلامذینه حواریون
جدیده چاشنیسنی ویرمسنی دخی اکلا .

شیله جقی اوزره بو آدمـك دین خـلافنده
بولندیغنی دخی کسدیرمش اولدق ایسـه‌ده
یالکز شـو پنهور دکل الیوم اوروپاجـه
سائر بر طاقم حکما دخی « دینداراق » سو.
زینی اوصـاف معیوبه‌دن و همـانده
« سـاخته‌کار » لفظنه مرادف کلماتدن عد
ایلـدکاری مناسبتیله اشبو تمهیـداتمزده
قضیه‌نك بوجهتنی‌ده موقـع تدقیقه چکمکه
لزوم کوردك .

مبحث

٥

« اوروپانك دینسزلکی نه‌دن عبارتدر »

اوروپانك دینسزلکی مسئله‌سی بر مسئلهٔ
حکمیه اولقدن زیاده بر مسئلهٔ تاریخیه‌در که
« مفصـلی » سرلـوحه‌سیله قلمه القـلدهٔ

بولنديغمز تاريخده بومسئله بحق تمهيد ومحا كه ايدلمكده‌در . اخيراً يازيلان « قانوايكانكك مقدمات انقراضى » سرلوحه‌لى حاشيهٔ طويله‌مز بومسئله‌نك دخى مقدمه‌سى اولوب انى تعقيب ايدن متون وحواشئ سائره دخى كيفيتك تاريخ نقطهٔ نظرندن حلنى اتمام ايليه‌جكدر .

بومسئله‌نك حكمت دينيه‌جه صورت حلى ايسه نصارانك اهل اسلامه تعرض بولنده‌كى نشرياتنه مدافعةً چكن سنه‌لر نشرايلمش اولديغمز « مدافعه » سرلوحه‌لى اوچ جلدده اطرافيله و محاكمات لازمه‌سيله كوريلور .

ايكى درلو صورت حلى احدهمايه ممزوجاً بوراده خلاصه ايتمك لازمكانچه

شوو جهله خلاص ایدیلورکه:

عن اصل یهودیلکدن عبارت بولنان نصرانیت یهودیلك عالمنده مظهر حسن تلقی اوله میوب ده فلاطونا آلهی مسلك حکمتنه سالك حکما النه کچدیکی زمان بر طرفدن انجیل شریف کبی بر کتاب مقدس سماوینك (درجه سی شمدیکی انجیللردن استدلال وتعیین اولنه میان) ارشادی و دیکر طرفدن فلاطونیلرك اکمال واتمامیله قدیم بت پرستلك اوزرینه بحق ترجیح اولنه بیله جك صورتی المش ایکن پاپاسلر مجرد کندی منفعتلرینك تأمینی ایچون ظلمت جهل ایچنده قالان خلقه خوش کورینه جك هرشیئی دینه ادخال ایده ایده بت پرستلکك نه قدر اباطیلی وار

ایسه جمله‌سنی طولدیرمشلر ایدی . ایشته
عظیم و جسیم معبدلر یاپمق و درونلرنده
موملر یاقق و مسطح و مجسم رسملر قویمق
و برچوق یورطیلر پیدا ایتمك و یالکز
مسیحی دکل کلیسا اعزه‌سی دیه برچوق انسا.
نلری ر بوبیت مرتبه‌سنه چیقارمق و قارنا.
وال مسخره‌لقلری کبی شیلری دخی عادات
دینیه حکمنه قویمق و نصرانیتك دنیاجه
هیچ بر علاقه‌سی اولمامق لازم ایکن
انی برحکومت مستبده و مسلطهٔ دنیویه‌یه
چویرمك مثللو احوال بودینی صورت
ابتدائیه و اصلیه‌سندن اوقدر چیقارمشدرکه
مشهور لوترك پروتستانلغی تأسیس ایله
ممکن مرتبه دینی تطهیره چالشمسندن‌یك
چوق اول ژان و یقلف وژان هوس کبی

نصرانیت صحیحه و صافیه غیرتکارانی بودینك علیهنه قیام ایله اوروپانی یالکز مباحث دینیه ایله دکل مقاتلات مذهبیه ایله زانغر زانغر تترتمکه باشلامشلردر .

نصرانیتجه تجددات دینیه‌یی لوتر دخی اتمام ایده‌مامشدر . زیرا پروتستانلق مذهبنك‌ده برطاقم ممالك مختلفه‌سی ظهوره کله‌رك انلرك اربابی دخی تدقیقات دینیه‌ده ایلرولیه کیتمشلردر . واقعا بوصورتده‌کی تجددات نصرانیه اصل « دین » دنیلان شیدن انتظار اولنه‌جق حقیقتی میدانه قویه‌میوب بر انسان اولادینك الوهیتنه قناعت کبی بطلان اساسی ینه دوام ایده کلمش ایسه‌ده‌اوته طرفدن حقیقتی کندی عقللری وفکرلریله

بولمغه چالیشان برفرقه حکما دخی ظهور
ایدرک دیانتی عبادتی الوهیتی فلانی
جف القلم انکاره کیریشمشلر ورؤساسندن
بریسی بزجه خیلی معروف اولمغه باشلامش
اولان وولترا ولمسندن دخی استدلال
اولندیغی اوزره بونلر انسانلر ایچون
برحریت افکار یولنی آچمق عزمیله
اومیدان مناقشه‌یه اتلمشلردر .

اشبو حکمیات جدیده اربابنک
افراطلری کیده کیده سیاسیاته دخی
انتقال ایدرلنا اول قدر مدهش فکرلری میدانه
قویمشلردرکه اربابی دنیاده‌ده آخرتده‌ده
پریشان ایده‌جکنی عقول قاصره
اصحابی بیله اذعاندن عاجز قالمز .

واقعا بونلره صورالسه اسمی « دین »

اولدقدن صکره اسلامیتده قبوله تنزل ایتمزلر . انجق کندی اجتهادلری یک یوزلرجه سنده کوریله جکی اوزره حکمت اسلامیه نک یک چوق احکامنی بونلر کویا کندی حکمتلرینک اسلری اولمق اوزره قبول ایتمکده درلرکه شوقبوللری ایله اعتقاد وعنادلری اصلا توفیق اولنه من .

ایمدی بوکونکی کونده « اوروپانک دینسزلکی » دینیله بیلکی زمان بونی علی الاطلاق بر انکاره عد ایتمکه امکان یوقدر . هم حقیقةً حتی حکمت دینیه جه دخی بو امکان یوقدر . زیرا دیانتدن الوهیتدن اوروکه رك قاچوب قورتلمق ایستیان زواللیلر هانکی طرفه قاچسه لر « الابسلطان » حکمنجه ینه سلطان کائنات اولان جناب

حقده قاچمش و بو فرار ایله تمام ینه دین
حقده کیرمش اولمق حکمنی الورلر . بناءً
علی ذلك بزم کبی بر حکمت متینهٔ اسلامیه یه
نائلیتله هرحالده نصرانیت عالمی دیمك
اولان اوروپانك حکمت دینیه‌سنه بیله
سمع قبول عطفنده تنزل ایتمیه‌جکلری درکار
اولان ارباب سلامتك ارتق دینسزلك
دنیلان اوروپا حکمیات مشوشه‌سنه علی
العمیا قاپیلی و برملری جائزمی اولور ؟

بز دوشونه‌جکز که انلرك دینسزلکلری
ینه کندی دینلری علیهنده برعصیاندن
عبارتدر . هم بو عصیانده حقلری و هیچ
اولمزسه معذور یتلری مسلمدر . زیرا
انلرك دینلری بر اسارت فکریه دیمك
اولوب اوزنجیری قیروبده حریت

فكريه عالمنه جان آتدقلری زمان برچوق
كوشه لرده اصل حريت تامهٔ فكريه نك
واصل اوله بيله جكی حقايق اسلاميه دن
برچوقلرينه بلا اختيار وعن جهل واصل
اولقده درلر . بو حالده جناب فياض مطلقك
فيض ازلی وابديسندن اميدوار اوله بيلورزكه
اوديهٔ ضلالتده نك وتاب حقايقجو يانه لری
نهايتنده حقايق محضه وقطعيهٔ اسلاميه يه
ملاقی اوله لرده اشبو بيچاركان ضالين
دخی هدايت كوره لر . آمين! ثم آمين! ...

ايكنجی قسم

« مضائب دنيويه »

(مباحث) مثبت اولان انجق
اضطرابيدر — ساده حضور ممكنميدر —

دنیا بر جنتمی یا جهنممی — دنیایه کلمامی کلمامی ایدی — مسئله‌نك ترجمه‌سی —

مبحث

١

« مثبت اولان انجق اضطراب ایمش »

شوپنهور دیورکه :

« اکر دنیاده موجودیتمزدن مقصد یالکز اضطراب اولدیغنه قناعت ایدلیه‌جك اولسه حیاتدن هیچ بر مقصد اولمدیغی حکم اولنملیدر . زیرا حیاتدن مقصد اضطراب دائمی اولیوب بلکه آلام واکدارك تصادفی اولدیغنی ظن ایتمك بالکلیه بوشدر . واقعا خصوصی فلاکتلرك هر بری بر تصادف بر شاذ ظن اولنور ایسه‌ده اضطراب و فلاکت عمومیه بر قاعدهٔ

کلیه‌در »

شوپنهورك بو سوزی مثبت بر دعوا اولمق اوزره تلقی اولنیوب شمدیکی حالده هنوز بلادلیل بر مدعا اولمق اوزره تلقی اولنملی‌دیر. بونک اساسی تقریبه ایچون سویله‌دیکی سائره‌دن بر برهان‌در. اولنه‌رق دعوایی نه درجه‌یه قدر اثبات ایده‌بیله‌جکنه باقلی و حکمتک ماهیتی ده بو مدعاکا کوره تقدیر و تعیین اتملی.

شوپنهور دیورکه:

« بجرامنده هیچ بر مانعه مصادف اولمیان نهر نصل شدتسز کردابسز ساکنانه بر صورتده اقار ایسه طبیعت انسانیه و حیوانیه‌جه ارادمزه هیچ بر شی اعتراض و ممانعت اتمدیکی مدت عمر

دخی هیچ برشیئه دقت اتمکمزین اویله‌جه
لاقیدانه آقار کیدر . اکر نظر دقتمز متنبه
اولمش ایسه مطلقا اراده‌مزه مخالفت
ایده‌جك برشی حصوله کلمش دیمکدر .
اراده‌مزه مخالف هر نه پیدا اولور هر
هانکی شی اراده‌مزی آیقریلار ویا اکا
مقاومت ایدر یعنی بزه خوش کورونمیان
وموجب تألم اولان هر نه ظهوره کلور ایسه
انی درحال وآپ اشکاره حس ایدرز .
وجودمزك صحت عمومیه‌سنه دقت اتمیزده
مثلا قوندرمزك انجتدیکی برنقطهٔ ضعیفه‌یه
دقت ایدرز . ایشلرمزك عمومیت اوزره
یولنده کیدرك ترقیسنه دقت اتمیزده یالکز
برایشمزه عارض اولان جزؤی فنالق
بزی مشغول ایدر . دیمك اولیورکه سعادت

ویختیارلق منفی ویالکزاوجاع واضطراب مثبتدر .

بوفقره‌ده مقدمات بك معقول اولدیغی حالده نتیجه اکا متناسب دوشدیمی یا؟ هیچ بر مانعه‌یه مصادف اولمقسزین بر دردنك ساکنانه آقوب کیتمسی حال اصلیسی دیمك اولوب ظهور مانعه ایسه برحادثه دیمك اولدیغندن مثبت اوحال اصلی ومنفی دخی او عارضه اولمق لازم کلزمی؟ عمر بشر مسئله‌سی‌ده بویله اولمق ایجاب ایلزمی؟ احتمال که مقصدی هنوز بزا کلایه مامشزدر . ذاتاً شو پنهور دخی مقصدی دها زیاده توضیح ایچون بشقه سوزلر دخی سویلیور . حتی ایشی بزم اکلایه جغمز صورتده اکلا‌یانلر بولنه‌جغنی‌ده نظر دقته المش که تمام

بزم شو ملاحظه مزه جواب ویر بیور کبی
شو یله برسوز سویلیور :

« فناقلری منفی اولمق اوزره تأویله
چالشان متافزیق ار بابنك مسلكلرندن
دها مناسبتسز هیچ برشی تصور ایدهمم ·
مثبت اولان یالکز فناقدر · زیرا کندیسنی
اوحس ایتدیریور · هرایلك هرسعادت هر
اطمئنان منفیدر · زیرا بونلر برآرزویی منعدن
و براضطرابی ختامه ایصالدن بشقه برشی
یاپمیورلر · بوکا علاوه ایدرکه بز علی العموم
سوینجلری انتظارمزك خارجنده بولیورز ·
اوجاع وآلام ایسه سوینجلره تقدم
ایلیور · بونقطه اوزرنده تنور ایتملك
وذهنلك الموه غلبه ایدوب ایتمدیکنی
ویاخود بونلرك یکدیکرینه مکافاتمی

اولدقلرینی درحال اکلامق ایسترمیسکز؟ برحیوانی پارەلەیوب اکل ایدن حیوان ایلە انك پنچەسندە پارەلنوب اکل اولنان حیوانك حسلرینی تأثرلرینی مقایسە ایدکز »

تنویر مدعا ایچون شوپنهورك کتوردیکی مثللر مسئلەیی نەدرسەیە قدر تنویر ایدە بیلمش اولدقلری هنوز بزجە معین اولەمەدی . شوپنهور متافزیق اربابنە یك خصمدر . اودەیالکز بورادەکی سوزندن اکلاشلمقلە قالمز . سائر برچوق یرلردە دخی انلرەسنك اعتراض فرلاتور .

« متافزیق » دیمك « ماوراءطبیعت » دیمکدر . عرضی طولی عمقی اولان

اجسام صلبیه مایعه و هوائیه نك خواص ذاتیه‌سندن بحث ایدن علمه « فزیق » یعنی حکمت طبیعیه دنیلور . ابعاد ثلثهٔ مذکوره‌دن عاری یعنی جسمانیت فوقنده اولان شیلردن بحث ایدن علمه دخی « متافزیق » دنیلور . واقعا وولتر مادام دو شوازوله یازدیغی بر مکتوبده دیمشکه : — « اکثریا متافزیق دنیلان شی روحلك بر رومانندن بشقه برشی دکلدر . فقط بو رومان الفلیله حکایه‌سندن دها اکلنجه‌لی دکلدر . » لکن موسیو شوپنهورك اشتغال ایلدیکی شیلرده مسائل فزیقیه‌دن اولمدقلری دعوا ایدیله بیلور می ؟ متافزیق نه قدر استهزا ایتمش اولسه مباحثیله ثابتدرکه

كندیسی دخی متافزیق میداننده آت
او یناتمقده‌در .

هم متافزیسیه‌نلرك كافه‌سی فنانق
منفی ایلك مثبت ادعاسنده دكلدرلر . عكس
مدعاده شو پنهوره رفیق اولانلر دخی
بك چوقدر . چوجغك دنیایه كلدیكی زمان
ایلك چیقاردیغی صدانك بر بكا صداسی
اولدیغنه قدر دقت ایدنلر بولنمشلردر . « دنیا »
كلمهٔ عربیه‌سنك « دنی » دن مأخوذ بر اسم
تفضیل مؤنث اوله‌رق « زیاده آلچق » معناسنه
اولدیغی بیله درمیان ایدلمشدركه فرانسزجه‌ده
« ce bas monde » و « ici bas »
كبی تعبیرلر دخی بونكله معناده اداده
مشتركدرلر . تسلیتی دخی رد ایچون موسیو
شوپنهورك بزی كسیلكه نامزد قویونلره

تشبیه ایتمسی بیله اندن یوزلرجه سنه اول
بر عجم حکیمی طرفندن یاپلمش بر تشبیهدر .
شوقدرکه شو پنهورت « بر طرفدن قصاب
نظر دقتیله انتخابنی اجرا ایلدیکی حالده
چایر ایچنده او ینایان قویونلر کبی بزدخی
بختیارلق کونلرمزده ینه او ساعتده
نصیبك بزه نه کبی فلاکتلر حاضرلادیغنی
بیلمیز » دیمش و اندن اول « وولتر » بر جملة
اولومه محکوم قربانلرز . بز او قویونلره
بکزرزکه بوغازلنملر ینه منتظر اولدقلری
حالده مدلولو اوینارلو صیچرارلر . انلرك
بزه فائقیتلری ایسه انلر کسیله جکلرینی
بیلمدکلری حالده بزم بیلدکلرمزدن عبارتدر »
سوزینی یازمش اولدیغی کبی اندن دخی
اول اوله‌رق عجم حکیمی :

در زیر فلك نشاط ناچیست
رقص بره در دكان قصاب

دیمشدر . مقصد شو پهور سوزینك موجدی اولدیغنی كوسترمك دكلدر . متافزیسیه نلر میانده كندی افكارینه مشترك اولانلرك چوق اولدیغنی و كندیسنك دخی عادتا بر متافزیسیه‌ن بولندیغنی بالاثبات انلرك مسلكلرینی اوقدر مناسبتسز كوررسه كندی مسلكنی دخی مناسبتسز كورمش اوله‌جغی لزومند بر شارتجكدر .

سعادتلر اطمئنانلر بر ارزوو حسرتی منع و بر اضطراب و المی ختامه ایصال ایلدكلری ایچون می منفی اوله‌رق تحسرلر تألملر مثبت اوله‌جقلر؟ حالبوكه عكس قضیه پاس پارلاق كوزلرمزك اوكنه چیقیور . تحسرلر الملر

هرحالکی برشیئك و ایسترایسه سعادتلرك اطمئنانلرك ایابیله ختامه ایصال ایدیلیورلر ایسه دیمك اولورکه بونلر دخی زائلدرلر. ذاتاً آلام و اوجاعك عمرك کذران ساکتانه سنی اخلال ایده‌جك حادثاتدن اولدیغی دخی شوبنهورُ دها اولجه کوسترمامشمی ایدی ؟ اوحالده آلام و اوجاع حادث وزائل هم‌ده سریعاً زائل دیمك اولیورلر. اصلی وطبیعی اولان ایسه بونلرك فقدانی یعنی راحت وحضور اولیور. ایمدی اصلی وطبیعی اولاندن دها مثبت وحادث وزائل وهم‌ده سریعاً زائل اولاندن دها منفی نه‌تصور اولنه بیلور ؟

علی‌العموم سوینجلری انتظارمزك خارجنده بولسه ایدك سعادتلر بختیارلقلر

کلدیکی زمان استغراب ایدر ایدك . استغراب ایسه فلاکتلر مصیبتلر حقنده واقع اولیور . هم اویله بر استغراب که حکمده استبعاد ایله مساوی !

بری دیکرینی پارەلیوب اکل ایدن حیوانلرك حسلرینی تأثرلرینی مقایسه ایدر ایسەك نتیجهٔ قایسەیی‌ده شو پنهورلك لهنده بولەییورز . برکره شکارینی پارەلیوب طاتلی اکل ایدن حیوان ایچون شو حالك عین عادت اولدیغنده هیچ برکسه حتی او حیوان حتی او شو - پنهور دخی شبهه ایدەمز . دیمك اولیور که مقایسەنك تمام یاریسی شو پنهورلك علیهنده چیقدی . اکل اولنان حیوانه کلنجه : او حیوان عاقبتنی ده شو -

نه که مقتدرمیدر دکلیدر ؟ اغلب حکمانك
حکملرینه وحتی وولترك دخی قوز یلرك
کسیله جکلرینی بیلاملری انسانه فائق بر
مزیت اولدیغنی حکم ایلدیکنه کوره
او حیوانده قوهٔ مفکره بولندیغندن
عاقبت حالی کندیسندن قوی برحیوان
طرفندن اکل اولنمق اولدیغنی بیلیه‌
جکدر . اوحالده بتون عمرینی — سائر
اضطرابات حیوانیه‌دن قطع نظر —
فقط بو اضطرابدن آزاده اوله‌رق کچیره‌
جکدر . نهایت قوینك پنجه‌سنده اکل
اولندیغی زمان مضطرب اوله‌جقدر که
عمری بافرض برسنه چکدن عبارت
ایسه انك یالکز بر ساعتدن اقل بر قسمنده
شو اضطرابی چکمش اوله‌رق اوچ یوز

التمش بوقدر كون شوقدر ساعت مدتی او اضطرابدن وارسته اوله‌رق كچيرمش اوله‌جقدر . بناءً عليه شو پهورك توصيه ايلديكی مقايسه‌نك بركره تمام نصفی كندی عليهنه بر نتيجه كوستردكدن صكره نصف ديكرينك دخی ايشته بويله اوچيوز التمش بوقدر كون وشو قدر ساعته نسبتله يالكز برساعتدن اثلی مقياسنجه كندی لهنده اولوب باقيسی ينه كندی عليهنده برحكم اصدار ايلر .

بوق اكر كنديسندن و برده قانتدن بشقه حكمادن همان هيچ بريسی بكنميان شو پهورك حيوانلرده قوهٔ مفكره اولمديغی دعواسنی رد ايدرك « سز حيوان اولمدیكزمی كه قوهٔ مفكره بولنمديغنی حكم

ایلیورسکز ؟ انلرده قوهٔ مفکره واردر .
قوینك پنجه‌سنده پاره‌لنوب اکل اولنان
ضعیف دخی البت برکون اولوب ده
شو عاقبته دوچار اوله جغنی بیلور ایدی ؟
دیر ایسه دعوی بشقه لاشور ایسه ده
نتیجهٔ مقایسه ینه شو پنهوٴك لهنده
چیقمز .

اکر او حیوانده قوهٔ مفکره وار ایسه
شونی ده مطلقا دوشونور که بنی نوعنك
کافه‌سی بر قوی پنجه‌سنده پاره‌لنمك صور-
تیله ترك دنیا ایتمیورلر . اویله اولسه
نوعلری بقا بوله‌میوب منقرض اولمسی لازم
کلور ایدی . اك چوقلری ینه کندی
اجللریله وفات ایدییورلر . یالکز اکل
ایچون آغللرده آخورلرده حفظ اولنان

قویونلر میاننده بیله اجلیله وفات ایدنلری نادراتدن دکلدر. قویوندن بشقه حیوانا- تده البته وفیات مقتولیندن اکثردر. بناءً علیه او مفکر حیوان اکر کندی نوعندن نه قدر موجودده نه قدر بنلک قویننک پنجه‌سنده پارچه‌لنه‌رك نه مقدار بنلك دخی راحت یواسنده اجلیله وفات ایلدیکنی اولدقرینه دائر براستاتستیق طو- تمش ایسه (اما کولمیکز! حیوانك مفکر اولمسنده احتمال و یریلمجه ذهناً براستا- تستیق طوتمسنده احتمال و یرلملی دکلمی؟) اویانده مدهشه‌دن اندیشه‌سی دخی بنه اواستاتستیق نسبتنده اولور. نسبت مذکوره نه قدر آز اولورسه اوسون بز راضی یز. زیرا بر کره شکاریمی اکل

ایدن بر حیوانك حال سعادتی تمام یاری
یاری‌یه بزم لهمزه شهادت ایلدکدن صکره
طرف مقابل بدن نه قدر آز بر حس شهادته
مظهر اوله‌جق اولسه‌ق اکثریتی بزده
قاله‌رق شو پهورینه دعواسنی کندی
برهانیله غائب ایتمش اولور .

لکن شو ملاحظاتمزه باقوب شو پهورك
مسلکنی کلیاً وقطعیاً مناسبتسز کوریورز
ظن ایتمیکز . ذاتاً بو مسلك انك کندی
مسلکی اولدیغی ده مسلم دکل آ؟ بز شونی
اوله کلیاً وقطعیاً قبول ایتمك ده مبالغه
ده ایتمشدر! اغلبی بریسی افراطاً مبالغه
اولور دیکری ده تفریطاً ! بز شمدیکی
حالده حکیم حضرتلرینك فقراتی اوزرنه
سطحیاً بر انتقادده بولنیورز . کوریورز

وكوستريورزكه كنديسى « مثبت اولان انجق اضطرابدر » دعواسنده ايكن بودعوايى ذهنلره قناعت بخش اوله‌جق صورتده اثبات ايده‌مامشدر . شمديلك بوقدرى كفايت ايلسونده ايلروسنى ده ايلروده كورورز .

مبحث
٣

« ساده حضور ممكنميدر ؟ »

شو پنهورْ بودنياده مثبت اولان شى انجق آلام واضطرابدن عبارت اولديغنه اوقدر قناعت ايلمش وحضور وسعادتى اوقدر محاله تعليق ايتمشدركه بالفرض بودنيا ساده بر [illegible] دنياسى اولسه انكده براضطراب حكمنى اله‌جغنى غايت

مدققانه برصورتده تصویر ایلمکده در .
باقکز شوقفردسی نه دقیق نه ده تحفدر .
دیورکه :

« اکر هوای نسیمنك تضیقندن
ازاده اولسه وجودمز نصل پاطلایوب
محو اوله جق ایسه ینه انك کبی اکر
حیات ومعیشت بشردن سفالت مزاحم
عجز ومساعی٘ بیهوده کبی تضییقلر
قالدیریله جق اولسه بوحضوروسعادتك
مفرداتنده انسانك افراطی اوقدرایلرویه
واررایدیکه انسانی محو وهیچ اولمز
ایسه جنت شدیده درجه لرینه ایصال
ایلر ایدی . هرزمان انسان ایچون بر
مقدار غم کدر و یاخود سفالت لازمدر .
نصل که طوغری ومتوازن یورومسی

ایچون کیمسه‌یه صاقره لازم اولدیغی کبی »

بو پك طوغری بر سوز و کوزل بر تشبیهدر . او حالده من وجه مزاحم حیاتك دخی بر نعمت بر سعادت اولمسنی قبول لازم کلور که شو پنهور ایشته بو نقطه‌ده بزدن آیریلیور . باقکز نه دیور :

« ایمدی شبهه یوق که همان هر انسانك نصیبی چالشمق اوزولمك زحمت چکمك سفالته دوشمکدن عبارت اولیور . فقط انسانك هر آرزوسی همان وقوعنی متعاقب حاصل اولورسه حیات بشری نه ایله طولدیره جقلر و زمانی نه یه استعمال ایده جکلر ایدی ؟ بو نوع بشری بر موقع مبذولیته قویکز که اوراده قوشلر حاضر

کباب اولدقلری حالده اوچسونلر هم ده تمام اغزلرك یتشه بیله جکی قدر یقین اوچسونلر و یاخود هر کس سودیکی محبوبه‌یی بلا مشکلات درحال در آغوش ایده ورسون اوحالده کوررلرکه انسانلر صیقنتیسندن چاتلارلر . یا کندی کندیلرینی اصارلر یا بر طاقی غوغا چیقاررلر یکدیکرینی بوغازلرلر والحاصل کندی کندیلرینه او قدر فلاکتلر چیقاررلر که شمدیکی حالده طبیعت انلری او قدر فلاکتزاده ایتمامشدر »

کوردیکزمی بر کره بزم فیلسوفك قندیلك تحفلغنی ! واقعا بلك مدققانه بر تحفلق ایسه ده هرحالده ینه بر تحفلقدن بشقه برشی دکلدر .

اوت هيچ برايشى كوچك مشغوليتى
فلانى اولميان انسانك بختيار اوله ميه جغنى
و جان صيقنتيسنه دوچار اوله جغنى
محققاً حكم ايده بيلوزر . چونكه بونى
تجربه بزم ايچون ممكندر . فقط حاضر
كباب اولمش قوشلرك اغزمزه يقين او-
چوشه جقلرى و محبوبه لرمزك آغوشلرمزده
حاضر وآماده بولنه جقلرى مملكتده جان
صيقينتيسندن چاتلايه جغمزى كنديمزى
آصه جغمزى برى برمزى بوغازلايه جغمزى
حكم ايده بيلورمى يز ؟ بونى حكم ايچون
جبر نفس ايدر ايسه‌ك عادتا سفسطه ايتمش
اولورز . « نيچون » مى ديديكز ؟ هنوز
او مملكتى كورمدك تجربه ايتمدك‌ده انك
ايچون ! بويله بر مملكت تصورى شو پهو-

رك سومديكى متافزيق زمينلرندن اولوب
هله او مملكتده انحارلر مقالهلر دخى
تصور ايدر ايسه متافزيقه بر « متا »
دها علاوه ايتمك يعنى « متا متافزيق »
ديه رك فزيقك اوته طرفنك دها اوته طرفى
ديه تصور بر بالاى تصوره عين واقع
صورتنده وجود ويرمك ديمك اولمزمى؟
شو پنهورك تصوير ايلديكى شو
مبدءايت عالى جنات نعيم دكلدر . حكيم
مومى اليه او جنت وجهنم مسئلهسنه دخى
آريجه كلمكده دركه اكا دائر اولان مطا-
لعهلرينك درجهسى دخى محلنده كوريله-
جكدر . بورادهكى بر خيالدركه خيالك
دخى ماهيتى كنديسنه حق قازانديره ميهجغى
طبيعتيله ميدانه چيقمقده در .

بو دنیاده حضور وراحت ممکن اولمدیغنه و بالفرض حیات بشرك صرف حضور وراحتدن عبارت اوله. جغی فرض ایدلسه انك دخی انسانی بختیار ایده‌میوب جان صقینتیسندن نسانی کبرته‌جکنه شوپنهور جنابلری کوزجه قناعت ایلدکدن صکره بو حیاتك بر مباحیٔ دائمه حیاتی اولمسی مدعاسنك اك بیوك نتیجه‌سی اولاق اوزره دریسان ایلیور و بو بابده برچوق سوزلر سویلدیکی صره‌ده ازجمله دییورکه:

« حقیقت! بو دنیاده هیچ برکیمسه‌نك حالی شایان غبطه دکلدر، هرکس نه‌قدر آجینه‌جق حالده‌در!

« حیات برمیدان مساعیدرکه ایفای

وظائف ایچون کمال جهد و غیرت ایله
چالشملیدر »

« دنیا بر جهنمدر که انسانلرك بعضیلری
او جهنمده معذب جکمکده و بعضیلری
دخی انلری تعذیب ایدن شیطانلر حکمنی
المقده‌در »

« لذیذجه‌لك ذوقی وجهله فائده
امکانده اولان عالملرك الك اییسی بو عالم
اولدیغندن قناعت ایدلمه‌یه بو عالمی
یاراتمش اولان ذات امکان دیلارسه‌ك
دخی خالق اولمق لازم که جهنمدن ارتقی
بوندن اعلا بر عالم بر آلمغی ترجیح اولمزایسه
تحت امکانده بر اقل ایدی »

« معیشت عالمنده دائما اطرافکزی
طانیه‌رق نه‌ده اولدیغکزی بیلك و حقایق

دنیایی اکلامق ایچون الکزده سلامتمزا
بر پوصله بولنمسنی ایسترمیسکز ؟ او یله ایسه
بو دنیانك بر محنت و مشقت محضه دنیاسی
اولدیغنه اینانمغه آلشکز . عذابه لایق
اولانلرك منفاسی ! »

« بویله بر منفانك فنالقلری میاننده
الك آزی یالکز اوراده تصادف ایدیله جك
ارقداشلر و بونلرك جمعیت مصاحبه سی
دکلدر . پولتیقه تهمتیله زندانه آتیلان
عالیجناب محبوسك اطرافنده کی اشرای
اشقیا ایله اختلاط ایتمه رك اختیار وحدت
ایلیه بیله جکی کبی محبس دنیاده دخی بر
ذکای عالی بر کوزل روح صاحبی آدم
اختیار عزلت ایده بیلور . انجق بوحال
دنیا یوزنده بلا حیرت ولا نفرت خلقتك

عدم مكمليتى دنيلان شيئى يعنى انسانلردن الك چوغنك معناً و مادةً فنا القلرينى حتى چهره‌لرينك تنوعاتندن بيله كوروب اكلامغه مساعد اولوركه ايشته بو مشاهده دخى بر اشكنجه مقامنه قائم اولور »

« دنيانك ودنيا ايچنده آدمك بوحالده بولنماسى لازم كله‌جكى اعتقادتامى بزى يكديكرمز حقنده شفقت ومرحمتله مملو ايتمك لازم كلور بناءً عليه افراد بشرك هر برى ديكرينه انسان صفتيله ملاقى اولوب ده افندى بك سنيور صفتيله اوليه جق اولسه‌لر برى برينك شريك محنتى صايلورلر ايدى . بوده محنته صبر ويكديكرينه شفقت واقربايه محبت كبى

شیلرك لزومنی تأیید ایلر ابدی .

شوپنهور شو نتیجه‌یی اوجه دخی دیمش اولدیغمز وجهله — برچوق سوزلر سویلدکدن صکره استنتاج ایلیورکه بز او سوزمیاننده‌ن الك جالبجه‌لرینی اقتباس ایله بالابه یازدق . شمدی یازدیغمز شیلره برده‌ا عطف نظر ایده‌لم :

اولا هرکسك نه‌قدر آجینه‌جق حالده بولندیغی برر برر و بشقه بشقه نقطهٔ نظردن حکم ایده‌بیله‌جك شیلردر که آنی انسانك یالکز کندی بولندیغی نقطهٔ نظردن حکم ایتمسی ینه کورمدیکی تجربه ایتمدیکی بیلمدیکی برشیئی حکم دیمك اولورکه بزجه بو دخی حکمت عد اولنه‌مز . اما بو دنیاده هیچ برکمسه‌نك شایان غبطه اولمدیغی شوپنهو .

برلك بر « حقيقت » اولمق اوزره حكايه
ايتمه‌سنى اصلا قبول ايتميه بيلورز .
زيرا بز بالعكس مادةً كوريورزكه
دنياده هركس يكديكرينك حالنى شايان
غبطه بولييور . كوچكلر بيوكلرك
زوكورتلو زنكينلرك حاللرينى شايان
غبطه بولمقله قالميوب بعض كره بيوكلر
كوچكلرك حاللرينده شايان غبطه
بوليورلر . « آه ! شو احمق حريفك
عقلى بنده اولسه‌ده بر ساعتجك راحت
بر اويقو اويوسه‌م » ديه تحسر غبطه
كشانه‌ده بولنان وزيرلك حكايه‌سى پك
مشهور اولديغى جهتله البته معلومكزدر .
بناءً عليه شو بيوك دنيانك هيچ
سومديكى بكنمديكى برحالنه غبطه اولنه

میه‌جق هیچ برآدم کوره‌مدیکی ایچون
بویله سویلیور ایسه اکا دیه‌جك بوله‌مز
ایسه‌ك ده بشقه‌لری انك کبی اولمدقلری
ایچون دنیایی ده انك کبی کورهمامکده
البته مختار بولنه‌جقلردر .

واقعا حیات بر میدان مساعیدرکه
انسان بومیدانده اکمال وظائف ایچون
کمال جهد و اهتمامله چالشملیدر . لکن
بوندن طولایی دنیانك جهنم اولمسیی
لازم کلور ؟ ثمرهٔ مساعیسنی اقتطاف
ایدن آدملرك نعمت جنته نائل اولمشجه‌سنه
بر حظ الدیغنی بر صفاسوردیکنی شوپنهور
نفسنده تجربه ایتمامشمیدر ؟ بونی انکار
ایده‌مز . زیرا کندی مکتوبلرنده کندیسی
اقرار ایدیورکه کندی ثمرهٔ مساعیسی

ظن ایلدیکی و « بنم فیلسوفیم » دیه
او کوندیکی حالده عکسی بدیهی و اشکار
بولنان فیلسوفی بی کسه بکمدیکی مدت
چلدیره‌سی یه مأیوس اولدیغی حالده
هر کس بکمنکه باشلایوبده شهرتی آرتمسی
اوزرینه کندیسنی « مسیح » وشاکرد.
لرینی « حواری » عد ایتمك درجه‌لرنده
سویمنکه باشلامشدر. اولومدن قورقوسی
پك بیوك اولان بو حکیم دقیقه‌سنج
کندیسی دیورکه: « آز وقت ظرفنده
بوجکلر وجودیمی یسونلر دلیك دشیك
ایتسونلر! بونی دوشونمکه قاتلانه بیلورم.
فقط حکمت خواجه‌لری بنم فیلسوفیمی
بوجك کبی یوب دلیك دشیك ایلسونلر!
ایشته بونی دوشوندکه دها شمدیدن

توكارم اوز ریبور » نیچون ؟ فیلسوفیسنی
یعنی محصول مساعیسنی پك سودیکی
ایچون دکلمی ؟ اویله ایسه تناقضدن
مسئله‌یی قورتارمق ایچون مطلقا قبول
ایتملیدرکه مساعئ مجاهدانه دنیایی جهنم
ایتمز . زیرا مساعینك فقدانی بر عذاب
اولدیغنی شوپنهور دخی ادعا ایتمشلر ایدی .
« امکانده ماکاندن ابدعی یوقدر »
حکمتنی لایبنیچ قوتمش دیه قبول ایدەمیزکه
حتی بو دنیادن اکمل و ابدع بر دنیانك عالم
امکانده بولنەمیه‌جغی دعواسنی لایبنیچ سرد
ایتمش دیه قبول ایدملم . واقعا بز دائرهٔ
امکانده موجود اولانلرك ابدعنی آرەمیه‌جق
درجه‌لرده مکمل بولورز و بولمغه مجبورز .
زیرا « دکلدر » دیمك ایچون اثبات مدعا

لازمدرکه بز اندن عاجزز . بویله بر ادعا
انجق شو پهوره بونده یاوز . شو قدرکه
جناب حق غرضنك خالق اولدیغی کبی
امکاننده بولندیغنی تسلیمده شو پهور
ایله برابرز . حتی دیرزکه شو پهور بر
آلهیه‌نك سوزینه اهمیت ویردیکی قدرجق
اولسون بر بشرنك سوزینه‌ده اهمیت
ویرسه‌ایدی «آخرته دائر اولادن خبر ایدر»
دیان ذات حقیقت سماتك سوزینی‌ده یالکز
ایلمه‌مزلك خالق ایتمامه قادر واروبونده
اوته طرفده دها متین بر حکمته مالك اولان
بوزملیونلرجه انسانلری بر خندهٔ استغرابه
مجبور ایتمش اولوز ایدی . بو عالمدن اعلا
بر عالم یراتانسی جناب خالقك تحت امکانده
دخی بر اولدیغنی شو پهوره کیم سویلمش ؟

له‌یهودیمی ؟ نصرانیتمی ؟ یا بونلرك حق
اولدقلرینی کیم اثبات ایتمش ؟ قول ایسه
ایشته اوته‌طرفده برقول دها واردرکه
بوندن اعلا برعالم یراتلمسی عدیم الامکان
دکل حتی او عالم دیکرلرك یاراتلمش و بزی
بکله‌مکده بولنمش اولدیغنی‌ده خبرویر-
یور . اما اوسوزه ایمان ایتمیه‌جك ایمش !
اویله ایسه عکسی اولان دیکر سوزده
ایمان ایتمسون . فقط نظر دقته السون که
اوسوزی ترویج ایده‌جك اولان حکما
شوپنهورك وولترلرك متافزیقلرندن دها
قوتلی متافزیقلر ایله اوسوزك حق محض
اولدیغنی دها کوزل اثباته مقتدر
اولورلر .

بوعالم حیاتده حقیقتی بولمق ایچون

سلامتنا اولمق اوزره بزه عالمك بردار
محنت اولدیغنی دوشونمکه الشمی توصیه
ایتمسی شوپنهورُ ایچون سائر سوزلری
قدر غریب دکلدر . اما او محنتلرك بر
بیوك قسمی ایچنده برده لذت واردر .
بیبرلك آجی اولدیغی محقق بولنمغله برابر
ذوقنی الانلرك کوزلرندن یاش دوکه دوکه
ینه بیبر یدکاری کبی مساعیٔ بشریه نك
متاعبندن ذوق الانلری ده رد ایتاملیدر .
ایشته ازجمله شوپنهورُ کندیسنی بر ذکای
عالی بر روح صافی اربابندن عد ایدرك
انسان دنیلان حشرات مزعجه میانده
کندیسنی بر کوشهٔ وحدته چکمك لذتنی
اله بیلیور . حتی بو کوشهٔ وحدتی بر جای
تدقیق بر موقع تتبع اتخاذ ایدرك اوراده

انسانلرك چهره‌لرندن بیله تصل موزیات اولدقلرینی اکلامقله متألم اولیورسه‌ده زندانده‌کی پولتیقه محبوسنك کندیسنی حشرات سائره‌دن تفریق ایدرك مطمئن اولمسی کبی اودخی کندی تمیزیله مطمئن اولیور یا ؟ بونی اولسون بر بختیارلق عد ایتملیدر .

بشریتك دوچار اولدیغی بلیاته قارشو انسانلرك یکدیکرینی نظر مساوات ایله کورمسی و برء برینه مشفق و رحیم بولنمسی حقنده‌کی وصایاسی محض حکمتدر . لکن بوندن طولایی بز یالکز شو یوزه می منتدار اولورز ؟ تشکراتمزی منحصراً اکا می عرض ایلرز ؟

هیهات !......

مبحث

۳۱

« دنیا بر جنتمی یا جهنممی »

ارتق و سؤالی شوپنهوره صورمغه
وجوابنی بکله مکه حاجتمی واردر؟ هیچ
شبهه یله ایتمزسکزکه انك نظرنده دنیا بر
جهنمدر . فقط ظن ایتمیکزکه شوپنهور
دنیانك بر جنت اولمسی احتمالنی ده نظر
دقتی اوکنه المقسزین بر حکمی شویله بلا
ملاحظه ویریویریور . یوق ! بر
طرفدن دنیانی جنت اعتقاد ایدنلری
دیکله یوب رد ایدرك دیکر طرفدن دخی
دنیانك جهنم اولدیغنی ادعا و اثباته
چالیشیور . هله براز کندیسنی دیکله یه لمده
نه‌لر سویلیور بر کوره لم .

دنیانك جنت اولمسی بحثنده دیورکه :

« اوپتیمستلر یعنی هر شیئی ایی کورنلر
بو دنیایی کندی مسلکلرنجه تنظیم ایتمشلر
و بزه دخی دائرهٔ امکانده‌کی دنیالرك الك
اعلاسی بو اولمق اوزره کوسترمکده
بولنمشلردر . فقط بو بابده‌کی مناسبتسز ـ
لکلری دخی انسانك یوزینه قارشو
حایقیروب طورییورلر . بکا دیورلرکه
کوزلرمی آچدیغمده نظرمی کونشك تنویر
ایلدیکی دنیانك کوزللکلری اوزرینه
سوق ایدوب کزدیردیم . طاغلر ینه وا ـ
دیلر ینه چاغلایان صولر ینه نباتاتنه حیوا ـ
ناتنه نه بیله‌یم دها نه‌لر ینه حیران اولدیم .
دنیا برلانترن ماژیق دکلیدرکه [*] شبهه

---

[*] بعض خیالات ارائه ایدن برنوع

یوقکه منظره‌لری کورمك ایچون پك
اعلادرلر . فقط اونظرلر ساحه‌سنده
کندی اویوننی اوینامق خصوصنده فرق
هم بیوك فرق واردر . اوتلیمیسندن
صکره بکا برحریف دهاکله‌رك بودخی
بکانور و حرکتلرنده اجرام سماویه‌نك
یکدیکرینه چارپمه‌سی و دکزلرك قره‌لرنه
بریرینه قاریشه‌رق عظیم برچامور
حصوله کتورمه‌سی و بونلرك بریرندن
آیری و تمیز برحالده بولنمه‌سی و دنیامزده
هرشیئك ازلی و ابدی بوزلو ایچنده
طرنمه‌یغی کبی حرارتلر ایچنده دخی یانمیه‌رق

فزیق فنارینه اطلاق اولنورکه ماهیتی
حقنده « مرآت عالم » نام مصور غزته‌ده
محرر عاجزك بر بنتی وار .

ومحرك ارضك مبلى سابه سنده ايلك بر
ابدياً دوام ايتمه‌رك ميوه وسائره‌نك كله
ايرمسى ايچون يازه دخى حلول فرصتى
قالمسى نه بيوك برحساب نه عظيم برحكمت
اولديغنى نظر دقته عرض ايليور . فقط
بونلر اول لاجرملردركه اكر بو دنيا آز
چوق برزمان موجود اوله‌جق ويلديزلرى
دوام ايده‌جك ايسه بناى عالم اويله چر
چوبدن انشا ايدلمسى و بناء عليه براز
زمان صكره درحال ييقيلى و يرلمسى
اقتضا ايدر . بركره‌ده بوقدر مدح وثنا
اولنان انشا آتك ماهيتنه باقهلم . بوقدر
متين بنا اوغنى بولنان تياترو ساحهٔ
تماشاسى اوزرنده‌كى آقتورلرك حركاتنه
دقت ايده‌لم . حس دنيلان شيله برابر

مصائب و آلامك دخی پیدا اولدیغنی وحس ایتدیکنی و آرزو ایله حرمان و اضطرابك آت باشی برابر کیتدیکلرینی کوریورز ...
... »

دنیانك بر جنت اولدیغنی بز هیچ بر وقتده ادعا ایتمامش اولدیغمز کبی هیچ بر وقتده دخی بو ادعاده بولنمیه جغمزدن ا ز بشقه‌لری بویله بر دعاده بولنمشده شو ... یقه ور انلری رد ایلیور ایسه مساعیی تبریك ایدرز . حتی بز دخی کندیسنه بر معاونت عاجزانه اولمق اوزره دیرز که :

« بو دنیا بوزنده بولندیغمز حیثیتیله بز « جنت » دیه جك اوسه‌لر خیالمزده مطلقا اویله بر عالم کله جککه‌در که دنیامز

ایچون هرنه‌یی بکنمیور ایسه‌ك انلراو عالمده دیکرده اولمیه‌جقلر و دنیامزجه هرنه‌یی بکنیور ایسه‌ك انلر و عالمده بولنه‌جقلردر . مثلا شوپنهور ایله برابر هرکسك الڭ زیاده بکنمدیکی شی اولوم اولدیغی حالده او جنت دنیلان عالمده اول باول بونڭ بولنمامسی لازم کله‌جك . اوراسی خلقتڭ غایهٔ صحیحه‌سی اوله‌جق . بودنیاکبی برقپو-سندن کیریلوب دیکرندن چیقیلان بر ممر اولمیه‌جق !.... اما بونلری کوردیکمز یوقلایوب تجربه ایلدیکمز ایچونمی بویله سویلیورز ؟ یوق ! فقط نظر دقت و حکمته جنت دنیلان شیئی کتور دیکمز زمان طبعاً ومطلقاً بویله اولمسندن بشقه ذهنمز هیچ برشیئه کیره‌میه‌جکی ایچون بویله

سویلیورز . حالبوکه دنیاده ازلیت ابدیت بیله بولنمدیغندن و دنیانك هیچ برحالی ایشته ازجمله شوپنهوئر کبی دوستلرمزیده ممنون ایده مدیکندن بویله بر دنیایی هر هانکی حکیم جنت عدن ایتمش ویاجنتك بودنیادن عبارت بوله جغی ظننه دوشمش ایسه بدلالق ایتمش اوله جغنه هیچ برکیمسه ذره قدر دخی شبهه ایده مز »

شمدی کلهلم بر ده دنیانك جهنم اولمسی حکمنده‌! شوپنهوئر بر فقره سنده دیورکه:

« حیات بشر برساعت رقاصی کبی آلام ایله جان صیقنتیسی ارهسنده صالل‌ـ نوب طورمقده در . مادامکه انسانلر جهنم دنیلان شیئی « محل آلام » اولمق اوزره حکم ایتمشلردر او حالده جنت دنیلان شی

ایچون دخی جان صیقنتیسندن بشقه برشی قالمز».

بر دیکر یرده دخی دیورکه :

« دانته‌نك تصور ایلدیکی جهنمی ایچون اقتضا ایدن مودللی بزم دنیامزدن بشقه یرده آره‌یوب بولمشمیدر؟ انك بزه تصور ایلدیکی جهنم ایسه حقیقةً بر جهنمدر ، بالعکس جنت ایله انك ذوقلرینی صفالرینی تصویر لازم کلنجه اقحامی غیر قابل مشکلات ایچنده قالمشدر . دنیامز جنته بکزر هیچ برشی کوسترمیور . انك ایچون بو حال عجزه کرفتار اولمشدر . بونك ایچونده جنتك ذوقلرینه صفالرینه بدل بو بابده آبا واجدادینك و پاپاسلرینك کندیسنه اوکرتمش اولدقلری وصایای

بزه نقل ایلمدا کتفا ایتمشدر . ایشته بونکله
کور یلورکه بزم دنیامز نصل بر دنیادر »
بر بشقه یرده دخی دیورکه :

« هر کسک حیاتی دائما نه کبی مصائبه
مقابل بولندیغنی بنه او هر کسک کوزلری
او کنه قویسه‌لر ایدی مطلقا بو مشاهده‌دن
اورکر ایدی . هرشیئی بکنوب تحسین ایدن
فیلسوفلری خسته خانه‌لره ، محفظخانه‌لره
عملیات جراحیه صالونلرینه حبسخانه‌لره
ایشکنجه خانه‌لره اسرا آخورلرینه محاربه
میدانلرینه و محاکم جنائیه‌یه کوتوروبده
انظار عادیه دقتدن قاچوب اوراده
صوقولمش بولنان بلا کتلری کوسترسه‌لر
والحاصل اوغولینک قوله سنه انظار دقتی
سوق ایلسه‌لر ایدی الکمکمل دنیا اولمق اوزره

ادعا ایلدیکی بو دنیانك نه حالده اولدیغنی اوفیلسوف دخی کورر ایدی »

شوپنهور بر چوق سوزلری میاننده ازجمله ایشته بو سوزلر ایله دنیانك اولسه اولسه انجق بر جهنم اوله جغنی حکم ایلیور . فقط بزم مسلکمز معلوم یا! تدقیق و تعمیق ایتمکسزین ؛ ایی نه کوتو هیچ بر شیئی قبول ایده میز .

اولا دوشنیورز که حیات بشرك بر ساعت رقاصی کبی صیقنتی ایله آلام ارهسنده صالانوب طورمقده اولمسی بزجه تسلیم اولنمش بر دعوی دکلدر . بناءً علیه جهنم دنیلان شیئی دار آلام اتخاذ ایدنجه جنت دنیلان شیئی دخی جان صیقنتیسی عالمی دیه تلقی ایچون

شوپنهورڭ رأيني قبوله هيچ مجبور يمز اولهمز .

واقعا سوزلرينڭ آلت طرفندن اكلاشلديغنه كوره شوپنهور اكر كندي توصيه‌سي وجهله بو دنيايي بر جهنم عد ايتميوب ده بر جنت بيله عد ايلسه هيچ برالم وكدري اولميانلرڭ ده جان صيقنتيسندن اسنه‌يوب پاطلاملري لازم كله‌جكنه كوره دنيايي جنت اولمق اوزره تلقي امكانني ده بزدن سلب ايتمك ايسته‌يورسه ده بطلانني بوقاروكي مباحثده اثبات ايتمش اولديغمز بودعوي تجديد پلاوي كبي تكرار تكرار ايصيديلوب برونمزه صوقيله‌مز .

دانته بر جهنم تصوير ايتمش كه حقيقي جهنم دخي او ايمش . بوقدر حقيقي

رده جنت تصوری ایچون شو دنیا
بزده هیچ بر سعادت و صفا موحدلی
کورمدیکلری ایچون هیچ بر ایده‌مامش .

دانته ده بو حقده اون اوچنجی
عصر ملایین دورانسنده طوغان
و « دیوین قومدی » نام اثر ایله اشتهار
ایدن ذات دکلیدر ؟

اساساً اوچ قسمه منقسم اولوب
برنجیسی « جهنم » ایکنجیسی « پورغاتوار »
یعنی دار تصفیه و اوچنجیسی « جنت »
سر نامه‌لر ایله موسوم بولنان اثرلری
حقیقة خیال بشرك وارهبیله جکی قدر
عالیدرلر . روحلر بو دنیادن کیتدکدن
صکره بر طاقی نصل جهنمه آتلدقلرینی و بر
طاقی دار تصفیه‌ده نصل کناهلرندن

تمیز لندکارینی وخیرات وحسنات اصحابنك
جنته نصل کیردکارینی غایت شاعرانه
برصورتده تصویر ایتمشدر ٭ اثر مذکور
اساساً خیال شاعرانه‌دن عبارت
اولوب کویا ویرژیل نام لاتین
شاعرینی دخی برلکده آله‌رق جهنم
و دار تصفیه و جنتی برلکده سیاحت
ایلدکارینی و بعده آتریس نام سودیکی قزی
جنتده بولدیغنی فلانی حکایه ایتمشدر ٭
شوقدرکه شاعر موهی الیه بو اثرده جنته
جهنمه آتدیغی روحلر اهنده ویا علیهنده
برچوق مقاصد واغراض شخصیه‌سنه
خدمت ایدرك بناءً علیه حقایق مقاصدی
محق اکلاشیله‌میوب قالمشدر ٭

ولو سلم دانته اهوال جهنمی شو .

پنهوئرك دخی بكنمش اولدیغی صورتده
محق تصویر ایتمش اولسونده احوال
جنتی ایده‌مامش بولنسون . اكر شو پنهور
جنت وجهنمك ماهیتنی بویله بر تصویر
ایله تقدیر ایده‌بیله‌جك ایسه بز اكا برده
احوال جنت نصل تصویر اولندیغنی
عرض ایده‌بیلورز . هم دانته‌دن یدی
عصر اول ایدلمش بر تصویركه اكرچه
او مصورك دشمنلری تصویر مذكوری
لوث شهوانیتله اتهام ایتمكده ایسه‌لرده
افترای محضده بولندقلری محققاً اشكاردر .
او یله بر صورتده‌كه كویا لذائذ شهوانیهٔ
دنیویه‌نك مودل اتخاذ ایدلمسندن عبارت
بولنان ذوق وصفالرنده ازجمله تناسلك
فقدانیله او صفا.. صورت دنیویه‌سنه

اصلا قیاس اولنه میه جغی مرتبهٔ ثبوته
وارمقده‌در . شو پهورٔ دنیانك اولومندن
قورقدیغی حالده اوراده اولوم کوسترما.
مشدر . عمرك صورت کذراننـدن عجز
پیر یدن اورکدیکی حالده‌کی اوراده حیات
بونلردن تجرید قلنمشدر . حاضر کباب
ایدلمش قوشلر بولنمق درجه‌سنده فوق
التصور نفسك هراشتها ایده‌بیله‌جکی شیلرك
وجودی تصویر ایدلدیکی حالده اوراده
انسانلرك چلدیرملرینه کندیلرینی اصمه‌لرینه
و یکدیکر بله مقاتله ایتملرینه فلانه‌ده
احتمال ویرلمامشدر . اوقدر کوزل تصویر
اولنمشدرکه دانته‌نك جهنمی عین جهنم
اولـق اوزره قبول ایدن شو پهورٔ بو
تصویر جنتی تمامیله بیطرفانه برفکر ایله

تلقی و تتبع ایلمش اولسه البته اندن زیاده
بکنه جکنه شبهه ایدیله مز . زیرا کندیسی
نصارانك جنتنی بکنه میورده حقلی اولد.
یغنی اثبات دادیور . برقفایه ایکی قناد
طاقیله رق بر اختیار آدمك یاتی باشنده
طیراندن عبارت اوله جق جنتدن فی الواقع
ایچ صیقنتیسندن بشقه هیچ برشی کو.
ریله مز .

الحاصل احوال دنیا برجنت تصویری
خصوصنده داتهیی جسلندیره مامش
ایسه اندن بشقه پك چوق محمسری
جسلندیره بیله جکی ذاتاً درکار ایکن بزم شو.
پنهوره توصیه ایتدیکمز تصویر جنت ذاتاً
تحسسات دینویه دن عبارت برشاعرتله وجوده
کتورلمش اولیوب عقل و حکمت بشریه نك

وار ه‌ بيله‌ جكي مرتبه‌ ده‌ تجسد خلقتك غايتي
اولمق اوزره‌ تصوير و تبشير ايدلمشدر .

اما بزم شو سوزلر بزه‌ قارشي شو-
پنهاور مزارندن باشني قالديروب ده‌ « سن
بكا بردن طرفندن تصوير اولنان جنتي
ارائه‌ ايليورسك ! حالبوكه‌ بن دينسزم .
بن كليسايي باطل لايان فرقه‌يه‌ منسوبم »
ديه‌جك اولورسه‌ جوابمز حاضردر .
ديرزكه‌ :

اكر دانته‌ بر ديندار اولمق اوزره‌
تلقي ايديليورسه‌ انك ديندارانه‌ تصوير
ايتديكي جهنمي عين جهنم اولمق اوزره‌
قبولده‌ بأس كورميانلر بزم دخي جنت
ايچون درميان ايلديكمز تصوير
ديندارانه‌يي قبولده‌ده‌ بأس كورمزلر .

یوق دائمه دینداراغندن تجرید اولوبده
تصور بر جهنمی او یله تلقی اولنبورسه
بزدخی دیمزی قبول ایدیکز دیه کیمسه‌نك
بوغازینه صارلمیز . انك دینیتی بزده قالمق
اوزره تصوبرلك برتصور مجرد اوله‌رق
قبولنی درمیان ایلرز . بوندن دخی امتناع
ایدیله‌جك اولورسه اوزمان ایش مکابره‌یه
وارمش اولورکه بوده نه‌بر دینداره و نه‌ده
برفیلسوفه یاقیشدمز .

حالبوکه بوندن اول دنیانك برجنت
اوله‌میه‌جغی حقنده‌کی مطالعه‌بی بوراده
ینه اودنیانك برجهنم اوله‌بیلسی تصو-
رینه قارشو دخی ایراد ایده‌بیلورز .
چونکه بقا جنتك شانندن اولدیغی کبی
جهنمك‌ده شانندندر . ایکیمنده‌ده «خالدون»

بولنەجقلردر . دیمك اولیورکه دنیا
نه جنت اولەبیلور نەدە جهنم .
یا نه اولەبیلور !
یه دنیا اولمسی کافی دکلیدر !

مبحث

٤

« دنیایه گلملیمی گلمملیمی ایدی »

آرتق تفصیلاتی بو درجەیە گتیردکدن صکره شوپنهوره « بو دنیایه گلملیمی ایدی ، یوقسه گلمملیمی ایدی » دیه بر سؤال صورمق عبث دکلیدر ؟ حریف دنیایه گلمك شویله طورسون دنیا ایله یارتشملی ایدی ادعاسنده بولنیور . ایشته مجرد ادعاسنك تا بودرجەیه واردیغنی گوسترمك ایچون شو مبحثی تأسیس ایتمشزدر .

شو پنهورك بر و جه‌آتی برطاقم سوز.
لرینی صره‌یه دیزه‌یورزکه بورایه قدر
مومی الیهك مسلك حكمتی اوزرینه كندی
سرد ایلدیكی ملاحظاتی جامع اولمغله او
ملاحظات اوقنور ایكن بزم مقابلاتمزك
دخی درخاطر بیوریله‌جغی دركاردر :
دیورکه :

« حیاتی بركذب دائمی كبی تصور
ایتملی‌ییز . كوچك شیلرده‌ده بویله‌در بیوك
شیلرده‌ده . برشی وعد ایتدیمی؟ طوتمز .
مكركه ارزو اولنان شیئك تمنی‌یه نه‌قدر غیر
شایان اولدیغنی كوسترمك ایچون اوله .
بزی بعض كره امید الداتور بعض كره‌ده
امید اولنان شی! وعد ایتدیكی شیئی ویردیمی .
انجق كیرو یه الەرق حرمانله بزی مأیوس

ایتمك ایچون و یرر » .

« كذرانی سریع اولان بو حیاتده هیچ بر ثابت شی یوقدر . نه اوجاع وآلامی غیر متناهیدر نه سونجی دائمیدر نه تأثراتی باقیدر هیچ بر شیئی اسالی دكلدر . سنه‌لر دنیلان سیللر اوكنده بونلرك هپسی اق یر كیدرلر . حیات بشر ایچنده هیچ برشی جدیتله تلقی اولنه‌مز »

« كیجلكك ایلك رؤیالرندن بیدار اولان آدم كرك كندیسنك وكرك سائر . لرینك نتایج تجاربنی نظر محاكمه‌یه الدرق اكر ذهننده كوكلشمش قالمش اولان ظنون باطله كندی وجدانی تشویش ایتمامش ایسه شو نتیجه‌ده قرار قیلار

وديركه بودنيا تصـادف ايله خطانك تحت حكم واداره‌سنده بولنوب بونلرك ايكيسى دخى جنون وبد خواهلغـك ياردملريله انسـانلر اوزرنده مرحمتسزجه‌سنه حكم سوررلر . »

« اختيارلق حالنده ارزولر وهوسلر يكديكرى ارقه‌سـندن تنزله باشـلارلر . حسيات كورلشور . قوهٔ مخيـله دوچار ضعف اولور . اوجـه كـوز اوكنده پارلاق كوريلان شيلر صولغه باشلارلر . كونلر اولكيـدن چابق كچرلر . وقعـه‌لر اهميتلرينى آزالتـورلر . اوزرندن كچن سنه‌لرك مقدارى چوغالدقجه يوكى آرتـجه ـ سـنه بلى بوكيلان انسـان ياحال عجزندن صاللانه صاللانه كزمكه ويا خـود بركوـ

شه‌یه چكلمكه مجبور اولور . كندی هویت ماضیه‌سنك بر خیالی حكمنده قالور . او زمان اولوم كلور . فقط ارتق محو ایده‌جك نه‌یی بولور ؟ او بر كوندركه غشی پیری صوك خواب ابدی‌یه تحول ایلر . یا انك رؤیالری ؟ .... »

« حیات دنیلان شیئی كوریلان قیمت ظاهریه‌سیله تدقیق ایلیجه بونك عدم دنیلان شیئه مرجح اوله‌بیله‌جكی هیچ اولمازسه شبهه تحته كیرر . حتی دیه‌بیلورمكه اكر تجربه و ملاحظه كندیسنی دیكلتدیره‌بیله‌جك اولسه‌لر مطلقا عدم لهنده اعلای اصوات ایدرلر ایدی . اكر مزارلرك طاشنه اورولوب‌ده درونده كیلره تكرار دنیایه چیقمق ارزوسنده

بولنوب بولنمدقلری صورله‌جق اولسه
جواب ردنده باشلار بنی صاللارلر
ایدی. سقراطك اذکاری دخی بو بله‌یمش.
حتی لطیفه‌جی وولتر « حیات سویلور.
سه‌ده عدم دنیلان شیئك دخی سویله‌جك
جهتلری یوق دکلدر » دیمش وبر بشقه
یرده دخی « حیات ابدیه نه اولدیغنی
بیلم اما بودنیاده‌کی حیاتمز فنابر شاقادن
عبارتدر. » لطیفه‌سنی ایراد ایتمشدر
« پك نادردرکه بر آدم ملاحظه صا-
حبی اولسونده عمرینك نهایتنده بودنیایه
بردها کلکی وشو حیاتی بولنی بردها
چیکنمه‌کی ارزویه بدل عدمی ترجیح
ایتسون ! »
« بر دقیقه‌جق تفکر ایدیکزکه فعل

تولیدنه احتیاج و نه ده بر ذوق اولیوب ده ملاحظهٔ عاقلانه یه وابسته رام اولسه ایدی نوع بشر بقا بوله بیلورمی ایدی؟ هرکس کله جك اولان نسلنه مرحمة بار حیاتی اکا دخی بو کتامکی ترجیح ایتمزمی ایدی؟

« بزم حیاتمزی عدمك سکوت و سکونی تشویش ایده جك بر تعب بر شماتت عدایتك دخی ممکندر »

ایشته فیلسوفز دوستمز شوپنهور جنابلرینك دنیادن بیقوب عدمی وجوده ترجیح درجه سندکی جوابلر حکیمانی دخی کورلدك . اکلادق که بو ذات : « کاشکی بر طاش طوغوره ایدی بنی طوغوران مادر » دیانلردن دها ایلرویه

واروب کندیسی دکل بو دنیا یله خلق اولنه جغنه هیچ خلق اولنمامش بولنماسنی ارزو ایدن بر حکیمدر .

هرکس افکارنده سربستدریا ! اکر بو افکارانك کندیسیچون تحصیل ایتمش برشی اولسه ده اسرارینی کندی قلبنده صاقلایه رق بزه سویلامش بولنسه ایدی بزده هیچ سسمزی چیقارمز ایدك . فقط بو سوزلری بزه سو یلدیکندن قبول و عدم قبولی ایچون سوزلرك ماهیتنی میزان تدقیقده بر کوزجه سنجیده ایتملیز .

حیاتی بر کذب دائمی کبی تصور ایتملی ایمشزده کذرانی سریع اولان بو حیاتده نه اوجاع و آلامك نه سونج و صفانك دائمی اولمدیغنه و بونلرك کافه سی سیلاب سنین

اوکنده اریـوب کتدیکنه قناعت ایتملی ایمشز .

والله فنادکل ! زیرا او یله اولنجـه بو دنیـاده هر شی فنـادر . هیچ بر راحت وحضور یوقدر . راحت وحضوری بیله جان صیقنتیسندن انسانی چیلدیرتدیه اوزون اوزادی یه صایوب دوکمك و دنیـانك عین جهنم اولدیغنی اثبات ایچـون اوغراشمق نه‌لازم ! دنیایی‌ده آلام واکداریني‌ده ذوق وصـفاسنی‌ده بوقـدر کلفته دکرلی برشی دکلدر دیه بخشی‌تپایی ویرمك البته اك زیاده موافق عقل وحکمت اولور .

فقط نه چاره‌که بومقتضای عقل وحکمته شوپهور دخی توفیق معامله ایتمـامشدر . کنـدیسی یکرمی بیـك فرانق واردات

سنویه به نائل و شو دنیاده غبطه یه شایان
گیده جك قدر ادعاسنه مخالفاً بك چوق
زوكورتلر طرفندن مغبوط بر بختیار
ایكن یالڭز شو نقطهٔ نظردن تدقیق
ایلدیكی حیاتی بر مساعی و مجاهدهٔ دائمه
میدانی اولاق اوزره تصور ایلدیكندن
انك قدر دنیالغی اولمیانلر ایچون و میدانك
اهمیتی بالطبع آرتدقجه آرتار . دنیانك
هر صفاسی و هر بلیه‌سی نه قدر سریع
الزوال اولورسه اولسون آجلق دنیلان
شی انسانك مدت تحملی داخلنده چوق
كیده‌جك قدر سریع الزوال اولمدیغندن
« جهانك صفاسی كبی شو بلیهٔ جوعه دخی
چار چابق چوق كیدنجه‌یه قدر تحمل
ایده‌م » دنیله‌من .

حکمت اگر هر شیئك حقیقتنی کوره
جك بر کوز ایسه انسانك هویتی دخی او
کوزلر اوکنه قونمش بر کوزلکدر . اگر
بو کوزلکك جامی رنکلی اولورسه حکیم
بتون دنیانی او رنکده بویانمش کوره رك
« ایشته دنیا ماویدر ، هرده ماس ماویدر »
دیه نه قدر حایقرسه کوزنده کی کوزلکی
او رنکده اولمیان سائر ارباب حکمت انی
تکذیبه مسارعت ایدرك رد اولندیغندن
طولایی اگر بیچاره حکیم قیزه‌جق اولورسه
بو حالده حدتنه قارشو جهان قهقهه‌لرله
کولر .

ایمدی شوپنهورك کوریشنه کوره
بو دنیا تصادف ایله خطانك تحت حکم
و اداره‌سنده بولنوب جنون ایله بدخواهلق

دخی شو ایکی حاکمك یارداقلری ایشلر . فیلسوف افندینك برون شریفنده کی کوزلکك جاملرنده کی رنکی اکلیور سکز یا ! بوندن اول دخی بر مناسبت دوشدکده دیمش اولدیغمز وجهله حکمت درسخانه سنده دکل بیچاره‌یی شفاخانه‌یه کوندرملی .

حال هرمده بونلار بر اختیارك خوابِ ابدیه وارشنی حقیقة اوقدر کوزل تصویر ایتمشدر که بو عالم حیاتك بر تصادف برخطا و انلره معاونة بر جنون بر بدخواه خلق اداره‌سی التنده بولنمیوب بالعکس بر حکمت محضه اداره‌سنده بولندیغنی شوپنهورك کندیسنده قارشوسنده بو کندی برهانیله اثبات ایتمك ممکندر . اختیارقوانینی بالقدرتك ضایع

ایدییورمش دکلمی ؟ کنج دخی بوکا مقابل
قواسنی باشدرجه آرتدیرییور . بریسنك
غائب ایلدیکی مراتب دیکری ایچون
منحل اولیور . اختیار اولمامقلغمزی
آرزو ایدر ایسه‌ك شو دنیاده ولوکه
شو پنهورجه وهم وخیالدن عبارت
اولسون متصور اوله بیلان لذائذدن هیچ
بریسنه واصل اوله‌میه‌رق دنیانك حیاتك
هرشیئك محض عبث اولمسنی کندیمز ارزو
ایتمش اولورز . شو پنهور برسوزنده
دییورکه:

« انسان یالکز زمان حالده یاشیور .
بوزمان حال ایسه بلاتوقف ماضی یه طو-
غری قاچوب کیدرك اولوم ایچنده منعدم
اولیور . یالکز حال حاضره عکس انداز

اوله بیلان بعض تعلقاتی قالیور . انسانك
دونکی عمری بالکلیه مرده‌در . بناءً علیه
ماضی اولان او کون ذوق ایله‌می کچر ایدی ، می
کچمش انسان ایچون بونك فرقی اوله‌مامق
لازم کلیور . مستقبل ایسه بالکلیه مشکوك !
مستقبلك مدتی‌ده غیر محدود ! »

بو سوزدن شوپنهورك مرادی حیاتك
ماضی حال استقبالدن عبارت ازمنهٔ
ثلثه‌سنی‌ده حکمدن دوشورەرك فقدانی
اولدیغنی اثبات ایتمك اولیورسه‌ده بز بالعکس
بو سوزی تصدیقاً کندی علیهنده برهان
اولمق اوزره ایراد ایلرز . دیرزکه

حال حاضر اولان یوکنی ماضینك
ید ضبطنه ترك ایتمامك ایستر ایسه‌ك
مستقبل اولان یارینك ورودینی‌ده منع

ایتمش اولورزکه او حالده نقطهٔ انعدامز ایشته حال حاضر اولان بوکون اولور . بوکونکی لذت کدره و یا کدر لذته منقلب اولمیه‌رق حیات طرز مطرد کسب ایلمش اولورکه اصل جان صیقان و با انسانی مأیوس ایدن حضور ؛ یا کدر دخی ایشته بوصورتله تصور ایدیلور .

کائناتی شو پنهورلک بکلنه‌میه‌جکی صورت مرغوبه و معجزه‌ده ترتیب ایلمش بولنسان باری تعالی و تقدس طفولیته شایان کنجلکه سن کماله مخصوص اولان برطاقم لطافتلر مختارلقلر طرح ایلمشدرکه بونی شو پنهورلک رنك جنونله ملون کوزلکلری نصلسه کوره‌میورلر . او بومختارینه شکرلملو بنده صارپلان بوطفل

ایله ایستەدیکمز کبی مجساو بە ممکن اولسە.
دە « دنیایە هیچ کلمامش اولسەلك
و یاخود دنیادخی هیچ بر اتلمامش اولسە
دها ایی اولمزمی ایدی » دیە صورسەق
عجبا بزه نه جواب ویرر ایدی ؟ « بن
دکل دنیا دکل شو او بونجقلر شکرلەلر
بیله براتلمامش اولسە ایدی پك فنا اولور
ایدی » دیەجکنە اکر شو ظهوره شبهە
ایدیورسە بو او بونجقلرك و طاتلیلرك بر
دانەجکنی چوجغك اوکندن المق
ایستەسوندە فریاد و فغانە او زمان
باقسون !

عمرینك نوبهار سعادتندە بولنان
بر آدمك نیجه زماندنبری محسرتی اولدیغی
جانانی ایلە حسبحال عاشقانەدە بولندیغی

زمان شو پنهوئر کاسون ده عاشقه کندیسندن قطع نظر فقط جانانك هیچ بر تلامش اولمدی دها اولی اوله جغنی اکلاتمغه چالشمشدر .

شاعر حکیم برودوم « الله اولسه ایدم » سرلوحه لی منظومه سنده حاشا لله اولسه عالمی نصل اصلاح و تعدیل ایده جکنی صایوب دوکدیکی صره ده سودیکنه خطاباً :

Je te laisserais la même si j'étais Dieu.

یعنی « اگر الله اولسه ایدم سنی بنده بو حالده براغور ایدم » دیمش . اگر موسیو شو پنهوئر کندیسنه بو ولد غیر مشروع طوغورمش اولان مترهسنی بویله علی حاله

ابقا ایده‌جك قدر بکثیور ایمش ایسه
اتادیه‌جکمز بوقدر . فقط ایشته بو دوم
کی بعضلری هم ده حکمدی ابادن اولد .
قوری حالده خلقتك کندی محبوبلرنده
کوستردیکی تمامیتی اعتراف ایلیورلرکه
سائرلك چوق عشاقلرده بو اعترافه بیرو
اوله‌جقلرینه شبهه ایدلمامیدر .

برده اقشامه قدر مسعی‌ء ییشت
پرستیده بولندرق محصول مساعیسنی وکاوب
خانه‌سنه کلمش وآتش قارشوسنده چو
جقلرینك الیوکی سیغاره‌سنی یاقته‌سه مشغول
اولدیغی حالده کوچکلری علی مراتبهم
صقالنی یعنی چکشدیرمکدن بدأ ایله یوزینی
وصاچلرینی اوخشامغه قدر نوازشکارلقده
بولنلریله بختیارلغنی آرتدیردقجه آرتدیردق

کوندوزك یورغونلغنی چوقدن دویمش
اولان جوانمرد پدره شو نیهی کتیردی :
— فعل تولیده بر احتیاج بر صفت اولدیغی
ایچون اختیار ایتمش ایدك اویله دکلمی ؟
بو قسمه غافلانه ملاحظه ایتمش اولسه ایدك
بو صفتلره و بدبختلره چوجغه وجود
ویرمه‌کی ترجیح ایتمزدکز ؟ بیلسون
او زمان کورسونکه او پدر مشفق چو-
جقلری ایچون جان ویرمکی بیله تحمل
بختیارلق عد ایدیور ! فقط شو یاورو
بویله بر جواب مقنعه بدل بر اغلاطه‌ق
بیرمه‌دن بز شیخه مشغول اوله‌لیم :
اختلال قورمی ترکه دزکه بر شخص
واپسینه قدر یتمش اولان بر ختیار شو یاورو
کبی افکار مفرطه زباندن اولمیوب :

حکم صحیح بولنه‌جق اولسه انسانلرك
پك چوغنه نصیب اولمیان بو شیخوخت
کامله‌یه واروب عمرك هر موسمنده‌کی
لطافتی کورمش وطاتمش اولسنه بالتشکر
شمدی‌ده حیات عقباده نه‌وار نه‌یوق او-
لدیغنی کورمکی ترجیحده بولنور ایدی.

شیخوخته وارنجه‌یه قدر هرچاغده‌کی
انسانلر شوپنهورى بالذات رد ایده بیلورلر
ایسه‌ده نفس و یسینی دخی الوب
ویره‌رك دنیاجه حسابنی قپامش بوانانلر
بو تکذیبه مقتدر اوله‌مزلرمی ظن ایدرسکز؟
انلر دخی مقتدر اولورلر! اوزمان
چهره‌لری مترجم حاللری اولورکه اوبقو
حالنده دخی مقتبس اوله‌میه‌جق طور
تسلیمیتلریله شوپنهورى تکذیب ایدرلر.

حربده موت نی ایله مقتول اولانلردن ماعدا چهرهٔ اموات اولمدهکی عظمت تسلیمیتکارانهنك برهان آشکارهسیدر .

حقیقت اتباع ایلدیکمز حکمت اسلامیه بزی شو پهورلك ردنده ذوق و صفا ارامق کافتنه تنزلدن وقایه ایدر . بناءً علیهانی ردا ایتمش اولمق ایچون دکل بتون موجوداتك استشهادیله بو دنیایه کلمکدن ایسه کلمامکی و دنیانك وجودندن ایسه عدمنی ترجیح خیالرینك عین حماقت اولدیغنی حسبةً لله اثبات ایتمکی بر وظیفهٔ انسانیه عد ایلیورز . همده بونی مبدأ معاد نقطهٔ نظرلری کبی مؤمنانه نقاط نظردن محاکه ایتمیورزکه شو پهورکبی ایماندن تجردلریله مفتخر بولنانلر قوشقو .

لاتنياسيونلر ديه! بلكه « رهآليزم » يعني « حقيقيون » نقطهٔ نظرندن محاكمهٔ كيفيتله خلقتمزك موجب ندامت بر شي اولديغنه قناعت ايتمش اولانلره كندمزي الحاق ايلديكمز مثللو شوپنهور وسائر اومسئلهده اولانلرك عدم اتباعلرندكي مناسبتسزلكي انظار اهميته عرض ايليورز .

مبحث

٥

« مسئله‌نك نتيجه‌سي »

بوندن اول دخي بالمناسبه عرض وبيان ايدلمش اولديغي اوزره مباحث متنافره يقينه ياش درى كبي او قدر اوزانور كيدركه اربابي ميانندهبر كره اختلافات

باشلایه‌جه‌ق عادتا صوکی کلمز . نصلکه شوپنهورك مترجمین احوالی طرفندن خبر ویرلدیکنه کوره انك میدان مجادله‌یه سردیکی پاش دری دخی بنه کندی مسلکنده بولنان حکما طرفندن بیله هرطرفه طوغری چکیلرله اوزادیله اشغال ایلدیکی مخالفت و منافشات میدانی توسیع ایتدکجه اتمش واوقو یان افکار محدوده اربابنی بانکابه شاشیرتوب براقه‌جق ابعاده قدر وارمشدر .

حالبوکه بو مثللو مباحثده عقل وحکمتك الك بیوك مقتضاسی انجق فکرلرده قناعت کامله و یره‌جك نقطه‌لری ترجیح ایتمکدر . لکن او نقطه‌لری کیم بولوب تعیین ایده‌جك ؟ برتك آدمك بوکا موفق اوله‌بیلمسی ممکناتدنمیدر ؟

دین دنیلان شی الك واسع برشهراه حکمتدرکه اوایله شو پژمرده بزم فلانیزم فسته کبی بزم کبی یالکز کذرکاهنی تعیین ایتمش اولانلرك بر قاچ دفعه‌جق کلوب کچدکاری پاته‌قه‌لره بکزدمز. بلکه بر کتاب سماوی ایله ایلك کذرکاهی تعیین اولنان اوشهراه اوزرندن نیجه بیلك مهندسین عقلا و حکما ایشلیه‌رك اقتضا ایدن یرلری اجتهادات مدققانه‌لریله تنویر ایده ایده ودوشوله‌جك یرلرینه قورقولق واتلامه‌جق یرلرینه کوپری کبی شیلر یاپه یاپه کورلرك بیله قطع منازله موفق اوله‌بیله جکلری مرتبهٔ متممیته واردیرلمشدر.

« دین » دنیلدیکی زمان نه اکلارسکز؟ اولا « قدیمه » و « جدیده » دیه

ایکی یه بالانقسام قدیمه‌سندن بت پرستلرك کونا کون ادیان باطله‌لری و جدیده‌سندن کتابیونك سماوی اطلاق اولنان مذهبلری‌نی می اکلارسکز ؟ حالبوکه دین انجق راه حقیقت اولمغله حقیقت بر اولوب تنوع وتعددی ممکن اوله‌میه‌جغی کبی دین دخی انجق بردن عبارت اولمق ضرور یاتندر .

واقعا ادیاندن هر برینك اربابی دین حق کندی سالك اولدقلری یولدن عبارت بولندیغنی ادعا ایدرلر . فقط هر ادعا علی‌العمیا رد ایدیله‌مدیکی کبی ینه علی‌العمیا تسلیمده اولنه‌مز ؟

حق دنیلان شیئك اصلا اوبردراوسی تصور اولنه‌میه‌جغندن حق اولان شی

انسانه بخش ایده جکی قناعت کامله ایله
حقانیتنی اثبات ایلر . بر شی قناعت کامله بخش
ایده مامشمی او شیئك حق محض اولمسی دخی
غیر محقق دیمك اوله جغنه اشتباه احتمالیدر .

ایشته شو نقطهٔ نظردن ادیان موجودهٔ
سماویه‌یی بشقه‌جه بر مقایسه ایدلم :

نور نبوت اولا بنی اسرائیل میاننده
پرتو انداز اولمش بولندیغی حالده قرآن
عظیم الشانده وجودی بیان بیورلان
تورات وزبوردن ماعدا بنی اسرائیل
رفاقتنده کتابلرك دخی سماویتنی اعتقاد
ایدرلرکه نه بونلره ونه ده منسوب اولدقلری
انبیانك اغلبنه دائر قرآنده صراحت
یوقدر . واقعا مقداری یوز یکرمی بیك
تخمین اولنان انبیا ایچنده بو ذاتلرك دخی

داخل اوله‌بیله‌جكلری دركاردر . انجق
بوبابده تصریحات قرآنیه بولنمامسی اوقدر
بیوك بر حكمته مبنیدر كه كتب نورانیه
عدادنده داخل بولنان بعض كتابلرك
بوكون بر محرر تألیف ایدوب ده معارف
نظارتنه تقدیم ایده‌جكی اولسه اخلاق
و آداب عمومیه مغایرتله بالاتهام
نشرینه جواز ویرلمیه‌جكی دركاردر .
برطاقلرینك تورات اولمق صفتی انلره
ایمان مجبوریتنده بولنانلرجه دخی انكار
ایدلمكه ضرورت مس ایلمشدر . بونك
اوزرینه برده محرفیت مسئلهٔ قطعیه‌سی كوز
اوكنه كتوریلورسه توراتلرك كرك حسن
خلقه واده درجهٔ مطابقتلری وكرك محرفیتلری
بونلره اتباع ایدنلر ایچون قناعت كامله‌یی محاله

تعليق ايليه‌جك درجه‌يه قدر واررلر .

شو ملاحظه‌جق اديان ثلثهٔ سماويه‌نك برنجيسى دين حق اولمق اوزره رد ينه عقلاً وحكمةً كفايت ايلر .

ايكنجيسنه يعنى نصرانيته كلنجه : دردى يكديكرينك عينى اولمق لازم كلان كتاب واحدك درت نسخه‌سى مخالف اولسى مطلوب اولان قناعتى تبعيد ايچون كافى ووافى اولدقدن نصله بودينار بابنده طريق حكمته سلوك ايليانلرك بردرلو دينلرنده دائم اوله‌ميه‌رق مهلكهٔ انكاره دوچار اولدقلرى على العموم مشاهده اولنيوركه ارباب عندنده‌قونى شوندن عبارت بولنان بر دينه دين حق ديمك نه‌قدر مستبعد اوله جغنى بزم تعيين ايتمكلكمزه لزوم دخى قالماز .

اوچنجی درجه‌ده اوله‌رق برده‌دیانت
اسلامیه بولنیورکه اکا منسوب بیتمز حسبیله
حقانیتنه بزم ایماننمزی قبول ایتمیانلره قارشو
خود.برانه بردعواده بولنمغه هیچ مجبوریتمز
یوقدر. فقط ذهننده‌سماوی‌غیرسماوی‌دیانلدن
هیچ بریسنك بولاشغی اولمیانلر بودینی
موقع تدقیقه‌چکه‌جك‌اولورلر ایسه‌یهودیت
ونصرانیتك نه‌قدر کیروده قالدیغنی
وحقك انجق اسلامیتی کندیسنه شهراه
ایتمکه لایق بوله‌جغنی حکم ایدرلر. دها
بك اوزاغه کیتمکه نه‌حاجت! ایشته
بومباحثه‌ده‌خصمنمز بولنان شوپنهور کویا
الوهیتی رد وانکار ایچون «قوپرنیك
کایسالرك ربنی کوکلردن طرد ایلمدی.
حقیقت‌حالده‌ جناب‌الله‌هر یرده حاضردر.

اوزرینه یازدیغکز لوحه‌ده‌ده حاضردر
مبارك ارقه‌کزی طیادیغکز صندالیه‌ده‌ده
دییورکه کو یا انکارانه سویلنمش اولدیغی
بو سوز ایله رد ایتدیکی شی نصرانیت
وقبول وتصدیق ایلدیکی شی دخی اسلامیت
اولمش بولنیور . اسلامیتك حق اولەرق
بزه قبول ایتدیردیکی الله ذو الجلال کوکلرده
دکلدر وهیچ برمکانده متمکن دکلدرکه
قوپرنیك موپرنیك انی طرده موفق اوله
بیلسون! شوپنهورك دیدیکی کبی یازدیغمز
لوحه اوطوردیغمز صندالیه دخی حضور
ونظر الهیده موجود ومعلوم اولدیغندن
شوپنور دخی او واجب الوجودی انکاره
مقتدر اولەمز و اولەمیور .

اویله ایسه شوپنهورك حکمت خلقت

علیهنده ایتدیکی اعتراضاته بر حکیم مسلم
نه دیه مقابله ایدر ؟

« او یاپدیغندن مسئول دکلدر » دیه
مقابله ایدر .

یا شوپنهور قناعت ایتمز ایسه :

حکیم مسلم شوپنهورك النده یاپیور .
طلربنی ویردیکی کبی ایستدیکی یره
کوندرر . زیرا « یاپدیغندن مسئول
اولماز » سوزی شوپنهورك سوزلری کبی
قناعتبخش اولمیه جق سوزلردن دکلدر .

شوپنهور ایسترسه صانعی مسئول
[illegible] چالشسون . بار بار باغرسون .
بر جواب آلهمیورسه عشق اولسون .
بز کائناتی مخلوق بولدق . صورت مخلو
قیتنده قناعتمز طبیعةً حکمةً عقلاً

مجبورز . بوندن ماعدا برخلقت دیكر
كورمدیكمز ایچون بو خلقتك تصحیحنی
ادعا ایدر ایسه‌ك بیلدیكمز شیئه بیلمدیكمز
شیئی ترجیح ایتمكلكمز لازمكلیوركه بوده
كلیاً وقطعیاً باطلدر .

شو پنهورُ امكان دائره‌سنده بوخلقتدن
اكمل برعالم دها بولندیغی ویابولنه‌جغی
كندیسنه اقناع ایدلدیكندن بحث ایله
حدت كوستریور . « یاپدیغندن مسئول
اولماز » درجه‌سنده‌كی بدیهیاتی تقدیر
ایده‌بیله‌جك قدر عقل وفطانت صاحبی
بولنسه ایدی بومعیشت اولادن خیرلی
برحیات اخری موجود اولدیغنه دائر
ایدیلان دعوایی دخی ایناننغه صالح
بولور ایدی . فیثاغور بشقه برعالمدن

بو دنيايه كلمش اولان انسانلرك ينه بشقه بر
عالمه كيده جكنه قناعت ايتمش . روحانيون
حكماسى روحك بقاسنه قائل اوله رق بقا
خانهٔ روح اتخاذ اولنه جق بر عالم ديكرك
وجودينى لزم كورمش . صرف ماديون
روحك زوالى شو يله طورسون مكوناتدن
بر ذره نك بر قطره نك بيله زائل اوله ميه جغنى
محكومات رياضيه درجه سنده حكم
ايلمش . عقل دنيلان نور الهى هانكى
قفابى كنديسنه فنار اتخاذ ايتمش ايسه
اول سراج وهاج او يله بر شهراهى تنوير
ايتمشدركه او شهراهك واصل اولديغى
منزل ايشته خلقتجه بو دنيادن اكمل واتم
اولديغنى اعتقاد ايلديكمز عالم عقبادر .

اما عقل دنيلان نور الهى جاملرى

غیر شفاف بر قفا فناری ایچنده قونلورده
او فنار دخی شو پنهورك ایکی اوروزلری
آره‌سنده دیکیله‌رك عقبایه منتهی اولان
شهراهی دکل بر ونك ابلروسنی کندیسنه
کوسترمز ایسه بوشده انبیانك حکمانك
عقلانك نه قباحتلری اولور ؟

هانکیمز قاچ یاشنده ایسه‌ده‌ك اوقدر
سنه‌دن و یاخود رحم مادره سقوطمزدن
اول بز بوعالمده یوق ایدك . شمدی وارز .
صوك نفسمزی و یردیکمز ساعتدن اعتباراً
بوعالمدن ینه یوق اوله‌جغز . محققات
مادیه‌دن اولان شو حالی کوز اوکنه
کتیرنجه بزم بوعالمده بر بردن دیکر یره
کیدر بر یولجی اولدیغمز تحقق ایلر .
بر سرایدن دیکر سرایه سیاحت ایدن

عزت نفسلی سیاح منزلخانه‌سنی کندیسنه
لایق کوره‌جکی سرای قدر مکمل کورمز
ایسه «بویله اقامتکاهمی اولور؟ بونی یاپان
نه احمق حریف ایمش!» بوللو اعترا.
ضاتیله جدی بر تصدیقده مظهر اولور می؟
اکر کیجه‌سنی اوراده کچیره‌مك ایچون انده
ممکن اوله‌بیلان اسباب حضور و استرا.
حتدن محق استفاده ایدر ایسه عاقلدر.
والا بر شو پنهور دخی کندیسی
اولور.

بزم ایچون بو عالمده بر خیمه‌ بر زمانه قدر
متاع واردر. آندن تمتع ایچون دخی هر
عقل سلیمك تحسیننه مظهر اوله‌جق قاعده‌لر
قونلمشدر. بر قابل تطبیق اولان بو قاعده
مذکوره‌یه بالاتباع متاع عالمدن تمتع اولورز.

اوت بو دنیاده صفا اولدیغی کبی جفاده وار در . حتی بعض صفالرده جفا و بعض جفالرده صفا دخی مندمجدر . اما بو حال بزی چیلدیره‌جق درجه‌ده دوچار حیرت ایده‌جك احوال غیر معقوله‌دن دکلدر . بناءً علیه « بو نیچون بویله اولمش ؟ بو نه‌دن شویله اولمامش دیه ؟ » بیهوده کوزدلکاره بز هیچ التفات ایتمیوب شو فانی عالمده یالکز مادی و معنوی کاربزه و چیقار بزه بقارز .

مسئله‌نك بو صورتی یالکز بزجه یعنی مسلمانلرجه‌می بویله‌در ؟ یوق ! عاقل اولانلرك کافه‌سنجه بویله‌در . اکر بویله اولمسه ایدی خلقتده‌کی حکمتی تدقیق و تتبع ایله اشتغال ایده ایده مدققین حکما بونجه قوانین ریاضیه و طبیعیه و سائره‌یی

میدانه چیقاره‌رق « علوم وفنون » دنیلان شیئه وجودو ویرلمش اولور می ایدی ؟ انسانلرك هر بری برشوپنهاور اولسه ایدی علوم وفنون دکل مدنیت و بو عالمده حضور وراحت دکل حتی بشریت بیله بولنمامق لازمگلور ایدی . زیرا بشریتك ده دکل کائناتك بیله خلقتندن ایسه معدومیتنی ترجیح ایدیور وارسون کندیسی معدوم اولسون ! . . .

مباحث مندرجه

[illegible]

قيمتى ٤ غروشدر

— لا عجبه آيت رقمالر —

بچاره ليس قوا ده آخرا اعتزجهانم
قعس اشته لولا خوشيم نزمكي براي
الطيشر ارتعيه الله اسلا تلقيه حيول
ابده سمانجا آسار تقيه سعد عرضا
لاالشر فواد ١١ برلو عيسل اشو حالتة
معزمه لك برما تعطا الستر يارآن عجمه
اراك [illegible] ١ [illegible]

بشير فؤاد

Ahmet Midhat 1844-1912
Beşir Fu'ad

تحرری

احمد مدحت

ترجمان حقيقت غزته سنده درج اولندقدن صكره

ايلك دفعه اولدرق

آريجه كتاب صورتنده دخى باصلمشدر.

استانبول

سنه

١٣٠٤

B
3148
A5

بشیر فؤاد

مقدمه

بشیر فؤادڭ عبرت بخش جهان اوله‌
جق فلاکت فاجعه‌سی --- حقنده‌کی محبت
فوق العاده‌م حسبیله — طمارلرمده قانی
طوکدیره‌رق وجودمی بوزلر ایچنده براقمش
و بو حال قرق سکز ساعت قدر دوام
ایلمشیدی . برده بکا خطاءً یازه‌رق ضابطه
النه کچمش اولمسندن طولایی وصولی
تأخر ایتمش بولنان مکتوبی کاووبده
اوقوینجه وجودمی بردن بره بر آتش

استيلا ايلدی . شو نکور هو نکور اغلامغه
باشلادم . بو اغلايش بر نعمت اولدی .
زیرا اوزرمده کی فنالق قالقدی . مکتوبك
ایکنجی دفعه قرائتنده و غزته ایچون
ترتيب اولنان نسخه سنی تصحيح ایتمك اوزره
اوچنجی دفعه اوله رق مطالعه ده بكانك
تکرری حقيقة بر علاج عاجل اسا بنی
راحتلندیردی . او بد بخت ایچون
يازه جغم شيلری درحال يازمغه تشبث
ایلدم . زیرا ایلك طوكوقلغم بوكا كلياً
مانع اولوب صکره کی حالم دخی اگرچه
بك موافق عد اولنه مامق ممکن ایسه ده
تحسساتم بالکلیه مبدل سکون اولدقدن
صکره يازه جغم شيلر بلکه بالنسبه روحسز
قالورلر دیه شو استعداد مخصوصمك کذ .

ذاتی بر ضیاع عد ایلدم .

بو مقاله‌ده اولا بشیر فؤادی نصل طانیدیغمی و ثانیاً انك نصل بر آدم اولدیغنی و ثالثاً صورت انتحاربنی و رابعاً بکا یازدیغی مکتوبیله مکاتیب سائره‌سنی و خامساً کندی علیهنده‌کی مؤاخذاتمی و سادساً ماته‌ریالیزمك ردیله انتحار حقنده بعض محاکماتی سابعاً بو فاجعه‌دن آلنه‌جق عبرتی درمیان ایده‌جکم . هم بونلری اوقدر طرس طوغری یازه‌جغم که ذره قدر مبالغه‌یی بیله حقیقته قارشو کفران عد ایده‌جکم .

— ١ —

« بشیر فؤادی نصل طانیدم »

بوندن اوچ سنه قدر مقدم برچوق

ارباب استعداد « آفاق » « شمس » « كو -
نش » كبی برطاقم اثرلر ایله موقوت غیر
موقوت رساله‌لر چیقاریورلر ایدی . بویله
غیرتكارلرك یازدقلری شیلر ناقص بیله
اولسه‌لر بكنمك و كندیلرینی تشویقاً مدح
اتمك معتادم اولدیغندن بونلرك جمله‌سنی
ترجمان حقیقتده القشلایور و دوام حسن
خدمتلری ایچون تشویق ایلیور ایدم .
اما تشویقم یالكز قلمجه ایدی . هپسنك
دیه‌مز ایسه‌مده پك چوغنك یوزینی
كورمامش و شخصنی طانیمامش برحالده
ایدم .

بونلر میاننده بر « بشیر فؤاد » امضاسی
كوریور ایدم كه مقالات فنیه‌سی حقیقة
بر وقوف كامل اوزرینه یازلیور ایدی .

اسمنه نظراً کندیسنی یاسوریه‌لی یاعراقلی بر
عربزاده اولسق اوزره توهم ایلیورایدم .
بوکنجلرك الك چوغنی مکتبلی اولدقلری
جهتیله بو ذاتی مکتب طبه طلبه‌سندندر
ظن ایلیور ایدم .

مقالاتنی اوقودقجه حقنده‌کی تقدیرم
آرتدی . کورشدیکم بعض کیمسه‌لره شو
چوجقله کورشمك ارزوسنده بولندیغمی
اکلاتدم .

ارادن براز زمان کچدی . برکون
ترجمان حقیقت غزته‌خانه‌سنده کندی
مقامنده ایکن قپو آچیق اولدیغی حالده
برقاچ بلك توسیله برضابط طرفندن قپویه
« طاق ! طاق ! طاق ! » اورلدیغنی
حس ایتدم . بو طاقیردینك دخول ایچون

استیذان اولدیغی اکلابه‌رق مأذونیت
مطلوبه‌یی دقیق بر وجهله معتاد فرانسزجه
« آنتره » دیه ویردم . غایت یاقیشقلی
بر عسکر ایچری‌یه کیردی . یکسر بست
بر منبسط طور ایله یاننه صوقیلوب النی
اوزاتدی . الامی انکه ال ایله طوتوشه‌جق
اندازه المی اوزاتدم . المی طوتوب او پمکه
طورانتدی . تواضعاً امتناع ایتمك ایسته‌دم
ایسه‌ده قهرمان چوجق اویله بر قوت
ایله المی اغزینه کوتوردی که بن ده پك
قوتسز بر آدم اولدیغم حالده منعنه مقتدر
اوله‌مدم .

« بنده‌کزی معارفه‌کز ایله شرف یاب
ایتمك ارزوسنده بولندیغکزی تبشیر ایلدی .
بوراده انك ایچون بو جسارتی الدم .

بولو بر مقدمه ایله بشیر فؤاد دنیلان ذات
کندیسی اولدیغنی سویلدی . بن بو نام
التنده مکتب طبیه‌لی نحیف البنیه کنجم
کون بر عرب چوجغی کوره‌جکمی
توهم ایدوب طورر ایکن وهمده‌کی
غلطك تحققی اوزرینه شاشیردم قالدم .
مع هذا قارشومده‌کی چهره‌نك او قدر کوزل
او قدر سویملی که انتظارمك خلافی ظهور
ایتمسی بنی درحال ممنون ایتدی . مصاحبه‌یه
باشلادق .

عمرینك صوك ساعتنده بکا « استاد »
دیه خطاب ایدن بشیر فؤاد شو ایلك
ملاقاتده دخی بنی بو عنوان ایله مشرف
ایلدی . تواضعاً دکل حقیقةً کندی
طرفندن بو عنوانه لایق اولمدیغمی سویلدم .

عدم لیاقتك برچوق اسبابی اولوب اگرچه
گنجلرك برخیلیسی طرفندن شو یله بر
عنوانه ازچوق نائلیتم محق ایسه‌ده کند-
یسنه بر حرف تعلیم ایتمامش اولدیغم گبی
سوزلك طوغریسی برچوق فنلرجه
مستحضراتنی عادتا کندیمدن عالی بولدیغم
وسنی ده اقران اوله‌مه‌سیله غایتی کوچك
برادر درجه‌سنده گوردیگم بر ذاتك یالکز
شرف معارفه ورفاقتی دخی کندیم ایچون
بختیارلق اوله‌جغنی بر لسان مناسب ایله
اکلاتدم .

متواضعانه برچوق پروتستولردن
صکره شو یولده بر سوز سویلدی :
— استادلق یالکز تدریس وتعلیم
ایله اولمز . انك برچوق درلوسی اولور .

بزیسی دخی بنی عالم مطبوعاتده دخول
خصوصنده کی تشویقکزدر . « یکباشی‌یی
دعوت » ده بر مضحکه ترجمه ایتمش
ایدم . کتابجیک بر بسنه ترک ایلدم .
باصیلوب میدانه چیقدیغی زمان عجبا
نصل تلقی اوله‌جق دیه خوف واندیشه
اوزره ایدم . سز ترجمه‌ان حقیقتده بوکا
چیز ثری تقدیر بیوردیکز . شوندن بوندن
ایشتدیکمه کوره صورت ترجمه‌می
شفاهاً دخی بر طاقم ذوات یاننده تقدیر
بیورمشسکز . بو تقدیراتکز بکا جرأت
ویروب اوفق تفک مقالات نشره یازمغه
باشلادم . نشریات عالمده کندیمه رفیق
عد ایده بیله‌جکم بعض ذوات ایله
بولشدم . ترجمانده‌کی تقدیریکزی کورنجه

شوقم جسارتم آرتمقده در . بر قاچ
دفعه کلوب کندی کندیمی سزه تقدیم
ایتمکی آرزو ایلهدم ایسه ده جسارت ایده‌مدم .
نهایت بو آرزونك سزده ده بولندیغنی
بعض اعتقادن خبر الىجه کلدم .

بو مقدمه ایله باشلانیلان سوز خیلیجه
اوزاندی . کوزل یوزلی فؤاد بوم نته
ضمیمه ده کوزل سوزلی اولدیغندن
بن سویلمکدن زیاده انی دیکلهمکدن
متلذذ اولیور ایدم .

سویلدیکی سوزلرك خلاصه‌سی
هپ نشریات خصوصنده‌کی هوسلرینه
تصورلرینه دائر اولوب بویله یکی باشلا
یانلرك چوق تصمیمات بولنمق ضروری
اوله‌جغی کبی بو تصمیمات هوسکارانه‌نك

الجاسیله فکرجه افراطات و غیرنجه مبالغات دخی بولنمق طبیعیدر . بناءً علیه نوبت کلام بکا انتقال ایلدکده کندیسنك دخی موجب ارشادی اولمق اوزره وقوع اتمامنه مبنی بعض نصیحتلر ویرمکه باشلادم . نصیحتلرم عصرمزك احتیاجی ملاحظات ومطالعاتدن زیاده وقوف ومعلوماته عائد اولدیغندن برچوق انتقادات ومجادلات ایله قلم یورتمه بدل حکمت و منفعت اسلامیه و عثمانیه مزه موافق کلدجك معلوماتی یازمقده و هیچ برشیده کنجلکك و هوسکارلغك چه ‌له‌ ایجاباتندن اولان افراط وشدت قبیلندن وقار اثری هم اکلندروب هم مستفید اتدکده وسائره یه دائر ایدیلر . یعنی بشیر فؤادده

وطنمه ملتمه اك بيوك خدمتلر
ايده بيله جك بر محرز اولمق ماهيتنی كور.
مكله برابر اوروپانك حكمت جديده نامیله
شرائط معيشت بشريه يه تطبيق يوراجه
دكل اوروپاجه ده بيله قابل اوله يان
« ماتر ياليزم » مسلكنه بر انهماك كور.
ديكمدن جملهٔ مزياتی ايچندن بو انهماكی
سلب ايچون نه لر سويلمك لازم ايسه
جملهسنی سويلدم . حتی بحثی سياسياته ده
انتقال ايتديردم . چونكه بجه خدمت
حقيقيهٔ قلميه كنجلرك عروقنده كی قانی بيهوده
يره غليانه كتوره جك وطن پرورانه
شيلردن زياده كنجلرك افكارينی معلومات
متينه ايله تربيه و اكمال ايليه جك شيلرده
اولوب بر كنج اوبولده تربيه ايدلدكدن

صکره الك جدی و حقیقی وطن پرورلکی
کندی کندیسنه اکتساب ایدر . دیننك
غیرت کشی وطننك عاشق ملتنك منتذری
دولتنك خدمتکاری برآدم اولوب وجو-
دندن دولت وملت بحق استفاده ایلر .

بشیر فؤاد بنم بو سوزلرمی بر دقت
مخصوصه ایله دیکلدی . نه درجه یه قدر
قبول ایلدیکنی اوزمان حکم ایتمك قابل
اوله مدی ایسه ده شمدیدن خبرویره یم که
صکره لری وقوع ملاقاتمده افکاریمی دها
زیاده تصریح ایدرك یا سیاتجه کندیسنده
شایان تصحیح هیچ بر فکر مشوش اولدیغی
و بلنده کی قلبجی پادشاهنك اشارت
ایلدیکی طرفه صالدیرمغه هرآن حاضر
وآماده بر عسکر بولندیغی و النده کی قلمی

ذخی معارفجه احتیاجی برکمال بولنان شو
ملتك منافع صحیحه‌سنده استخدامدن بشقه
هیچ برامل بولنمدیغنی تأمین ایله بنی ده
مستریح ایلدی . حتی اوروپاجه بر طاقم
باطل و مضر فکرلر ایله عالمی راحتسز
ایدن اسافلك بالخاصه علیهنده بولندیغنی
کیمسه‌ده‌شبهه براقیه‌جق صورتده کوستروب
یالکز کندی افکار حکمیه‌سی «ماتریالیزم»
یعنی ماده‌دن بشقه هیچ بر شیئی طانیمامقدن
عبارت ایدوکنی اکلاندی که بو اساس
حکمتده اولان خطالری کندیسنه قبول
ایتدیرمك ایچون سرد ایلدیکم براهینی رد
خصوصنده تأدب ایتمکله برابرینه سوزلرمی
قبول ایده‌مدیکنی کورر ایدم .

دشیر فؤاد ایله صورت وقوعی

شو یله مختصراً حکایه ایتدیکم معارفه واقعا پك جدی بر معارفه اولدی . انجق ایکی سنه‌دن زیاده و اوچ سنه‌یه قریب دوام ایدن معارفه‌مزده او یله « یالکز ایچدیکمز صو آیری کیدر » دینه‌جك بر اختصاص و موانست حاصل اولدی . بالکده کچیردیکمز اقشاملری صایمق لازم کلسه سکزه اونه بالغ اولمز . غزته‌خانه‌مزه دوامی صیقجه ایدی ایسه‌ده نهم اورایه دوام وقتلی و قتسز و سکرجه اولدیغندن ملاقاتلریمز تصادفی اوله‌رق وقوعه کلور ایدی . اما هر دفعه ملاقاتمزده فنونه ادبیاته حکیمانه دائر برچوق مباحثاته کیریشه‌رك یازدیغی و یازه‌جغی شیلر حقنده سوزی اوقدر اوزاتور ایدی‌که بو مباحثاتك

بر ضبطنامه‌سی طوتلسه ایدی غایت
محف مفید وهم بر محاضرات شکلنی
اله بیلورلر ایدی ·

بشیر فؤادک برخیلی آثاری میدانه
چیقدی · پك چوق کیمسه‌لر ظن ایدرلرکه
بو اثرلرده بنم‌ده کندیسنه معاونت فکریه‌م
اولمشدر · بو بر خطادر · بشیر فؤادك
برعادتی واردی‌که یازدیغی شیلری کیمسه‌یه
کوسترمز ایدی · آثارینی کرك یازمزدن
اول وکرك یازوبده ترتیبه و بردکدن
صکره اکا دائر بکندیکی آدملر ایله برچوق
مباحثاتده بولنه‌رق بحریٔ افکار ایدر
ایسه‌ده هیچ برینه اتباع ایلمز ایدی ·
حتی بعض کره‌لر بوندن طولایی بیچاره
فؤادك تعظیم تکبرینه بیله حکم و یرلمشدر ·

بناءً على ذلك بكا يازديغى مكتوبده دخى سويلمش اولديغى وجهله بشير فؤاد نه بر شيئه طمعاً نه بر كيمسه‌دن خوفا ونه‌ده بر كيمسه‌يه حرمة افكارينك بر ذره‌سنى بيله تحويل وفدا ايتمامش بر آدمدر .

بوچوجغى پك زياده سوديكم حالده « يالڭز ايچديكمز صو آيرى كيدر » درجه‌سنده اختصاص پيدا ايده‌مامش اولمقلغمه سبب كندى صورت معيشتى ايدى كه بودخى قريباً آيرى كلديكى زمان ذكر اولنه‌جقدر .

— ٣ —

بشير فؤاد نصل بر آدم ايدى ؟

بشير فؤاد اوزونه قريب اورته بويلى طقناز وجودلى غايت متناسب اندامل

قوی البنیه بر بابا یکیت اولوب بیاض پنبه بر چهره اوزرنده سیاه وکراه بر چفت قاش ایله قومرال بییقلری جمالنك زینت اسامیه‌سی اولدیغی کبی متناسب اغزی وبورنی ویومری چکه‌سی وغایت کوزل دیشلری هر کورنك نظر محبتنی جلب ایده‌جك بر جمال مردانه تشکیل ایدر ایدی . هله کوزلرندن صاچیلان ذکا نورلری ایلك نظرده کندیسنك غایت سریع الانتقال بر کنج اولدیغنی طانیدیر ایدی . اخلاق جهتنه کلنجه : طوری غایت جریءلی مباحثه‌سی اینجه کورلتیلی محاوره‌یی بلکه سور مناظرندن زیاده کندیسی سویلر اقناع ایچون لزومندن فضله دلائل ایرادینه ایضاحات

اعطاسنه كيريشور ايسه‌ده حين مباحثه‌ده اصلا كنديسنى حدت و غضبه مغلوب ايتمز قارشوسنده كى مناظرى قطعاً كوجندرەجك برشمهٔ استخفافده بيله بولنمز ايك شدتلى مباحثه‌لرده چهره‌سى بنه متبسم بر ذات ايدى . يكيتلك قهرمانلق دعواسنده ايدى . فقط يكيتلك قهرمانلق ايله ادبسزلكك آره‌سى پك كوزل فرق ايتمش اولديغندن جسارت و شجاعتنى امور خيريه‌ده بيله كوسترمك ايچون شوكا بوكا تسلطى و قوهٔ بازوسنه مراجعتى اصلا كورلمامشدر .

كنديسندن بيوك اولانلره نصل متوا- ضعانه حرمتلر ايدر ايسه كنديسندن كوچك اولانلره دخى او بله حليمانه حمايه‌لر ايدرك شوقدر كه بيوكلرينه قارشوده كو .

چكاريله قارشـودە افكارندەكى استقلالى
اصلا اخلال ايتمز هر خصوصدە سوزيلك
الك طوغريسنى هم دە غايت لطيف اولەرق
سويلمكدن چكنمز ايدى ٠

كوكلى غنى حرصدن عارى بر آدم
اولوب سخاوتنى حاتم درجەسنەوارديرمش
دينلسە بلكە دە مبالغەيە حمل اولنەمز ٠ زيرا
بشير فؤادجە اصل مقصد كوروشديكى
ذواتك كوكلنى ياپمق اولوب بونك موقوف
عليهى نە اولەجغنى دوشونمكلە بيلە تنزل
ايتمز ايدى ٠ « تنزل ايتمم » سوزى دخى
وردزبانى اولوب حقيقة افكارنجە شايان
استحسان اوليان شيلرك هيچ بريسنە تنزل
ايتمز ايديسەدە دل‌آزارانە كبرو تعظم بنى
نوعى استحقار عجزەيە تحكم كبى شيلر دخى

بشیر فؤادك افكارنجه شایان استحسان موادن اولمدقلرندن بونلری ده ارتکابه تنزل ایلمزایدی . چهره سی لطیف متبسم جنابی عالی هر حالی متواضع نه شن شوخ مشرب لاابالی برباباینکیت ایدی .

اخیراً وقوع انتحارنده سنی اوتوز ایکی تخمین ایتدیلر . اوتوز دیانلر دخی اولدی . فقط بنجه سی اوتوز درتلك اوتوز بشلك ایدی . خورشید پاشا زاده اولدیغنی ایشتدم ایسه ده عائله سی احوالنه دائر معلوماتم اولمدیغی کبی ترجمهٔ حالنه دخی تمامیله وقوفم یوقدر .

ایلك مکتبی فاتح رشدیه مکتبی اولدیغی بعض صنفداشلری طرفندن مسموعم اولوب عائله سیله سوریه ده

بولندیغی زمان جزو یتلو مکتبنده تحصیل
ایدرك بعده مکتب حربیهٔ شاهانه‌ده اکمال
تحصیل ایلمش و جنتمکان سلطان عبدالعزیز
خان علیه الرحمة والغفران حضرتلرینك
یاورلکی خدمتیله مبتهج اوله‌رق صربستان
محاربه‌سنك کائنسنده بولندیغی کبی روسیه
محاربه‌سنده دخی روسچق موقعنده درایت
و معلومات عسکریه‌سنه مبنی ارکانلق
خدمتنده بولنمش . کندیسنی طانیانلر
محاربه‌ده فوق العاده جسارت و مهارت
کوستردیکنی سویلرلر . حتی بر اره‌لق
جنرال طوتلبن نزدینه پارلمانتر
یعنی مکالمه مأموریتیله کوندرلدکده
جربزهٔ عسکریه‌سنه روسلرك دخی حیران
قالدقلرینی روس رجال رسمیه‌سندن بر

ذات دها چکنلرده بشیر فؤادله کورشدکاری صره‌ده بکا خصوصی و خفی صورتده اعتراف ایلمشدر ۰

اوجه دخی دیدیکم وجهله کندیسیله کوریشدیکم زمان قول اغاسی رتبه‌سنده برعسکر ایدی ۰ مؤخراً اوقاتنی نشر یاته حصر ایچون تبدیل مسلك داعیه‌سنه دوشدیکنده بو داعیه‌دن نراغت ایتمسی و عهده‌سنده‌کی شرف عسکری‌یی محافظه ایلمسی ایچون پك چوق چالشدم ۰ پك چوق سوزلر سویلدم ۰ کار ایتدی ۰ « دولتمك هرنه زمان محاربه‌سی اولور ایسه کوکالی یازیله‌رق ایفای وظائف عسکریه امکانی الده‌در ۰ شمدیکی حال صلح ومسالمتده قلیجمله دکل قلمله خدمت

ایده‌جکم . عسکر قالور ایسه‌م امر التده
بولنمغه مجبورم . نشریات ایچون ایسه
انسانك باشلی باشنه قالمسی لازمدر » بوللو
اقناعات ایله استعفانی باب والای سر
عسکری‌یه ویرمش و قلیجنی دخی چیوی‌یه
آصه‌رق النه قلمی آلمشدر .

کندیسی آثار منتشره‌سنده کورلدیکی
قدر لسان مادرزادینه واقف اولوب
بوندن ماعدا فرانسزجه ، المانجه وانکلیز
جه‌یی پك کوزل بیلور ایدی . المان
وانکلیز لسانلرینه وقوفی اولمدیغی حسبیله
او لسانلرده‌کی درجه‌سنی بحق تمییز وتقدیر
ایده‌مز ایسه‌مده فرانسزجه‌سی امثالمز
میاننده جمله‌مزه فائق ایدی . تکلم ایلدیکی
یکی زمان التزام ایده‌جك اولسه فرانسزلر

بيله فرانسز اولدیغنی اکلایه‌مزلر دیه بیلورم . فرانسزجه‌دن ترکجه‌یه ترجمه درجه‌سنده بر اقتدار دکل فرانسزجه یازمغه دخی اقتداری وار ایدی . هم اویله بر یازمق که اولور اولمز تحصیل کورمش بر فرانسزه‌ده میسر دکلدر .

علوم ریاضیه‌سی بولنده اولوب علوم طبیعیه و بالخاصه فیزیولوژی و پسیقولوژی فنلرینه انتسابی وار ایدی . علوم و صنایع عسکریه‌یه اصل منسوب اولدیغی شیلر اولوب بونلری بر مکتب حربیده تحصیل اولنه بیله‌جک درجه‌نك قات قات فوقنده اولان درجه‌یه دخی مطالعات و تتبعات متمادیه‌سیله ایصال ایلمش ایدی . اصول محاکمانده کندی

كنديسنه او بله بر بهرهسی وار ایدی که
برقاچ محاکاتنده خصمنك آووقاتی فرانسزجه
اوله‌رق سرد مرام ایتمکله بشیر فؤاد دخی
اولسانده محاکمه‌یه کیریشوب آووقاتلغك
عثمانلیجه‌سنده دکل فرنکجه‌سنده دخی
بهره‌سیله جماعتك تحسیننی قزانمشدر .
ادبیات اجنبیه ایله‌ده اشتغالی وارایدی .
واقف اولدیغی لسانلر اوروپانك اوچ
السنهٔ اساسیهٔ ادبیه‌سی اوله‌رق بولسانلرك
مایه‌الافتخاری اولان ادباسی آثارینی کلیت
اوزره اوقومش وباخصوص هراوقودیغنی
تلخیص ایدرمش . حکمیاتله‌ده اشتغالی وارایدیسه‌ده
موجب هلاکی اولان بوحکمیاتدن یالکز
ماتریالیزم حکمت جدیده‌سنی ترجیح
ایدرك انکله اشتغال ایدوب شواشتغالی

اتمام ایچون فلسفه‌یی اس الاساسندن تدقیقه کیریشمامشدر . کیرشسه ایدی مازیالیزمده‌کی بطلان آشکاره‌یی البته کوروب انی عین حقیقت اولمق اوزره قبول ایتمزو سیئه‌سنده دخی اوغرامز ایدی . بکا یازدیغی مکتوبی اوقویانلر وفقط بونلر میاننده فلسفه‌یه واقف اولانلر فؤادک فلسفه‌ده‌کی نقصانی آپ‌آشکاره کوررلر . خوش بن دخی ری کلیجه کوستره‌جکم یا .

الحاصل فؤاد معارف شرقیه ایله برده تاریخدن ماعدا معارف غربیه‌جه برجانلی آنسیقلوپه‌دی اطلاقنه شایان آدم ایدی . معلوماتیسنه نسبت ایدیله‌جک اولور ایسه زمانک بر دقیقه‌سنی بوش کچیرمامش اولدیغنه قناعت اقتضا ایدر .

خانه‌سی غزته خانه‌مزه پك یقین اولمغله
زیرا بز هیچ اوینه گیتمامش و کتبخانه‌سنی
گورمامش ایسه‌ك‌ده قریباً متروکاتنده
گوریله‌جکی اوزره غایت ایی انتخاب
اولنمش مکمل بر کتبخانه‌سی وار ایمش .
فؤاد ایسه بیلدیکی لسانلری اویله درت
سطری ککه‌له‌یه‌رك اوقور و بالخصوص
یاکاش اوقور و دها فناسی بتون یاکاش
آکلار بعض ادبامز کبی دکل ینه او لسان
اربابی هم ده متفننلری کبی بیلدیکندن تتبع
و تدقیق ایده‌جکی مسائلك انشام کلیاً
جاهلی بولنسه یارین اعلم علماسی اولمق
فؤادك النده ایدی .

شو توصیفاتمی فؤادی نصل طانیدم
ایسه اویله یازیورم . بونکله بر بر بشیر

فؤادی واره بیله جکی مرتبهٔ مکملیت و متممیته وارمش درجهٔ قطعیه سنی تعیین ایتمش برآدم دیه تلقی ایتمیکز .

بشیر فؤاد کمالات بشریه نک اوبله بر درجهٔ عالی العالنه وارمغه نامزد ایدی که کوردیکمز درجه سی او متممیت و مکملیتک هنوز انجق مبادیسی عد اولنه بیلور ایدی . اسلامیت و عثمانیتمز شانلرینه نظراً اصل محتاجی اولدیغمز تحصیل پروغراملری هنوز احتیاجمز نسبتنده مکملاً تنظیم اولنمش بولنمدقلرندن معارف شرقیه مزی تحصیل ایدنلرك معارف غربیه دن و بونلری تحصیل ایدنلرك معارف شرقیه دن محرو - میتلری دائما نظر تأسف و تحسرله کوردیکمز بر شیدر . بو بلیه نك اصل درجهٔ مدهشه سی

عالت پارلاق اولان ایکی مثاله تطبیق ایله
تعیین ایدرکه انلرک دخی بریسی ناجی دیکری
بشیر فؤاددر . هرکیم هرنه دیرسه دیسون
الیوم خلافنی ادعا ایدنلر دخی حقیقتی
کوردکلری زمان البته اعتراف ایده‌جکلری
اوزره ناجی معارف شرقیه میدانینک نهل
شهسواریکانه‌سی ایسه بشیر فؤاد دخی معارف
غربیه میدانینک اویله برشهسواری اولمسیله
ناجی‌یه معارف غربیه ایله‌ده اشتغالی نصل
توصیه واجباردن خالی قالمامش ایسه‌م
بشیر فؤاده دخی معارف شرقیه ایله اشتغال
توصیه‌سنی اویله‌جه اجبار درجه‌سنه
واردیرر ایدم . بیچاره چوجق توصیه‌می
قبول دخی ایدر ایدی . نه فائده که ارتق
نشریات عالمنه کیرمش وهم ده برقاچ

حطوه ده اوعالمك تا اورته يرينه قدر
واری و برمش اولدیغندن نشریات متنا-
بعه سی ایچون تتبعات یومیه دن معارف شرقیه
ایله اشتغال ایچون پك آز زمان اختلاس ایده
بیلور ایدی .

ایمدی بشیر فؤادك یوقاروده ذکر
ایلدیکم کالاته مقابل برده نقایصنی تدقیق
لازم کلورسه دیلورکه بشیر فؤاد عربی‌یی
فارسی‌یی یالکز برفاتح رشدیه سنده کوریله
بیله جك قدر کورمش حدیث وتفسیر
وکلام وتصوف کبی شیلرله هیچ اشتغال
ایتمامش وحتی بکا کندیسنك اعتراف
ایلدیکی اوزره قرآن عظیم الشانی فرانسزجه
ترجمه سنده و ترجمه «تفسیر» دیمك اوله جق
استنادات قرآنیه‌یی اوروپالیلرنده کورمش

وكذلك برديباچه‌سنده كنديسي تمثيله يازه‌رق
اعتراف ايتديكنه كوره بعض حكماي اسلاميه‌
نك خلاصهٔ مسالكنه‌ده السنهٔ غربيه‌يه اولان
ترجمه‌لرندن وقوف پيدا ايلمش اولمسيله
مسلمان و عثمانلي اولان برآدم ايچون بونلرك
نه يان نقصانلردن عد اولنه‌جغي محتاج
تفصيل و تطويل اوله‌مز . بعض ادبا
بركتابنك قابنه نقل ايلديكي بر بيتي وزنسز
و ياكاش اوله‌رق نقل ايلديكي مقام
سرزنشده ايراد ايتمشلردر . حقلري ده
واردر . بو مثللو خطالر نثرلرنده دخي نادر
دكل ايديلر . انجق بشير فؤادك السنه
و معارف غربيه‌ده‌كي بهره‌سي اوله بر
وزنسز بيته برقاچ ياكاش نثره فدا اولني
و برهجكني حكم ايتملك ايچون انسانك

معارف عربیه‌دن بالکلیه محروم بولنمسندر بشقه هیچ بر عذری اوله‌مز . بشیر فؤادده‌کی اقتداری کورملی که بر بیتی وزنسز نقل ایتمسندن طولایی دوچار اولدیغی سرزنشلر اوزرینه برقاچ کون اصول شعر عثمانی یی تتبع ایدرك وزنلی قافیه‌لی بر خیلی بیتلری کندیسی نظم ایتمك درجه‌سنه وارمشدر . چونکه شاعر اولق — بزه شعرانك اعتقادلرینه کوره — وزن وقافیه دوزمکدن عبارت ایسه شا- عرلگك بو درجه‌سی بشیر فؤاد ایچون حقیقةً درت بش کونلك بر تتبع احتیاج کوستره‌جك شیلردن عبارت قالور .

بشیر فؤادی نشر ایلدیکی آثارندن طانیه‌مزسکز . بو ذات او یله بر خصال

معرفت ایدی که معارف غربیه‌یی هنوز
بزه اولان اجنبیلکی حسبیله « یبانی »
عد ایده‌جك اولورسه‌ق معارف شرقیه‌مز
آشیسی یکی اورلمش ایدی . میدانه قو -
یدیغی اثرلر هنوز چند سنه‌لك آشیلی بر
فدانك یتشدیره بیله‌جکی تك توك میوه‌لردن
عبارت ایدی . آه ! صرصر انتحار او
بیچاره نهالی کمالی بولمه‌دن قوروتمش
اولمسه ایدی اندن اول قدر ثمرات
معارف اقتطاف اولنه‌جق ایدی که
جهان شیرین مذاق اوله‌جق ایدی .
نه فائده که بر حکمت باطله او بیچاره‌نك
ذکاسنی زهرلیه‌رك ملتنه الك بیوك
خدمت علمیه ایله افتخار ایدنلرك الك سر
فرازی اولمق شرفندن او بیچاره‌یی محروم

براقشدر . بدبختلغك درجه سنه باقكز كه
بو شرفه نائليت هوسى ده كنديسنده وار
ايدى . حتى قريباً كوره جكى اوزره
صوك كونى دخى بو هوسنك درجه سنى
تقديره مدار اوله جقدر .

بشير فؤادك سفاهته منهمك برشيق
اولديغنى ادعا ايدنلر واردر . بدبخت
چوجق ! كنديسى دخى كنديسنى اويله
ظن ايدر ايمش . بكا يازديغى مكتوبده
دخى بو يولده اداره ٔ كلام ايتمش احتمال كه
بنى ده او افكارده بولنانلردن ظن ايتمشدر .
افكاريمى رده حاجت كورمديكى ايچون
بويله يازمش . بيچاره نك بكا حرمت
مخصوصه سى وار ايدى . احتمال كه بويله
يازمه سى دخى او حرمت مخصوصه سى

مقتضاسندن اولمليدر . فقط بشير فؤاد
ظن اولنديغى وكندى ظن ايلديكى قدر
سفيه دكل ايدى . سفاهت سوسدنمى عبارتدر .
عسكر ايكن غايت نظيف كينور ايدى .
حتى برقاچ دفعه عسكرجه قهرمانجه
اولان سوسنى بك بكنديكمدن بحث ايلمش
ايدمده عسكر ايچون نظافت و سوس وچالم
جملهٔ لوازمدن اولديغنى وچواپه‌لق
عسكرلكده هيچ ياقشميه‌جغنى سويلمش
ايدى . تبديل مسلك ايتدكدن صكره
بشير فؤادى لكه‌لى پانطلو ايچه كيرلى
كوملك قالبسز فس و بيوون باغيسز يعنى
پريشانجه بر حال ايله دفعاتله كوردم .
خوش سوسدنيلان شى انسانك انسانيتنى
اكمال ايده‌ميه‌جكى كبى قفسدانى دخى تنزيل

وتنقیص ایلیه‌مز یا! فقط بنجه ثابت و محققدرکه بشیر فؤاد عسکر ایکن سوسنی عسکرلک شرفنك محافظه‌سی ایچون یاپار ایدی. سیو یل اولدقدن صکره سو- سی ایسته‌دیکی زمان یاپار وایسته‌مدیکی زمان یاپمز اولدی. سوزك دها طوغریسنی ایسترمیسکز؟ فؤاد کی بر آدمه سوس اولسه‌ده اولور اولمسه‌ده! اویله انسان کوزلی برقهرمان سوسلی‌ده اولسه کوزلدر اولمسه‌ده!

بو آدمك بعض اکابجه محللر بنده‌وامی دوستلری ایچون جالب نظر دقت و همت اولدی. بودقتده بولنانلرك بریسی دخی بن اولدم. او بولده‌کی احوالی صورت مخصوصه‌ده تحقیق ایتدم وایتدیردم.

واقعا صورت معیشت سفیهانه سنی مستحسن
کورمدم ایسه ده شایان مؤاخذه و شایسته
تکدیر دخی بولمدم . بر قاچ نصیحت ایده جك
اولدم . سو یلدیکم سوزلرك دها اعلاسنی
او بکا سن بلدی . حکم ایتدم که بو آدم
چوجقلق و جاهلك حالنده بو غیور طریق
معیشتنی بر وقوف مخصوص ایله کندیسی
تعیین اتمشدر . و یله بر آدمك البت بر کون
اولوب ده تصحیح رفتار ایده جکنه قنادم .

ذاتاً نصل مؤاخذه ایده یم ؟ زمانزجه
احوال عمومیه مز جهت جهت شایسته تقدیر
و تحسین اولوب ده ایچیمزده بر بشیر فؤاد
چقمی وارکه بعض مرتبه معیشت خوش
کچیرنامی کذا ایده باتسون ؟ بشیر فؤاد
اوزی بنالاصون چال او بناصون مالرنه

یاشایور ایمش !.... بومبالغه ! بن هیچ
بر وقتده بشیر فؤادی سرخوش کورمدم .
هیچ بر کیمسه‌دنك بشیر فؤاددن ایجنید.
یکنی ایشیتمه‌دم . قطعیاً حکم ایدرم که
بشیر فؤاد هیچ بر حال و حرکتیله
ضابطه‌نك نظر دقتنی بیله جلب ایتمش
دکلدر . اوتوزلق اوتوز درتلك بر بابا
یکیت اوله‌رق جیبده‌کی پاره‌سنی هرکس
عندنده‌کی حیثیت واعتبارینی ارککجه
کافه‌مز یاتنی بشیر فؤاد حقیقةً حسن استعمال
شرطیله براز خوارده‌لکده بولنمشدر
وقاری ناموسی ذره قدر شبهه کوتورمیان
برآدمك نصل بر وجدان صاحبی اولدیغنه
دقت بیورلسون که خواردهلك طریقنی
انواع شنایع ورذائلی مسلك اتخاذ ایدنلر

بو سوء حاللرندر وجدانجه متألم بيله اولمدقلری
حالده او بیچاره چوجغك صـوك تألمی
موجب انحاری اولمشـدر . بشیر فؤاد
قدر کاملانه حرکت ایدن بر آدمده اوقدر چوق
بر یاشـاش چوقمی کوریلـور ؟ عجبا
صاییلور می ؟ ایك اعلا ! او بیله ایسه زوالی
چـوجق ایشـته او عیبنی کندی قانیـله
یقامشدر . ارتق بوندن صکره معیشتندن
طولایی بشیر فؤاده سـنك انداز اعتراض
اولمق عموی قابل اوله‌میه‌جق بر ظلمدر . .

عمر سنـك الك مهم زمانی دیمك اولان
شـو زمانی حقنده، شمـدیدن بو صـورتله
محاکمات کیرشه‌کممز بلکه ناپجـه کوریله
بیلور . زیرا بکایاردیمی مکتو بده کنـدیسی
دخی ایشلك وجهتلرینی محاکه‌یه کیریزکه

اوله بیله‌جك شیلردن بحث ایتمشدر . فقط بشیر فؤادك نصل برآدم اولدیغنی طاتیق مبحثنده شوقدرجق اولسون برسوز سویلمك بنجه لازم ایدی . بنه اوقدرجغنی سویلدم . بقیه‌سنی یرینه تأخیر ایلدم .

— ٣ —

« صورت انتحار »

بك چوق منتحرلرك صورت انتحارلری اوقومشدر . فقط بشیرفؤاد قدر متانتله و فلاکت مدهشه‌یی کندی باشنه ایقاع ایتمش برکمسه کورلمامش وایشتلمامشدر .

انتحاری ماه کانون ثانینك یکرمی بشنجی کوندوزینه — که بازاردر — مصادف اوله‌جق کیجه‌ده وقوعه کلمشدر . بوندن اوچ کون اول یعنی چهارشنبه کونی اقشامینی

قرنداشم جودتك خانه‌سنه كلوب فقط
جودت غايت يورغون و راحتسز اوله‌رق
يتاغنه كيرمش بولنديغى جهتله قاين برادرى
ابراهيم افندى ايله كوروشمشلر . ابراهيم
افندينك افاده‌سنه كوره حال وشانده
يأسه كدره انحصاره فلانه دلالت ايده‌بيله‌جك
هيچ راماره كورلمامكده ايمش .

جمعه كونى اقشامه قدر ترجمان حقيقت
مطبعه‌سنده بولنمش . هرزمانكى كبى غايت
شن برحالده اولوب حتى يكنمز مصطفى
رفيقك « تتبع طبيعت » نام فرانسزجه
اثردن بالترجمه « بيوك طابنى درسلرمك
خارجنده اشتغالدن منع ايلدى . هوسمى
يكه‌ميه‌رك اندن كيزلجه شونى ترجمه
ايلدم . تصحيح بيوركز » ديه اوجه

کندیسنه ویرمش اولدیغی بر ترجمه‌یی
بعد التصحیح رفیقه اعاده ایله برچوق دخی
مباحثه‌ده بولنمش . واقعا رفیق درسلرینك
خارجنده اشتغالدن منع ایلمش ایدم . کند-
یسی مکتب ملکیه‌نك بو سنه صوك صنفی
شاکردانندن اولوب غایت چالشقان . ومحرر-
لکه مستعد ومایل ایسه‌ده بو چالشقانلغی
یالکز درسلرینه صرف ایدرك اوله ترجمه
وتألیف ایله اسراف زمان ایتمامه‌سنی دفعه‌لرله
تنبیه ایتمش ایسه‌مده حاشاری چوجق
تنبیهك خلافنده ینه برچوق شیلر ترجمه
ویاتحریر یوللو قلمه آلەرق احضلی امضاسز
نشر ایلدیکی کبی بو تتبع طبیعت مقاله‌سنی ده
اویله خرسزلامه‌دن ویا قاچاقجیلقدن صوو-
رتنده یازوب بشیر فؤاده ویرمش . بشیر

فؤاد دخی بالکز ایکی ر نده ترجه خطاسی
بولەرق بوندن بر مباحثه قپوسی آچوب
چوجغك ذکا و بهرۀ علیه سنی انبساطه
کتورمك ایچون بر چوق مباحثه سوق
کلام ایلمش که بو مباحثه‌یی ایدن بر بشیر
فؤادك ایکی کون صکره انتحار ایده جکنه
مستعملردن هیچ بریسی احتمال ویره مزلر
ایمش .

بنه بوجهله کونی ترجمان حقیقت
غزته خانه سنه کلزدن اول مطبعه‌جی
مهران افندی یه کلەرك برلیرا المش .
ایرانی جبینه قویدقدن صکره کوپری
باشنه طوغری کیدرك بعده عـو .
دتنی بزه مطبعه‌نه طوغری یوروینی
بنه مهران کورمش . بعض وقتلر باپدیغی

کبی بو دفعه دخی قسمی اکسه‌سنه طوغری اکه‌رك وکنیش وکوزل النی آچه‌رق کمال وقار ایله یوروديکنده دقت ایدن مهران بو یاتیشقلی آدمك شو قورومنی دخی پك بکنمش .

جمعه ایرتسی کونی اقشامه قدر خانه‌سنده و یتاغی ایچنده بولنه‌رق تا اقشام مهرانك حالنی چاغرتوب افندیسنه ویرمك اوزره برمکتوب ویرمش . حال « بك افندی ! اکر مکتوب مستعجل ایسه سریعاً برآدم ایله مهران افندیك خانه‌سنه ایصال ایده‌یم » دیدکده « خیر خیر ! اوقدر مستعجل دکل ! یارین ویرکز دها ایدر » دیمش . بوآدمك دخی روایتنه کوره بشیرفؤادك حال

وشانندن برنیت مدهشه‌ده بولندیغی اصلا اکلاشیله‌مز ایمش .

او اقشام خانه‌سنده هرزمانکی حالندن بشقه هیچ برحال فوق العاده‌سی کورلمامش .

او یقو زمانی کلدکده خانه خلقی یتاقلرینه چکلدکاری حالده بشیرفؤاد کتبخانه‌سنده قالمش که چالشه‌جغی کیجه‌لر هپ بویله هرکس چکلدکدن صکره یالکزجه چالشدی . یغنه‌دن بو حالی دخی جالب نظر دقت اولمامش .

ایرتسی صباح ظهور ایدن مکتوبلری اوکیجه‌می یازه‌رق ؟ یوقسه اولدن یازوب تهیه‌می ایتمش ؟ بوراسی جای ترددر .

اویله برمدهش کیجه‌ده یازیلان مکتوبلرك هرزمانکی آثار قلمیه‌دن مطلقا برفرقی

اولمق لازم گلور ایسه مكتوبلرده هيچ
برفرق گورولمدیکنه دقت لازمدر ۰
بشریز نؤاد غایت سریع یازار بر یازدیغی
بردها اوقومز بر آدم اولدیغندن اکثریا
بك چوق حرفلری کلمه‌لری آتلار و بر طاقم
کلمه‌لرك دخی بار یسنی یازوب یا یسنی
اکسیك براقور ۰ بوندن طولایی مرتبلرده
مصححلرده دفعاتله شکایت ایتمشلردر ۰
بعد الانتحار ظهور ایدن مکتوبلرنده
دخی بو حال گورلمش ایسه‌ده بونی فرق
ایلمه‌ده اولمق اوزره تلتیه امکان گورو.
یامز ۰

شوحاله نظراً مکتوبلرك ده اول
یازلمش اولدقلری ظن اولنه‌بیلور ۰ انجق
بوظن بر حقیقت درجه‌سنده وارده‌مز ۰

زیرا بشیر فؤادك انتحار خصوصنده
کوستردیکی متانت اوکیجه دخی مکتوبلری بو یله هر زمانکی صورت اشعارندن
هیچ فرقی اولهمیهجق صورتده یازه
بیلمه‌سنه کافی اولهجق درجه‌ده اولدیغی
الك محقق بر شیدر ۰

« قوقائین » دنیلان مبطل حس
اجزای تحت الجلد شرینغه ایتمك ایچون
استعمال ایلدیکی التی اولجه بك اوغلنده
بشیر فؤادك النده کورمشلر دیه بر روایت
واردر ۰ حتی کورنلر بونی نه یاپه‌جغنی
سؤال ایلدکلرنده « قوقائینك درجهٔ
ابطال حسنی تجربه ایچون الدم ۰ بر
کدی یه شرینغه ایتدم ۰ او محلی داغلادم ۰
کدینك هیچ آغری و آجی حس ایتمدیکنی

کوردم » دیمش اولدیغی دخی جمله روایاتدندر ·

بو آلت ایله عملیات ابطالیه‌یی بیلدکاری و قوللری و کردنی اوزرنده اجرا ایدرك بعده براوسطوره ایله بورالرده‌کی طمارلری کسمش · اولومك صورت ورودینی قلمه آلمق ایچون اوکنه برکاغد والنه برقلم المش · بوکاغد اوزرینه — اشاغیده عیناً کوریله‌جکی وجهله — بعض کلەلر یازمش ایسه‌ده مکتوبلری کبی دوزکون اوله‌یوب قدرتی قالمیان بردستك یازه‌بیله‌جکی صورتده کاغدك شوراسنه بوراسنه پراکنده پریشان یازارایمش · کاغد دخی قانله ملمع اولمش ·

کتبخانه‌ده اشتغالی ازز ایدرق شاید

قهوه کبی سیغاره کبی بر شیشه احتیاجی
وار ایسه اکلامق اوزره بالدیزی خانم
اشاغی یه اینمش . ایچرو یه کیروب اوحالنی
کورر ایسه قنالق اولور دیه بشیر فؤاد
بالدیزینه یازی ایله مشغول اولدیغندن
و هیچ برشی ایستمدیکندن بحث ایدرك
قادینك دخولنه حاجت کوسترمکسزین
اعادهسنه موفق اولمش .

تمام اوزرینه بایغنلق کلمکه باشلاینجه
فریاد و فغان ایلدیکی بعض غزته‌لرده
یازلمش ایسه‌ده طوغری دکلدر . یالکز
اوشاغی چاغرمق ایچون سنسلنه‌رك
اوشاق کلدیکی زمان دخی قانك کافه‌سی
آقمق ایچون النده‌ن طوته‌رق قولنی
شدتله صارصمسنی حریفه امر ایلمش .

حریف بو مدهش حالی کورنجه واوله‌یه
باشلایه‌رق قادینلر قوشمشلر . الك یقین
اولان وکندی احباسندن بولنان دوقتور
ناظم بك افندی‌یه خبر یتشدیروب اودخی
درحال یتشمش ایسه‌ده‌ایش ایشدن کچمش .
دوقتوره بر قاچ لقردی سویلیه‌رك تسلیم
روح ایلمش .

ایشته بنم الك طوغری اولمق وزره
استخبار ایلدیکم صورت انتحار بوندن
عبارتدر . غزته‌لرك یازیشلری میاننده دخی
طریق غزته‌سنك یازدیغی فقره‌یی ضابطه‌دن
مقتبس اولمق حسبیله بالترجیح بروجه
آتی عیناً درج ایلیورم :

(بشیر فؤاد بکك انتحاری)

محررین عثمانیه‌دن بشیر فؤاد بك اولکی

کیجه باب عالی جوارنده نعللی مسجد محله سنده واقع خانه سنده فاجعه لی برصورتده انتحار ایتمشدر .

بوبابده مرجع رسمیسندن استحصال ایتدیکمز معلومات موثوقه یه نظراً مومی الیه لیلهٔ مذکوره ده ساعت اوچ رادلرنده خانه سنه کلمش واجرا سنی اوجه قرارلشدرمش اولدیغی مادهٔ انتحارك فعلیاتنه باشلامشدر .

قبل الانتحار بعض محلاره وصورت انتحار ینه دائر ضابطه یه متعدد ورقه‌لر یازوب کنه بخانه سنك اوزر ینه براقش وبعده (قوقائین) نامنده‌کی (مبطل حس) جسمی محلولیله قطع ایده جکی نقطه‌لره وهلهٔ اولیده شرنغه ایدرك اونقطه‌لرك حسیاتنی

محو ایتدکدن صکره قولندکی (شریان عضد) ی درت یرندن قطع ایتدیکی کبی (آرترقارونیت) نام طمارى دخی کسه‌رك وقانی الله الهرق سیلان ایتمکه باشلایان قاتك وجودینه بخش ایتمکده بولندیغی تأثیرات وحسیات موتیه‌یی تحریر ایتمشدرکه ضبطیه نظارت علیه‌سنده محفوظ اولان وخورآلود برحالده ایله بولنان ورقه‌ده عیناً شو عبارات مندرج بولنمشدر :

— صورت ورقه —

« عملیاتمی اجرا ایتدم هیچ براغری طویمدم . قان اقدقجه براز سیزلیور . قانم آقارکن بالدیزم اشاغی‌یه ایندی . یازی یازیورم قپویی قپادم دیه‌رك کری‌یه صاودم . برکت ویرسون ایچری کیرمدی

بوندن طاتلی اولوم تصور ایده‌میورم ، قان آقسون دیو حدتله قوللی قالدیردم ، بایغینلق کلمکه باشلادی . . . . . » متوفای مومی‌الیه خلال انحارده صولك تاریخچهٔ حیاتی اولمق اوزره شوورقه‌یی یازه‌بیلدکدن صکره ساعت سکز راده‌لرنده برحالت بیهوشیده دوشه‌رك سائقهٔ اوجاع موت ایله باغرمغه باشلامش و بناء علیه فریاد جانخراشی افراد عائله‌سی طرفندن ایشیدلمکله درحال نورعثمانیه جوارنده ساکن دوقتور میرالای عزت‌و نافذ بك افندی جلب ایدلمش ایسه‌ده خاتمهٔ کلامی اولمق اوزره « دوقتور ! نه اوغراشیورسك ؟ بش دقیقه‌لق عمرم قالدی ! » دیه‌بیله‌رك تکمیل انفاس معدوده ایلمشدر .

کرك محل انحار وکرك اوطه‌نك دیشاریسی وهله البسه‌سی آل قانلره بویانمش ایدی .

وقوع انتحاردن اول جانب ضابطه یازمش اولدیغی ورقه‌دخی عیناً شودر :

— صورت ورقه —

(جانب ضابطه‌دن کله‌جك تحقیق مأمورینه !) « سزه اکلاتمغه مجبور اولمدیغم بعض اسبابدن دولایی ترك حیاته مجبوریت کوردم . کندی کندیمی اولدیردم . بنم یازم و امضام عالم مطبوعاتده بولنان محررلرجه معلومدر . بناءً علیه بیهوده ایشغالار ایده‌جکم دیه ذاتاً ماتم ایچنده بولنه‌جق فاملیام اعضاسی حقنده بی‌لزوم تحقیقاته کیریشوبده انلری

ازعاج ایتمیکز شو اعترافنامه‌م انتحارك وقوعنی مثبتدر . سزك وظیفه‌کز بو کاغدی الوب برژورنال ایله مقامنه تقدیم ایتمکدن عبارتدر . »

(بشیر فؤاد)

— ذیل —

« وجودمی تشریح اولنمق اوزره مکتب طبیه‌یه تبرعاً بخش ایتدم . جنازه اورایه نقل اولنملیدر . »

(بشیر فؤاد)

متوفای مومی الیه مکتب طبیهٔ عسکریه درس نظارتنه یازدیغی برکاغدده دخی جسدینی مکتبه هدیه ایتدیکندن بحثله تشریحنی رجا ایتمشدر . اسباب حقیقیهٔ انتحارینه دائر برذاته یازوب کذلك ضبطیه

نظارت علیه‌سنده بولنان بر ورقهٔ مفصله‌ده مادهٔ
انتحاریه‌یی فنه تطبیقاً اجرا ایده‌جکنی
وبو بابده عالم فنه یادکار اولمق اوزره بر ورقه
یازه‌جغنی (صورتی بو قاریده مندرج برنجی
ورقه اوله‌جق .) بیلدیردکدن صکره
انتحارك اسباب حقیقیه‌سنه امالهٔ کلام
ایدرك والده‌سی مرحومه‌نك مبتلای علت
جنون اولمق حسبیله بعض حذاق اطبا ایله
وقوع بولان مباحثات فنیه‌سنده علت مذکوره‌
نك بالتوارث کندیسنه ده انتقال ایده‌جکنی
سویلدکلرینی بیان وبنابرین آتیاً اویله بر
علته دوچار اولمامق ایچون باشنه سلوکار
قویوب غایته فرح یاشامسی مقتضی ایدو-
کنی آتیان ایلدکلرینی وبو جهتله عملیات
لازمه‌یی اجرا ایتمش ایسه‌ده دائما قلبی آلام

واكدار دنيويه‌دن وارسته وآزاده بولنه‌
رمق ایچون بر طاقم مصارف اختیار ایدوب
ثروتنی اضاعه ایتدیکنی وایشته بو اسباب
مرمه‌دن طولایی ذاتاً تصور ایتدیکی انحا۔
ری اجرا ایلـدیکنی علی وجـه التفصیل
تصـور ایلمشـدر که ورقهٔ مبحوث عنهـا
مائی پوسـته کاغدینه یازلدیغی حالـده تام
صقوز صحیفه‌لك بر طوتمشدر ․

ضبطه‌نك اجرا ایتـدیکی تحقیقـات
رسمیه‌دن متوفانك یکرمی بیك لیرالق ثروتنی
اضاعه ایتدیکی اکلاشلمشدر ․

بعض حذاق اطبا مومی الیهك انتحاردن
بك آز اول دماغنه اختلال طاری اوله‌رق
بو ایشه جرأت یاب اولدیغنی سویلیورلر ․
ایشـته بو بابده‌کی تحقیقات رسمیه‌مز

بوندن عبارتدر .

زوالینك نعشی دونكی كون اصولی وجهله بعدالكشف قالدیرلمش و ایوب جوارنده دفن ایدلمشدر .

(رب مستعان مظهر عفو و غفران بیورسون .

— ٤ —

« بكا یازدیغی مكتوب »

ظرفك اوزری شو وجهله یازیلی ایدی :

« استاد محترم سعادتلو احمد مدحت افندی حضرتلرینه عریضهٔ مخصوصه‌مدر »

ظرف اوزرنده شویله رهامش یازیلی ایدی :

« خصوصی اولدیغی جهتله كندیسندن بشقه‌سی بونی اچمغه مأذون دكلدر .

ایچنده نشر اولنه‌جق بعض مقالات ایله
سبب انتحارمه دائر خصوصی بعض
معلومات ویردم . حکومتك بوکا مدا.
خله‌سنی موجب اوله‌جق هیچ برشی
یوقدر »

— صورت مکتوب —

مزاردن برصدا

ای حکیم!

برحیات ایکن پك چوق لطف والتفا.
تکزی کورمش ایدم ؛ حسیات منتدارانه‌می
صوك نفسمه قدر محافظه ایلدیکمی اثبات
ایتمك ایچون قلمدن چیقان صوك سطرلری
سزه خطاباً یازیورم .

شو مکتوبمی آلدیغکز وقت البته
انتحار ایتدیکمی ده خبر المش اوله‌جقسکز؛

شـو وقعه‌یی شاعرلردن بعض یلری قوهٔ روحانیه‌لرینك تأثیرینه و بعضـلری دخی اثبات مدعادن عاجز قالوب ترك حیـات ایده‌جك درجـه‌ده بیزار اولدیغمه حمل ایتمك ایستیه‌جكلر . سـائر افكار سقیمه‌لرینه كولدیكم كبی بو ظن باطللرینه انتحار ایتمك اوزره ایكن بیله ینـه قهقه‌لرله كولمكدن كندیمی منع ایده‌میورم . بن سیوری سینكلی یرلرده چوق بولندم و حتی او یقومدن‌ده محروم اولمدم . اونلرك و یزلدیسـندن بكا هیچ بر تأثیر حاصل اوله‌مز .

انتحار نیتی بنده ایكی سـنه‌یی متجاوز اولیور كه موجـود در . یالكز وقت مرهـونه تعلیق ایتمش ایدم . بو وقت‌ده یكرمی هفته حلول ایتمش ایدی . انجق شاعر .

لرك تعريضاتنى جوابسز براقامق ايچون
برهفته دها تأخيره مجبور اولدم . كرچه
بعض تعريضات دها وارايسه‌ده انلرى
شايان اهميت كورمديكم ايچون نيتمى قوه‌دن
فعله چيقارمغى دها زياده تأجيل ايتمكى
مناسب كورمدم .

بو كونكى ترجمانده مندرج معلم ناجى
افندى حضرتلرى بنه خطاباً يازمش اولديغى
مقاله‌ده (وولترك آثارينى مطالعه سرد
ايلديكى افكارك نيك و بدينى تميز ايله
بوداهينك عالم انسانيته ايتمش اولديغى
خدمتى تقدير ايده‌بيلك هركسك كارى)
اولديغنى سو يلمش وعكسنى ادعا ايدنلرك
شفاهاً مباحثه‌يه كيرشمه لرينى
تكليف ايتمش ايدم . خواجه زاده

بیلم کیم امضالی بر آدم بو تکلیفی قبول ایتمش . انجق بنم وقتم اولمدیغندن بو بحث شفاهی‌یی ذات عالیلریله ایتمه‌سنی تکلیف ایدرم . بوبابده عاجزلرینه وکالتی اختیار بیوره جغکزی قوی‌یاً مأمول ایدرم .

شاعرلره فی‌المقالات یازمه‌ق وزن وقافیه‌سی تعیین اولنان برغزل سویلمکدن کوچ اولدیغنی ارائه ایتمک ایچون ایتدیکیم تکلیفی ارباب فنوندن قبول ایتمیه‌جک کیمسه تصور ایدهمم . ازجمله بولک ایچون دخی کندینه کوهن شاعرلر نمونهٔ ترقی مکتبی مدیری نادر ویا مکتب عثمانی درس ناظری حسین افندی‌یه مراجعت ایدرلر ایسه تکلیفلری رد اولنمز . بنم ادعامک اصابتی

هر حالده ثابت اولور . عبدالحليم ممدوح
بك جريدهٔ حقايقله برمدت نشر ايتمش ايدى .
وكا جواب ويرەجكدم حتى يازمغه ده
باشلادم ايدى . فقط تسويه اولنەجق ديكر
ايشلرم اولديغندن بونى اكماله موفق
اولەمدم . بشايجى موادينه مختصراً جواب
ويره‌يم :

حسيات قابيه (مجاز معناسى مراد
اولنمش غالبا) حقيقتدر ديور . حالبوكه
حواس خارجيه وباطنه‌نك انسانى تقدير
ياكاته مبنى كرك ذات عاليلرى طرفندن
وكرك طرف عاجزيدن امثلهٔ عديده سيله
ايضاح اولنمشدر . حقيقت نه‌در تعيين
ايديكز ديور . ليوس (Louees) نام
انكليز حكيمنك تاريخ فلسفه (o'philosophy

(the story) عنوانلی اثرینك مقدمه‌
سنده حقیقت نه اولدیغی اورون اوزادی یه
تعریف و تحدید ایدلمشدر بورایه مراجعت
ایتسونلر .

فن تبدل و تغییر ایدیور . زمان
دکشدکجه احکامده تغییر ایدر دینیور .
فنك قابل تعدیل و تبدیل اولان قسمی
هنوز ثابت اولمیان قسمیدر . آرشیمد قانونی
جاذبهٔ عمومیه قانونی کرهٔ ارضك محوری
اطرافنده دور ایلدیکنه دائر وقوعات تبدل
ایدرمی ؟ ایتمز . چونکه بونلر ثبتدر . فنك
ثابت اولان قسمی لاتتغیردر . دیکر قسمی
ایسه عقله یقین ظنیاتدرکه بونلره فرضیه
نامی ویریلور . بونلرك حقیقتلری ثابت
اولنجه‌یه قدر تبدل ایدەبیلیرلر . انجق

اثبات اولندقدن صکره تغیردن مصون اولورلر .

فنك تبدله مستعد اولان قسمی ینه بر طاقم امارات و دلائله مستند اوله جغندن بونلری قبول ایتمیو بده انلره هیچ براساسی اولمیان اوهامانی ترجیح ایتمك نصل تجویز اولنه بیلیر . بریمی یارسده نقدر نفوس وارديه صورسه اوچ ملیونه قریب دینسه خیر بو مقدار اکسیك و یاز یاده اولمق احتمالی واردر . بناءً علیه اوراده بولنان نفوس یدی میلیار اولدیغنی قبول ایتمك جائز دیرسه بویله برادعایه قارشو نصل جواب و یر یلیر ؟

حقیقةً شاعر اولمق واقعا قولای دکلدر . انجق حقیقةً متفنن اولمق دها

کوچدر . هم ده ذاتاً بزم علمینده بولندیغمز
شی شعره قبول اولنان و ترکی تجویز ایدلمیان
خلاف طبیعت خیاللردر . بوبله اولمیانلری
مقبولدر . زولانك رومانلریده مخیلـدر .
اولمسـه تاریخ اولور . انجق بو خیـاللر
طبیعیدر . برشیئك طبیعی اولـوب اولمد .
یعنی بیلمك ایچون کتاب کائناتی و یامسئله یه
تعلـق اولان صحیفه سـنی تدقیق ایدوب
تصور اولنان شیئك اکا طـابق بولـوب
بولنمدیغنی تحری ایله میدانه چیقار .

هوغولرك شـکسپیرلك موسـدلرك
کوته لرك آثارنده موافق حقیقت پك چوق
شیلره تصـادف اولنور . بنم تعریضـاتم
مغایر حقیقت اولانلرینه‌در . ذاتاً یازمش
اولدیغم مقالاتمده . بانده ایضاحات کافیـه

وار در . بو نشر ایسه زولانك آثار
انتقادیه سنه مراجعت اولنسون . ملتزمی
بولندیغم مسلك حقیقتك ترویجی زمان
در عهده ایلدیکندن قارشولرنده جواب
و یره جك کیسه بولنمز امیدیله خیالیونك
بوندن بویله سرد ایلیه جکاری یاوه لرك
او سلکی ابطال ایده میه جکندن امینم .
زمان نیجه خادم حقیقت یتشدیر یور
و یتشدیره جکدر که بونلر میاننده بشیر فؤادك
می یله آکلماز .

ترجمانده نشر اولنه رق کرك مباحث
عسکریه یه و کرك سائره یه دائر برقاچ
تالهم قالدی انلرك کوشهٔ نسیانه آتلماسنی
صورت مخصوصه ده رجا ایلرم .

مکاتب طبیه دن تشریح ایتمك ایچون

سنوی بش التی جنازه یه انجق نائل اوله. بیلدکاری و بومقدارك مکمل تشریح اوکرنمکه عدم کفایه سی معلومدر. حیاتمده فنه خدمت ایلدیکم کبی جنازه مك ده او یوله خادم اولمسنی ارزو ایلدیکمدن جنازه می تشریح اولنمق اوزره تبرعاً مکتب طبیه یه ترك ایلدم. امید ایدرمکه ورثه م شو ارزومه مانع اولمازلر.

انتحارمی ده فنه تطبیق ایده جکم: شریانلردن برینك کچدیکی محلده جلدك التنه (قلوریت قوقایین) شرینغه ایدوب بورانك حسنی ابطال ایتدکدنصکره اورایی یاروب شریانی کسه رك سیلان دم تولیدیله ترك حیات ایده جکم.

قان اقدقده ایکن هرزمان شریانی

صیقیجه طوته‌رق وسائر تدبیره مراجعت ایدرك محافظهٔ حیات ممکن اولدیغی حالده عزممدن نکول ایتمیه‌جکم !

شاعرلر سوزایله پك چوق قهرمانلق صاتارلر؛ فقط فعلیاته کلنجه بویله بر متانت کوستره‌جکلرندن یك امین دکلم ، چونکه شو انتحار بننه بر طبانجه صیقمق کندینی اصمق ویاصویه آتلمق کبی دکلدر. اونلره برکره تشبث ایدیلنجه اونی منع ایتمك اختیاری الدن کیدر.

معروضاتم بوندن عبارتدر. سبب انتحارمی‌ده صورت مخصوصه‌ده عرض ایده‌جکم ، ایستر ایسه‌کز بورانی‌ده نشر ایده‌بیلیرسیکز.

حکمت و سائره‌م حقنده مسلکی

بیلمك استیانلر آثارمده سزلر بنی تقدیر ایله ذکر ایتدیکم حکمای متأخرینك آثارینه مراجعت ایتسونلر . بوتکلف بنی بیلمینلره عائددر ؛ بنی بیلنلر جه مسلکم ذاتاً معروفدر .

ای حکیم ! سزه ابدی وداع ایدیورم امین اولکزکه صولک نفسمه قدر سزه قارشو حسیات متدارانه می محافظه دن فارغ اولمدم .

سزچوق یاشایکز ؛ ملت عثمانیه یه خدمتلر ایدیکز ؛ بنده بو یله بر خدمت مقدسه یه دوام ایتمك ایستر ایدیسه مده بعض اسباب مجبره بنی اندن محروم ایتدی . مع مافیه وظیفهٔ ملیه سنی ایفاده قصور ایتمامش بر وطن پروره قلمی الـه الدیغی

کوندن ترك ایتدیکی زمانه قدر مسلکنده فکرینه مخالف برشی یازمامش بر محرره هر زمان ترویج حقیقت و ترقی الله و طفهٔ انسانیه‌نی علی قدر الاستطاعه سعی ایتمش بر انسانه مخصوص اولان بر استراحت وجدانیه ایله ترك حیات ایدوردکه و ده‌آز برشی دکلدر ظن ایدرم . باقی بشیر فؤادی خاطره کزلك بر کوشه‌جکنده حفظ ایلمکزی تمنی ایله ختم گفتار ایلرم امه دم فندم ٢٤ کانون ثانی سنه ٣٠٢

بشیر فؤاد

سبب انتحاره

والدم تجنن ایتمش ایدی . کندیسنده هذیان تظلمی (delire du persecution) وار ایدی . اطبادن دونجری بی کتیرتدم

معاينه ایتدکدن صکره بو بولده مجانینك
یا نفسنی تلف ایتمك و یا دیکرینی بوغمق
و قتل ایتمك و یاخود منغال دویروب
یانغین چیقارمق احتمالی اولدیغنی و کندیسنی
اوده آلیقومق تهلکه‌لی اولوب دار الشفایه
نقلی لازم بولندیغنی سویلمش ایدی . اوده
الیقونیلورسه شاید تلف نفس ایده‌جك
اولور ایسه باشلیجه وارثی بن اولدیغمدن
کیمسه بو کیفیتك قضاء اولدیغنه
اینانمیه‌جق وهر کس میراث یمك
قصدیله مریضه قصداً دقت ایلمدیکمه
ذاهب اوله‌جق ایدی . خصوصیله طبیبك
اخطاری نظر اعتنایه آلنمدیغی صورتده
ملکه قانوناده بر مسئولیت ترتب ایده‌
بیلیردی . بوندن بشقه مطالعه کذارم

اولان كتب طبيه ده طبيبك قولنى تأييد ايديور ايدى . از جمله (تارديو) نك امراض داخليه سى اشو اسباب و ملاحظاتك الجاآتيله والده مى دار الشفايه كوتورمكه مجبور اولدم . انجق بو بله بر وقعه نك انسانك ذهننه نه درجه تأثيرى اوله جغى محتاج تفصيل اولمديغندن او زمانلر فكرجه بر پريشانلق حاصل اولدى . بوندن ماعدا والده مك آووقاتلر اليله عرب صاچى كبى قارمه قاريشق اولمش دعوالرك وكالتنى كندم درعهده ايدوب بونلرى بوانه قريمق وحقى ظاهره چيقارمق ايچون ده اوغراشمقده ومحاكمك بعض مناسبتسز احوالى اعصابمى تخريش ايلمكده اولديغندن بو جهتدن ده ذهنمه بر يورغنلق كلمش ايدى .

بونلرك نتیجه‌سی اوله‌رق کندمده اختلال شعورك
علائم ابتدائیه‌سنی مشاهده ایتمکه باشلادم .
کتب طبیه‌یه وفوقم حسبیله حننك ارثاً
انتقال ایدر برخسته‌لق اولدیغنی دخی
بیلدیکم جهتله مراقم تزاید ایتدی . بومرا
قك طبیعی برسوء تأثیری اولیوردی .
نهایت بنده (موبجری) یه مراجعت ایده
رك کندیمی کوستردم . اولا بیگیه‌سو اولك
یاپشدیرمغی توصیه ایتدی . ثانیاً ده
اکا نجه ایله مراقی دفع ایتمدنك چاره‌سنی
بولمق لازم اولدیغنی سویلدی .
سلوکاری برقاچ دفعه یاپشدیردم . دیکر
طرفدن‌ده سفاهته باشلادم . واقعا بونلرك
فائده‌سنی کوردم . پدرم پك سخی
والدهم حیثیت و وقارینی محافظه ایتمك

ایچون پارەیە باقمامق لازمدر فکرنده اولدیغی و بن اونلرك صلبندن كلوب ینه اونلرك تربیەسنی كوردیكم جهتله هم فطرةً و هم تربیةً جومردلكه میال ایدم . عالم سفاهتده بو جومردلكك تولید ایدەجكی نتایج معلوم ایسەده فطرتمی تغییر ایتمك ممكن اولدیغی كبی مالمی محافظه ایتمك ایچون شعوریمی غائب ایتمكیده تجویز ایدەمدیكمدن بر مصارفه قویلدق . مصرفی بول اینجه طبیعی سفاهت قپولری ده كندیلكلرندن بزه آچیلمغه باشلادی . بوندن ماعدا عالم سفاهته دوشمش اولان بعض بیچارەلرك حالنه آجیدیغم جهتله بونلردن بعضلرینی اوعالمدن قورتارمق ایستدم .
بونلرله برینی كندیمه متس ایده بیلون

سكز آى قدر محافظه ايتدم. يالكز انتخابده قصور ايتديكمى بنم شايان مرحمت كورديكم حقيقتده اكا مستحق اولمديغنى بالآخره اكلادم. باشمدن دفع ايتدم.

فقط اون سكز آى ظرفنده ده ايجه پاره صرف ايتدم. صكره رغماً بشقه سنى بولدم. مسئله يى اوزاتميه لم بونكله ده برمدت معاشرتدن صكره كنديسنى فرانسه يه كوندردم. فقط تصادفات غريبه دن اوله رق فرانسه دن بكا كوندرديكى ايلك مكتوبده قادين كبه اولديغنى يازدى. بنده طبيعى عودت ايلمه سنى يازدم. قادين كلدى. قوز غنچه ده او طوتدق اوراده اوطوردق! كيجه لرده رقز چوجغى دنيايه كلدى.

انجق بو بزم اودن اکسیلمه‌مز ابتدا۔
لری بر درجه‌یه قدر اوجه مسامحه ایدلدی
ایسه‌ده صکره‌لری حزن وکدری موجب
اولمغه باشلادی ۰ اوه کلدیکم وقت
زوجه‌م نیچون هر اقشام کلیورسک دیه
سرزنشلر ایدر آغلار ۰ اوده برقاچ کون
قالوب ده قوز غنجغه کیتدیکم وقت
(آرتق سن بندن بیقدک) دیه‌رک مترسم
اغلار ۰ بن ایکی جامع ارەسنده بیغماز کبی
قالدم ۰ هیچ برینه درد اکلاتملق ممکن دکل!
واقعا مترس ترک اولنه بوکا بر نتیجه
ویریله بیله‌جک ایسه‌ده هر ارزومزی
یرینه کتیرن بر قباحتی اولمیان وفضله
اوله‌رق بزدن برده چوجغی اولان بر
قادینی اغلادە اغلاده دفع اتمک نصل

نجوبز اولنور؟ اشته شو برقاچ هفته ظرفنده بویله بر مشکل موقعده بولنمغه باشلادم. بوندن قورتلمغـه چاره اوله رق انتحاردن اولی برشی کورمدم. اما انتحار فکرم برقاچ هفته لق دکلدر. مصارفمزی تماماً تسویه ایتمدیکمی و بونلر بر کون تمامیله تودیع ایده جکمی اوته دنبری مجهول دکل ایدی. انجق تعهداتی ایفـا ایتمك و یا قباحتی اولمیـان بر قادینی مصرفنـده دولابی ترك ایتمـك وجدانمه موافق کلمیور. ایشته اکا کلنجه وجه بشـرلرنده بوفکری تقویه ایده یاردیمی اولیوردی. بنـاءً علیه دعـا بر سنه لك یاشـایه بیلدیکم مدتجـه بویله یاشـارم وممکن اولمـدیغی آنده انتحـار ایلرم دیدم! هیهات. نتیجه نك تحقق اولمسی

بنی اصلا آکانجمدن منع ایتمدی . عادتا
بو فکری یازکابرسه کاغدخانه‌یه کیده‌جکم
کبی تلقی ایتدم .

ثروتمك کافه‌سنی اتلاف ایتمدم . بیك
بشیوز لیرا قیمتنده عقـار اوله‌رق مالم وار .
بونی درته تقسیم ایتدم . برینی زوجه‌ایکیسنی
ایکی اوغلمه و دردنجیسنی مترجمدن اولان
قزمه ترك ایتدم . بو پاره‌یی بن بر نهایت
ایکی سنه‌ده بتیره بیلیردم . صکره‌چوجقلرم
اچیقده قاله‌جق ایدی . بونلر ایچـون
مشتری ارقه‌سندن قوشمغه تنزل ایده‌مم .
کیره بونده کی حان ایچون بعض مشـتریلر
باش اوردیلر . انجق اوجوزجه قپـاتمق
استدیلر . بن ده راضی اولمدم . بوندن بشقه
ایکی طرفك اعلامه‌سی ده بنی بیزار ایتدی .

انتحار واسطه‌سیله کندیسی بو حالدن قور.
تاردم . اشته تلف نفس ایتمکلکم بوندن
نشأت ایتدی .

بشیر فؤاد

مکتب طبیهٔ شاهانه درس نظارتی
جانب عالیسنه

سعادتلو افندم حضرتلری

عمرمك اك قیمتلی برزمانی ؛ فکرمك
اك بیوك قوتنی فنك اعتلای شان ومزیتنه
صرف ایتمش بر محب فن اولدیغمدن جنازه .
ملکده فنه خدمت ایلمه‌سی اخص امالمدر.
بناءً علیه مکتب طبیهٔ شاهانه‌ده تشریح
اولنمق و بو صورتله طلبه‌لرك علم تشریحی
اوکرنملرینه بر خدمت جزؤ ه اولمق اوزره
جسدمی تبرکاً مکتب طبیهٔ شاهانه‌یه

ترك و بو ارزومه ممانعت اولنمامسنی دخی صورت مخصوصه وصیتنامه مله قاملیام اعضالرینه توصیه ایدیدم؛ امیدوارم که شو تکلیفم استعاف بیوریله‌رق وصولك ارزومك برینه کتیرلمه‌سی همم علیه‌لری مبذول بیوریلور . اولبابده و هرحالده امر و اراده حضرت من له الامرکدر .

فی ٢٤ کانون ثانی سنه ٣٠٢

بشیر فؤاد

*
* *

مطبعه‌جی مهران افندی یه یازدیغی مکتوب

برادر !

ملفوف مکتوبمی لطفاً سعه‌سیله کوندر ' امان رجا ایدرم وقت غیب ایتمه‌یکز ' بر طرفده اونودیلوب قالمه‌سین

هیچ ارزو اتمم . رجالك درجهٔ نهایه
اولدیغنی اکلامق ایچون « آت وات
غونم » فلان ده دیمك لازمکلیرسه
اونی ده ایشته علاوه ایدیورم ! باقی
اخوت ، تجارتکزده بول برکت !

قرنداشك
فوأد

جمعه کیجه‌سی ساعت سکز

*
* *

« خالد بکه یازدیغی مکتوب »

حضور عالیلرینه

افندمز !

جمعه ایرتسی کونی درپان مقالهٔ
فنیه ایله مباحثات عسکریه مسوده‌لری
وار ایسه بونلرك تأخیرنده بر بأس اولمیوب

بالعكس تقديم ایلدیکم مقالەلرك نشری بکلەجك اولور ایسە کمال بکلە قارشو اولدیغندن بر چوق زمان دوشوندکە لزوم کوردیکمە حل اولنەجغی لطفاً آنلرك تأخیریلە تقدیم ایلدیکم مسودەلرك کاملاً اولماز ایسەدە قسماً اولسون یارینکی نسخەدە مندرج بولنمسنە عنایت بیور.

مکرری رجا ایدر افندم اولبابدە فرمان

فؤاد

— ❁ —

❁ مؤاخذات ❁

بشیر فؤاد بکا یازدیغی مکتوبك مقدمەسندە متواضعانە بعض کلمات تعظیمیەدنصکرە دیورکە :

« شو وقعەیی شاعرلردن بعضیلری

قوهٔ روحانیه‌لر ینك تأثیرینه و بعضیلری دخی اثبات مدعادن عاجز قالوب ترك حیات ایده‌جك درجه‌ده بیزار اولدقلرینه حمل ایتمك ایسته‌یه‌جكلر . سائر افكار سقیمه‌لر ینه كولدیكم كبی بو ظن باطللر ینه انتحار ایتمك اوزره ایكن بیله ینه قهقهه‌لرله كولمكدن كندیمی منع ایده‌میورم . بن سیوری سینكلی یرلرده چوق بولندم وحتی اویقومدن ده محروم اولمدم . اونلرك و یزلدیسندن بكا هیچ بر تأثیر حاصل اولمز »

جانه قیمق اوزره بولنان بر آدمدن شو یولده سوزلر ایشتمك حقیقةً عقللره حیرت ویرر . انسانك باشی آغریسه معده‌سی بوزولسه قهقهه‌لرله كولمكی قابل دكل

خاطر بنه بیله کتوره میه جکی درکار ایکن
شیر فؤادك و قهقهه لری و سبوری سینك
تشلاتنه دائر فقره لری بزجه کرچکدن
فوق العاده بر حال عد اولنور .

انجق شاعرلردن بعضیلرینك بو
نحاری قوه روحانیه لرینك تأثیرینه
حمل ایتمری ظنی بر ظن باطلدر . بو یله بر
ظن شاعرلرده دکل بلکه درویشلرده
بولنه بیلمه دخی ظنلرینك ماهیتنی تقدیر
خصوصنده انجق « اوده کندی حسن
ظنلرندن عبارتدر » دنیله بیلور !

اثبات مدعادن عاجز قلانلرك ترك حیات
درجه سنده بیزار اوله جقلرینی تصور
ایچون اومدعیلرك مطلقا مکابر اولملری
لازمکلور . فقط دکه بر مکابره و معانده نك

نتیجه‌سنده دخی انتحار تصور اولنه‌مز ·
برآدم مدعاسنی اثبات ایده‌مز ایسه دیمك
اولورکه دعواسی باطلدر · باطل بردعوی
اوغورنده فدای جان ایتمك عاقلك کاری
اوله‌میه‌جغندن فضله اودعوای باطلده
دوامی دخی تصور اولنه‌میه‌رق البته
بطلاننه قناعتله حقی ترجیح ایدر ·

اما دعوی اساساً حقلی اولوردە
لزومی درجه‌سنده اثبات دخی ایدلدیکی
حالده دیکر مناظر حقی تسلیم ایتمز ایمش
مکابره ومعانده‌یه صاپار ایمش · بوندن
مدعیٔ محقه نه؟! وارسون مکابر ومعاند
کندینی اولدورسون · محق ایسه معاندك
حق قبول ایتمامسندن طولایی حسب الانسانیه
یالکز اکا آجیمقله قالور ·

بناءً علیه بیچاره بشیر فؤاد دها اوایلك ظننده دوچار خطا اولمشدر .

مکتوبلك بوندن آشاغیکی فقره سنده نیت انتحارك ایکی سنه دنبری کندیسنده موجود اولدیغنی ووقت مرهونی بکن هفته حلول ایتمش ایسه ده شاعرلرك تعریضاتنی جوابسز براقامق ایچون بر هفته دها تأخره مجبور اولدیغنی وکرچه بعض تعریضات دها وار ایسه ده شایان اهمیت کورمدیکی ایچون نیت مدهشه سنی دها زیاده تأجیل ایتمدیکنی سویلیور .

شاعرلر ایله مناظره بو نیت مدهشه‌نی ایکی سنه دنبری و یاخود بر هفته مدت تأخیره سبب اوله بیلمش ایسه دها زیاده تأخیره دخی سبب اوله بیلیر ایدی . والا

ایکی سنه‌لك و یا بر هفته‌لك تأخیر و تأجیل
دخی باطل اولور . زیرا منتاظرلرك
شمدی‌یه قدر دوام‌له شاعرلره سکوت
صحیح کلامشدر . انلر حالا کندیلرینی محق
کورەرك بیلدکاری یولده دوام ایدیورلر .
شاعرلر ایله مناظره بشیر فؤاد ایچون
برمقصد ایدیسه انسان برمقصد اوغورنده
تلف نفس ایتمز . بالعکس یاشار . انتحار
مقصدك چاره حصولی دکلدر . حصولك
امکان وامیدینی بیله محو ایدر

معلم ناجی‌یه یازدیغی برمقاله‌ده وولترك
آثارینی مطالعه و سرد ایلدیکی افکارك
نیك و بدینی تمییز ایله بو داهیەنك عالم
انسانیته ایتمش اولدیغی خدمتی تقدیر ایتمك
هر کسك کاری اولدیغی بیانیله عکسنی

ادعا ایدنلری مباحثهٔ شفاهیه‌یه دعوت ایتمش و خواجه زاده بیلم کیم بو تکلیفی قبول ایتمش ایسه‌ده کندی وقتی اولمدیغندن بالوکاله اوذات ایله بنم مباحثه ایتمکلکمی تکلیف ایتمشدر .

ایشته بوسوز دخی انحارك لزومسز . لغی اثبات ایلیور . مادامکه بر آدمی مباحثه‌یه دعوت ایتمش وقتی یوق ایدیسه بو دعوتی نیچون ایتمش ؟ وقتی وارده دعوت ایتمش ایدیسه انحار ایله وقتنه نیچون خاتمه چکمش ؟ ! بو یله اذکی پیشنه او عیان حرکتلر فکر حکمتله توفیق قبول ایدرمی ؟

وولتر حقنده مباحثه‌یه کیریشه‌جك آدم حکیم مشار الیهدن طولانی بشیر فؤادك

کورکوسنه مخالف ایسه « وولتری تقدیر اتمك هرکسك کاری دکلدر » دیه کندی سوزیله ماهیتلرینی تعیین ایلدیکی آدملردن بریسی دخی ایشته او دعوتکرده‌سی اولان مناظر اولور . یا بو آدم وولتر حقنده مباحثهٔ شفاهیه‌یه نصل کیریشه‌بیلور ؟ تقدیر ایتدیکی اکلامدیغی بر مسئله بر ماده اوزرینه ایدیله‌جك مباحثه بر نتیجهٔ نافعه حاصل ایده‌بیلورمی ؟

اوت وولترك قیمتنی هرکس تقدیر ایدەمز . بوسببه مبنیدرکه مصاحبات ایلمیه سرلوحه‌سیله یازدیغم مقالاتك سکز - نجیسی ایله طقوزنجیسنی تشکیل ایلیان « وولتر » سرلوحه‌لی مصاحبه‌ده بزم مسلمان و عثمانلی صفتنی حائز تمزایله وولتردن

نه قدر و نه بولده استفاده ایده بیله جکمزی تعیین ایتمش ایدم . بناءً علیه او مصاحبه‌یی مطالعه بیورانلر و و اترك بزجه او یله منا ظره‌لره مباحثه‌لره بك ده زمین اوله میه‌جغنی البته حکم ایتمشلردر .

بعده مکتوبنك شو فقره‌سنه کلنیور . دیورکه :

« شاعرلره فی مقالات یازمق وزن و قافیه‌سی تعیین اولنان بر غزل سو یلمکدن کوچ اولدیغنی ارائه ایتمك ایچون ایتدیکم تکلیفی ارباب فنوندن قبول ایتمیه‌جك کیمسه تصور ایده‌مم . ازجمله بونك ایچون دخی کندینه کوه‌نن شاعرلر نمونهٔ ترقی مکتبی مدیری نادر و یا مکاتب عثمانی درس ناظری حسین افندی‌یه مراجعت ایدرلر ایسه

تکلیفلری رد اولنمز . بنم ادعامك اصابتی هرحالده ثابت اولور »

« اولور » دکل اوچوقدن ثابت اولمشدر . وزنی قافیه‌سی تعیین اولنسان بولده شعر سویلمکی بو بولده کی شاعریتی ردایدن بشیر فؤاد دخی بحره بیلمشدر . بن دخی شاعر اولمغه هیچ هوسکار بولنمدیغم حالده موزون و مقفا برچوق هذیانلر ایتمشمدر . نه حاجت معنی و حکم اولمدقدن‌کره موزون و مقفا صاچه‌لر سویلمك هنری اوقودقدن یازمقدن بی‌بهره طاوق‌بازاری شاعرلرنده دخی کورلمکده‌در . بونلر هپ ثابت شیلردر . اثباته محتاج اولان جهت ایسه جهت معکوسه‌سیدر . کندیلرینی اعلای علیینه چیقاران بالا پروازان شعرا

لطفاً تشریف ایدرلر . اعلای علیینه
چیقمغه حاجت قالمیزین مثلا اوچ دربیك
متره قدر مرتفع بر طبقهٔ نسیمیه‌ده قاچ
درجه حرارتله صو قایناديغنه واو قایناان
صویك یخنی‌یی پیشوروب پیشرمیه‌جکنه
وفقط نه حکمتدن نه‌دن طولایی بویله
اولدیغنه دائر مسائل عادیهٔ فنیه‌دن بر
مسئله صوریلیرسه . او مسئله‌یی کرك
منظوم وکرك منثور بر لسان ایله قلم ایله
بیلورلر ایسه مدعالرینی اثبات ایتمش
اولورلر .

فقط حقیقت دین اولانلر بویله بر مسئله‌یی
بقت کافتنی زائد کوررلر . زیرا دوشنور.
لرکه فنی برشی قلم ایله بیله جك قدر
محرر اوله‌بیلمك ایچون هیچ اولمزسه اون

سنه‌جك مدت بين پاطلاتمق لازمكاور .
شاعريت ايسه راستعداد خداداددر . هيچ
اوقوميانلر دخي شاعر اولورلر . اون ايكي
اون اوچ ياشلرنده «Sublime enfant»
لركورلمشدر . بزده دخي اون التيسندن
يكرمي بشه قدر بوي بوي اديب اعظملر
كوريليور . فوج فوج رياندن يكيلري
يتشيور . لكن قاچ ياشنده قاچ دانه فني
مؤلفمز كوريليور ؟ نه‌قدر يتيشيور ! بوني
طوغريجه اوكرنمك ايستيانلر جمعيت
طبيهٔ عثمانيه‌يه مراجعت بيورسونلر . فني
مؤلفلرك دكل مترجملرك بيله نه قدر كوچ
و نادر يتشديكني الك طوغري والك بيطرفانه
اولمق اوزره اورادن خبر اله‌بيلورلر .

بو فقره‌سندن اشاغي‌يه طوغري بشير

فوائدك نه يه منحصر اولديغنى اثبات ايلمك اوزره بر طاقم
سوزلرى كوزه ديليور . فنلك تبدل ويا عدم
تبدلندن بحث ايليور .

« فن تبدل ايدر » وياخود « فن تبدل
ايتمز » ذيله مفرد اوله رق ايراد اولنان فن
سوزى نه يه دلالت ايدر ، بحث ايدلمك طوغرى
اوله بيلورمى ؟ هيچ اولمزسه « انجق
فنون قديمه » سوزلرى اونوتمق
عرفت الهى دكلميدر ؟ فن نه در ؟ علم نه در ؟
بونلرك معناسى بيلنكلردن فرقى نه دن عبارتدر ؟
فنك هانكيسى متبدل وهانكيسى نابتدر ؟
بونلره دائر بر تعريف مجمل بيله بيان ايتمامش
اولان آدمك مباحثات فنيه ده مخاطب
اتخاذ ايدلمك احتمالى كبى بر مخاطب اتخاذندن
استغناسى اولمزمى ؟

اصل مسئله شعر مسئله‌سی اولدیغنه
گوره بحثك او صدددن تباعدینی هیچ تجویز
ایتمامليدر . حتی بحثك يالكز بو قسمی
بیله حل ایچون ادبامز مباحثه‌یه كیریشملك
ایسترلرسه اول باول او مباحثه‌نك اهلی اولد
قلرینی اثبات ایتمليدرلر . خصملری انلرك
عدم اهليتلرینی نك اعلا اثبات ایده بيلورلر .
زیرا شعرك حكماً ماهيتی اگر حكمت
اوله‌جقسه شاعرلرمزك اول باول واقف
حكمت اولدقلرینی اثبات ایتملری لازمكاوركه
بو وقوفی بلا استثنا هيچ برینده كورميورز .
فقط بشير فؤاد كبی فنون طرفداری اولانلر
شعردن دخی بحث ایتمكه اثبات اهليت
ایلیه بيلورلر . چونكه شاعر يت موزون
و مقفا سوز سويلمكدن عبارت ایسه او بهره

جمله‌سنده واردر . اولمیانلر ایچون دخی حصولی برقاچ کونلك ایقنتی‌یه صیقنتی‌یه وابسته‌در .

فقط اهمیت ویریله‌جك اولان شی بویله برمباحثه وامتحان دکل بویله برثبوت وتحققدن حصوله کله‌جك حقیقتك نه‌یه یاره‌یه‌جغی قضیه‌سندن عبارتدر . فرض ایده‌لم که شاعر بتك زها کوچ اوله‌جغی تحقق ایلدی . بوندن ارباب فنه نه‌حکم ترتب ایده‌جك ؟ و یاخود فرض ایده‌لم که تفننك دها کوچ اولدیغی تحقق ایلدی . بوندن شعرایه نه حکم ترتب ایده‌جك ؟ برفرقه‌نك دیکری اوزرینه افتخاریمی ؟ محب حکمت اولانلرك هیچ بریسنده تفاخر کورلمامشدر . بناءً علیه انلر بویله بر

امتحانه هیچ حاجت کورمکسزین دخی فخریه خوانلغی شعرایه بخش ایدرلر .

مباحثات فنیه وشعریه‌دن صکره بشیر دیور که :

« مکاتب طبیه‌نك تشریح ایتمك ایچون سنوی بش التی جنازه‌یه انجق نائل اوله بیلدکاری و بومقدارك مکمل تشریح وکر نمکه عدم کفایه‌سی معلومدر . حیاتمده فنه خدمت ایلدیکم کبی جنازه‌مله‌ده اویله خادم اولمسنی آرزو ایلدیکمدن جنازه‌می تشریح اولنمق اوزره تبرعاً مکتب طبیه‌یه ترك ایلدم . امید ایدرمکه ورثه‌م شو ارزومه مانع اولمازلر »

بوسوز بر سماحت خارق العاده اولمقدن زیاده صوك نفسده بر متانت خارق العاده‌

دلالت ایدر . انجق روحی بدنندن چیقد-
قدن صکره برآدمك كندی جسدینه درجهٔ
حق تصرفی بنجه تعیین دکلدر . ظنمه
قالورسه بومسئله برمسئلهٔ شرعیه‌در .
میته اذا جائز اولوب اولمدیغنی انجق
شریعت تعیین ایلیه بیلور .

دیبور كه

« انحلال میده فنه تطبیق ایده‌جکم :
شریانلردن برینك کچدیکی محلده جلدك
اتنه (قلوریت قوقایین) شرینغه ایدوب
بورانك حسنی ابطال ایتدکدن صکره
اوراسنی یاروب شریانی کسه‌رك سیلاندم
توزیله ترك حیات ایده‌جکم »

« قان اقتده ایکن هرزمان شریانی
صیقجه طوته‌رق وسائر تدبیره مراجعت

ایدرك محافظهٔ حیات ممکن اولدیغی
حالده عزمیمدن نکول ایتمیه‌جکم ! »

دیدك آ ! متانتك بو درجه‌سنه
شاشمامق قابل دکلدر . فی الواقع جبری
غیر قابل راسراف مدهش اولمق اوزره
تلف نفس کوزه‌الدیرلدقدنصکره سودای
فنون پرستیجه صورتك براطمئنان اولمق
اوزره انتحارك فنه تطبیقی دخی استغراب
اولنمز . اغلب منتحرین اجرای عزملرینی
متعاقب نادم اولدقلری حالده بشیر فؤادك
بوندامتی کندیسندن تبعیدی یالکز بوراده
تحریراً دکل حین اجراده فعلاً دخی
کورلمشدر . شوقدرکه انتحار حکمنی
تقدیرده براز ایلرویه کیدیور دیورکه :

« شاعرلرسوز ایله پك چوق قهرمانلق

صناتارلر ، فقط فعلياته کلنجه بو یله بر متانت کوسترمه جکلرندن پك امین دکلم ، چونکه شو انتحار بنه برطبانجه صیقمق کندینی آصمق ویاصو یه آتلمق کبی دکلدر . اونلره بر کره تشبث ایدیلنجه اونی منع ایتمك اختیاری الدن کیدر »

انتحاری قهرمانلق عد ایتمك اصلا طوغری کورلمامشدر . بشیر فؤآدك مظهر تقدیری اولان حکمادن وولتر بیله انتحارده واقعا جسارت ومتانت بولنه بیلورسه ده انتحارك قهرمانلق عد اولنه میه جغنی اعتراف ایلمشدر . بو مسئله نزعشده ده بر مخصوص برکتاب یازه‌رق ورق الخذ مثبت تحسین اولان مادام ستائل بعض رومانلرنده منتحرلری قهرمانلردن

عدابلمش اولدیغنه اعتراف ندامتله انتحارك قهرمانلق دکل عادتا براثر جبانت اولدیغنی حکم ایلمشدر .

سطحی بر دوشونیلورسه بو حکمك طوغریلغی تسلیم ایدیلور . انسان نیچون کندیسنه قیار؟ بر بلایه دوچار اولدیغی ایچون دکلمی؟ دوچار اولدیغی بلا نایه‌ٔ موتدن دها بیوك کوردیکی ایچون اهونی ترجیح ایدیور دیمکدر . بلانك دها بیوکده کوکس ویرمکدن چکینوب کوچکنی ترجیح ایتمش بالبداهه بیوکندن قورقدق دیمکدر . قورقو ایسه قهرمانلق شانیدر؟

اسباب انتحارینك حکایه‌سنه کلنجه کنده ایدیله‌جك مؤاخذات بومسئله‌یی دها زیاده

ایضاح ایلیه‌جکدر . بوراده شونی دخی
عرض ایده‌یم بویله بر متانتی شاعرلردن
او مقامده بشیر فؤادك خطاسی انك یولك
خطیئاتندندر . حسب الانسانیه بو متانتی
کمسه ایچون تمنی اتمامك لازمکلوب موجو-
دیتی احتماالنه گلنجه شعرادن کل نسوانده
بیله موجود اولدیغی پك چوق کورو-
لمشدر .

مسلك حکمتی حقنده دییور که :
« حکمت و سائره‌م حقنده مسلکمی
بیلمك استیانلر آثارمده اثرینی تقدیر ایله
ذکر ایتدیکم حکمای متأخرینك آثارینه
مراجعت ایتسونلر . بو تکلفی ده بیلینلرده
مانددر ؛ بنی بیلنلرجه مسلکم ذاتاً معروفدر »
اوت اویله‌در . برکت ورسونکه

او مسلك اوروپاجه بیله عمومی اولیوب
هله بزجه تعمیمنك هیچ امکانی ده یوقدر .
بو بول ماتز یاپیزم دیدکلری مسلك باطلدر که
ماشیتی یالکز حکمای متأخرینك آثارینه
مراجعتله معلوم اوله بیله جك قدر یکی
بر شی اولیوب یونان قدیم زماننده قدر
اسکیلکه وارمقده . فقط هیچ بر عصرده
جمهور حکما طرفندن مقبول اوله مدیغی
وسالکلری هر زمان وهر برده نوادر
درجه سنده قالدیغی صحایف تواریخده
کورولمکده‌در . وداع ایچون دیور که :
« ای حکیم ! سزه ابدی وداع ایدیورم
امین اولکزکه صوك نفسمه قدر سزده قارشو
حسیات متشدارانه‌می محافظه‌دن فارغ
اولمدم »

«سز چوق یاشایکز؛ ملت عثمانیه‌یه خدمتلر ایدیکز؛ بنده او یله بر خدمت مقدسه‌یه دوام ایتمك ایسترِ ایدیسه‌مده بعض اسباب مجبره بنی اندن محروم ایتدی. مع مافیه وظیفهٔ ملیه‌سنی ایفاده قصور ایتمامش بر وطنپرورە قلمی النه الدیغی کوندن ترك ایتدیکی زمانه قدر مسلکنه فکرینه مخالف برشی یازمامش بر محرره هرزمان ترویج حقیقت و ترقی ایله وظیفهٔ انسانیه‌سنی علی قدر الاستطاعه سعی ایتمش بر نسانه مخصوص اولان براستراحت وجدانیه ایله ترك حیات ایده‌یورمکه بوده آز برشی دکلدر ظن ایدرم. باقی بشیر فؤادی خاطر کزك برکوشه‌جکنده حفظ ایلمکزی تمنی ایله ختم کفتار ایلرم استاذم

افندم ٢٤ كانون ثانى سنه ٣٢

حقمده كى توجهنى صوك نفسنه قدر محافظه دن فارغ اولمامسى بشير فؤادى پك زياده سوش اولدقلرينه خطا بولنمديغنى اثبات ايلر . بن اولك كبى مانع يالكز اولمديغمدن و حياتم صوك نفسمه قدر دوام ايله بعده محو اوله جق عدمه كيته جكمدن بن اولك محبتى بو دنياده صوك نفسمه قدر محافظه ايلديكمدن ماعدا حيات ديكرده دخى ابدياً محافظه ايده جكم . شوقدركه بنم سوديكم بشير فؤاد اومنحوس قرنهرمان چيقوب ده شان نمايتى انحراز كي مدهش بر لكه ايله لكه دار اتمامش اولمسى و دنياده اولي آچيق كورديكى كبى آخرتده دخى بين المؤمنين ناصيه نعمان ايله سرفراز اولمسى

کوکلم آرزو ایدر ایدی بنی و آرزودن محروم براقش اولمسی تأثر بنی دخی ابدیاً محافظه ایلیه جکم .

چوق یاشایوب ملت عثمانیه یه خدمت ایتمکلکمی توصیه ایلیور . چوق یاشامق آز یاشامق بزم الزده اولمدیغی ایچون توصیه سنك بو جهتنه تمنی معناسی ویره رك ردیله تشکری بر کت نمایه مقتضاسندن عد ایدرم . خدمت خصوصنه کلنجه : وظیفه بنجه بر طبیعت ثانیه حکمنی المشدر . فقط اك زیاده اجینه جق شی ویله بر خدمت مقدسه یه دوام آرزوسی کندیسنده دخی وار ایسه ده بعض اسباب مجبره نك کندیسنی او رزودن محروم اتمسی قضیه سیدر . اوجهه دخی

دیدیکم وجهله انسان ارزو مقصدیله یاشامیلیدر . ارزو ومقصدلری اولمیانلر دخی طبیعی حیاتلری مدتنجه یاشامیلیدرلریا ! بالخاصه ارزو ومقاصدار بابی حصول ارزولر ایچون یاشامیلیدرلرکه قضیه‌نك جهت معکوسه‌سی یأسلرینه و بودخی ضعف قلبلرینه دلالت ایده‌جکندن کنند. یلری‌نی قهرمانلق درجه‌سندن بك چوق اشاغیده براقورر .

مادامکه بشیر فؤاد او خدمت مقدسه‌ده دوام ارزوسنده ایمش صوك نفسنده ادعا ایلدیکی استراحت وجدانی بن امیدایده‌رم . محقق بیلیورمکه برحس حرمان ایله ترك حیات ایلمشدر . مولی شو بیوك ومدهش قصوری‌نی عفوایلسون .

اسباب انتحار یی حکایه خصوصنده
مرض جننك والدهسندن کندیسنه انتقالی
دوقتور مونجرینك خبر ویرمش اولمسی
فقرهسی بنجه تمامیله مقبول دکلدر . واقعا
دوقتور مونجری امراض جنونیهده
متعمق بر طبیب اولدیغندن بو بابده بر حکمده
اهلیت وصلاحیت اربابندندر . انجق
فنون طبیهنك بو جهتی مطلقا هر مجنون
زادهنك مجنون اولهجغنی حکم ایتمیور .
امراض متوارثهنك اولاده انتقالی ممکنا .
تدن اولدیغی کبی بعض کره بر قوشاق
آتلادیغی و بعض کره یاابوث و یاخود
اموت جهتیله قار یشان قاندن شوو راثتك
حکمنه اعتدال کلدیکی دخی بو مسئلهده کی
اقوال کثیرهدن بعضدر . بناءً علیه فنونه

وقوعی یاردمیله بشیر فؤادك دوقتور
موبجری طرفندن سویلنمش بو بله برسوزی
انتقاده اقتداری وار ایدی .

بشیر فؤادك والدهسی حقنده‌کی معا-
ملهسی و او معامله خصوصنده‌کی ملا-
حظه‌سی بحث بحثك خارجنده‌در . قربالرندن
بعضیلری بو ملاحظه و معامله دن طولایی
کندیسنی بك ندللی پك فنا مؤاخذه ایلیورلر .
والده‌سنی خصوصی بر صورتده باقمسی
ویا باقدیرمسی مترتب ذمت ایکن
خسته‌خانه‌یه کوندرمسی بیوك بر اثر غدر
اولدیغنی حکم ایلیورلر . بن کندی جسم
سؤال بیور یلورسه دیرمکه : بنم والده‌م
بو یله بر ابتلایه دوچار اولسه ایدی دوقتور
موبجری دکل هر کیم هر نه دیرسه دیسون

بن باعث وجودم اولان والده می کندیم
محافظه ایدرکندیم باقدیر ایدم . هم بن
بشیر فؤادکبی والده و پدردن میراثه قونمش
بر آدم اولمدیغم حالده بو یله بیچار ایدم .
بشیر فؤاد ایسه سوردیکی صفالری بنی
دخی والده و پدر میراثیله سورمش
بر آدم اولدیغندن نعمت عقلدن محروم
بر بیچاره قادینی شانه لایق او لەجق
صورتده باقدیرمغه البته مقتدر اولور
ایدی . حتی اقربامزدن برذات ایله سبب
انتحارینه دائر مباحثه ایدیلور و کندیسنده
هیچ بر اثر جنت اولمیوب صوك نفسنه
قدر عقلنی متانتنی محافظه ایتدیکی حالده
بو فاجعه نك نسل وقوعه کلدیکنه شا-
شیلور ایکن او ذات ده سوزك طوغریسی

والده‌سی حقنده‌کی معامله‌سنك جزئی
معنویسنی کوردی ؛ دیه بعض تفصیلات
و ایضاحاتی ویرنجه‌ده تأثرمدن اکجم تتره‌-
دیککنی انکار ایده‌مم .

بعض امور حقوقیه‌یی تسویه
یورغونلغی ایله برابر موقرینك دخی
افاده‌سی اوزرینه بشیر فؤادك کندیسنده‌ده
اختلال شعورك علائم ابتدائیه‌سنی
مشاهده ایتمکه باشلادیغنه دائر اولان
سوزلری نه درجه‌یه‌قدر طوغری اوله-
بیله‌جککنی « آلید نیست » یعنی جنون
طبیبلری تعیین ایلسونلر . بکا قالورسه
جنتك بر علامتی دخی مجنونده کندی
دیوانه لککنه عدم قناعتی قضیه‌سی
اوله‌جغنی ظن ایلرم . مجانینك کافه‌سی

کندیسنی دکل عاقل صنفنده اولان
انسانلری مجنون کورور . کندی اوزرنده
ایدیلان تداوی یی ظلم عدایلر . حتی دوقتور
ابراهیم بك برادرمز بعض مجنونلرك تحریراً
ایتدکلری شکایتلری بکا کوسترمش ایدی .
بشیر فؤادده قبول اولنه بیله جك بر سوز
وار ایسه اودخی مراقنك تزاید ایتدیکنه
دائر اولان سوزیدر . انسانده مراق
اولور . طاغتمسی دخی لازمدر . دوقتور
مونجری بننه سلوك یاپشدیرلمسنی توصیه
ایتمش . قان ازالهسی وجودجه اعتدالی
موجب اوله جغنه شبهه یوقدر . ثانیاً ده
اکلنجه ایله دفع مراقی توصیه ایلمش .
حالبوکه بشیر فؤاد اکلنجه ایچون سفاهته
باشلامش . عجبا سفاهت اکلنجه میدر ؟

ایشته بوراده بر بیوك نظر واردر .

اكابجه‌نك نه‌قدر تهلكه‌لی برشی اولدیغنی مصاحبات ایلیه‌ده ، وقت كچیرمك سرلوحه‌لی بر بنده‌ده بحث وتمهید ایلدم شمدی خاطرمه كلن شیلر اوزمان خاطرمه كلمش اولسه‌لر ایدی سفاهتك اصلا اكابجه‌عد اولنه‌میه‌جغنی اثبات ایلر ایدم .

عیش ونوشدن وباخصوص فحشدن عبارت اكابجه‌لر مراق طاغتمق شویله طورسون انسانی دها بیوك مراقلره دوچار ایلر . ردائت احوالنی سرمایهٔ تعیش اتخاذ ایلمش بولنان اسافل نسوان كندی راغبلری . بی كونا كون حیله‌لر وخدعه‌لر ایله قصقاندیردرق همان دائمی راشكنجه ایچنده بولندیررلر . بورلرده مقاتلاته قدر

رقابتلر حسدلر تقرردر . نصلکه عالم
سفاهته دوشمش اولان بعض بیچاره‌نك
حالنه آجیق و بونلردن برینی خلاص
غیرتیله اوڭسکز آه . چالشدقدن صکره
مرحمته مستحق اولمدیغنی کوروب باشندن
دفع ایتمك و صکره او سفیله رغماً بشقه‌سنی
بولقده حاصل بولدی . معذبانه اوغراشمق
بشیر فؤادی دخی یورمش اولدیغی کندی
افاده‌سندن اکلاشیلیور .

بدبخت چوجق شو مکتوبلرنده
یازدیغی شیری اکا حال حیاتنده ایکن
آچدی که عقلمك ایردیکی قدر مع اوتنده
بولنه‌مز . اثبات ایدیمکه سفاهت طر-
یقنده اکاجه یوقدر . کندیسی کبی تحصیل
کورمش و پدر و مادر میراثلری سایه‌سنده

آفت فقردن قورتلمش ادملر ایچون الک
بیوك اکلنجه تجارب وتتبعات وسیاحات
کبی شیلردر . و فنونك ترقیاتی سایه سنده
فطوغرافیاجیلقدن بدأ الله تطبیقات الکتر-
یقیه یه وارنجه یه قدر کیایه فزیقه عائد
برچوق تجربه لر واردرکه بنم کبی قدرتی
قاصر اولانلرك متحسری بولندقلری حالده
بشیرفوأد کبی ارباب ثروت واقتدار بونلرله
الی اخرالعمر اکلنه بیلورلر هله سیاحت
هیچ بیتمز توکنمز براکلنجه اولوب ملیو .
نلرجه ثروتلر یله برابر بنه دنیالرندن بیقان
الك صغوق قانلی انکلیزلره بیله طبیبلر بو
اکلنجه یی توصیه ایتمکده درلر .

بشیرفوأد بونلری بیلمز دکل ایدیسه ده
حیفاکه باشلامش اولدیغی اکلنجه طر-

بقنده احبسا ویارنی انلك بو بولده کی دوا-
مدن مستفید اوله رق بیچاره یی ایقاظه
بدل تشویق کی کندی خطای ابتدائیسنی
تقویه ایلیه جك مداوات معکوسه ده
بولنمشلردر .

ایلك صحنکر ، بتدس اتخاذ ایلدیکی
ور چوجق تولید ایتدیردیکی فرانسز
قادین ایله [illegible] حرمی طرفندن متقابلاً
مؤخذته [illegible] اولمش بولنمسی بشیر
دولتك ایکی سنه دنبری موجود اولان
مدر انحصاریی تعجیل ایتمش اولدیغی
لسنی صورت قادهسندن اکلاشیلیور .
[illegible]دیکی بر قادینه معلوم بیت الك بیوك مشاهیر
رجالندن بیله کورلمش بر کیفیت اولدیغندن
بشیر دولتك کندی تعبیرنجه ایکی جامع

اره‌سنده قالمش بر بیغـازه بکزمسی هیچ
برکسه ایچون مدار مؤاخذه اولمز فقط
اصـل ارککلکنی ایکی قادینك ایکیسـنه
دخی حقـوق مشروعه و یاغیر مشروعه‌
لرینك ایفاسـیله کوسترمسی و قهرمانجه
متانتنی بو وظیفهٔ مردانه‌نك ایفاسی یولنده
اثبـات ایلمسی لازمکلور ایکن بو بابده‌کی
عجزی الك بیوك نقـایصدن عداولنمزمی؟!
کرك بو قادینلرك ایکیسنی‌ده سوسون و کرك
ایکیسندن برینه میلی بولنسون تلف نفسیله
کندیسـنی بر سودادن بر محبتـدن محروم
ایتمش اولیـور . اکر قادینـلر کندیسـنی
سویورلر ایدیسه — نصلکه او یله اولمسی
لازمکلـور — تلف نفسیله ایکیسـنی ده
بختیارلقلرندن تجرید ایلـیور . متره‌سندن

متحصل چوجغی رد وانکار ایتمامکله
فی الواقع بر بیوك مردلك باباڭق کوستر
مشدر . لکن انحصار بله کرك اوولد غیر
مشروعی وکرك دیکر اولاد مشروعه سنی
اوکسوز براقق بو مردلکه بو باباڭقه
توفیق قبول ایده بیلورمی ؟

آچیغی مصرفه ثروتنك کفایت
ایتمیه جکنی کوردکده « بر سنه لك یاشایه
بیلدیکم مدتجه بوله یاشارم وممکن اولدیغی
حالده انحصار ایلده بر » دیمش . فوادك
ادعا ایتدیکی وصولك نفسنه قدر کوستر
دیکی متانت عالیه یه نسبتله بونه قدر ضعف ؟
شو عالمده کی معیشتی یالکز پاره سی سایه سنده
اولمق انسانی سائر خصائل وخصائصدن
تجرید دیمك اولمزمی ؟ انسان یالکز پاره سی

قدرمی انسان اولور ؟ اویله ایسه الکچوق پاره‌سی اولانلر الکبیوك انسان اولمسی لازمکلور . حقیقت ایسه بالکلیه بونك خلافنده‌در . ثروت و سامان انسانك هنر و معرفتیله برده سعی و غیرتنك مکافات مادیه‌سیدر . پدر ووالده‌دن قالان میراث انسان ایچون شان بیله عد اولنمسه اعتراض ایدیلمز . پیدای ثروت برشان ایسه موروثه عائددر . « آورین فلان آدمه که کندیسی باشقه‌لرینه غائب اولادینه‌ده بوقدر ثروت براقمش » دیرلر . هیچ « آورین فلانه که باباسندن شو قدر میراثه قونمش » دینلدیکی واردر ؟

بشیر فؤادك بعض اسرافاتی قرنداشم جودتك نظر دقتنی جلب ایدرك کندیسنه نصیحت ویرمکلکی بر کون بندن التماس

ایلمش ایدی . جواباً دیمش ایدم که : کاشکی
بر آیاق اول او ثروت موروثه‌یی تماماً
یه‌نورسه بشیر فؤاد اصلا اوزمان آدم
اولور ایدی . مصرفنك چوق اولمسی
مساعیسنك آرتمسنی ایجاب ایلر ایدی ده
بحق چالیشور ایدی .

حیفا که بو تخمینم یا کلش ایمش .
بشیر فؤاد نه قدر بیوك آدم اولورسه
اولسون معیشت خصوصنده کوستردیکی
عجز دخی او بیوکلکنه معکوساً متناسب
بر کوچکلکدر . دوشونملی همده کمال اهمیتله
دوشونملی که بر آدم « بن بو دنیاده یاشامق
اقتدارینه مالك دکلم » حکمنه قناعت
ایدرسه نفسیچون نه یمان بر همتسزلکده
بولنمش اولور! او آدم حر بیله صایله‌مز .

چونکه حر یتك رنجی شرطی کندی
اکلکنی کندیسی قدر مقدر . بشقه‌سنك
اتمکیله یاشامق یا اسارت یا صباوت یا
شیخوخت یا معلولیت کبی احوالده تصور
اولنه بیلور . حر اولان و هنر و معرفت
کبی فضائل ایله ممتاز بولنان برآدمك
کندی باشنه چاره‌ساز اوله‌ماسی و دها
مدهش اولمق اوزره « چاره ساز اوله‌میه‌
جغی » حکمنی ذهننده قویمسی تصورده
صیغه‌میه‌جق برآفت جانسوزدر .

بشیر فؤاد یازین مؤاخذهٔ ربانیه‌یه
دوچار اولوبده « ای فؤاد! سکا ویردیکم
نعمتلرك هانکیسنی استحقار ایده‌بیلورسك
جهانده مختار اولمق ایچون تصور ایدیله‌جك
شیلر کنجلك وجودجه سلامت علم و معرفت

عقلجه تمامیت اعتبار و ناموسجه مکملیت
و هر کس نزدنده قدر و حیثیت و معیشت
ایچون سامان و ثروت کبی شیلردن عبارت
اولدیغی حالده سندن بونلرك هانکیسنی
دریغ ایلدم ؟ ! ارباب جهد و مساعیدن
اوله‌رق چالشمش اولسه ایدك کندیك
مختارانه یاشادقدن ماعدا دها برچوق
ارباب مساعی‌یه دخی ایش تدارك ایدرك
وسیلهٔ تعیش اوله‌رزمی ایدك ؟ بنم الطاف
صمدانیه‌م و مساعیٔ جوانمردانه‌ده سکا
ظهیر اولمزمی ایدی ؟ نیچون بونجه نعمتلرمی
کفران ایله شان ربوبیتمه قارشو عصیان
ایلدك ؟ سکا تودیع ایلدیکم امانته نه‌دن
خیانت ایتدك » دیرایسه فؤاد نه جواب
بوله‌جق ؟

اما کندیسی ماتریالیست ایمش ده بو یله بر استجوابك محققیتنده قانع دکل ایمش . یا بو سؤالی صورك نفسنده مستریح اولدیغنی ادعا ایلدیکی وجدانه صوره جق اولسه نه دیه جك ؟ ایشته الڭ سودیکی بن ایمشم بن دخی کندیسنه بو سؤالی صورارم .

یالکز بو سؤالی دکل دهانه لری صورارم . کندیسی ماتریالیست ایسه بن دکلم . خلقتمزك تصادفی اولدیغنه واوت کبی بیتوب اوت کبی محو اوله جغمه ممکن دکل قناعت ایده مم . بر پدر و مادر بکا وسیلهٔ نقل حیات اولدیلر . بن ده بر طاقملر ینه او یله بر وسیله اولمغه طبیعةً مجبورم . بر جمعیت مدنیه نك بندن اول کلمش اولان اعضاسی بنم پرورشمه تکمیلا تمادیه و معنویه مه

خدمت ایلدیلر . بن ده بندنصکره کله‌جکاره خدمتله مکلفم . اولکیلرك خدمتنی طانیماق بر کفران نعمت صکره کیلرك حقوقنی طانیماق بر کفران وظیفه در . ایکیسی ده انسان کامل ایچون اصلا استصواب اولنه‌میه‌جق بر خطا قطعاً جبر اولنه‌میه‌جق بر نقصان بلکه هیچ عفو اولنه‌میه‌جق بر جنایتدر .

ایشه بو نقطهٔ نظردن باقنجه امساك همتی نه‌بلکی بیله مکروه کوره‌جکمدن بشیر فؤاده صورارم که : « وطن ملیونلرجه اولادی میاننده سن قابلیتده‌کی آدملری برچوق سنه‌لرده یتشدیره‌میور . عثمانیت وانسانیت سنك کبی داهیلرك وجو . دیله بالافتخار خدمتلرندن انتفاع ایتمکله .

يور . سن نه‌قدر حر اولورسه‌ك اول نسبه
نفسكه مالك بر آدم دكلسك . وطنه قومه
دولته عموم انسانيته عائد بر آدمسك .
نفسكى معدوم ايدرك خدمت امكانى
امحا شو يله طورسون غيرتى امساك ايدرك
عطالت ايله سنك ايچون قصور صا-
يله‌جق ايدى . جمعيت انسانيه‌يه قارشو
ايشته بو قصور ايله معيوب اولديغك
كبى جمعيت خصوصيه‌ك ديمك اولان
فامليا كه قارشو قصورلرده بولندن . بوكدر .
ابتدايكك دوانلك ايله بتون دوستلريكى
آغلاتدك . مباحثاتده معارضك اولانلرى ده
آغلاتدك . بالخصوص سائر اعضاى
عائله‌كدن ماعدا ايكى قادين ايله اوچ چو-
جغى فريادلر فغانلر ايچنده براقدك . سنك

مردلكك حيثيتك انسانيتك بوندر عبارتمی ایدی فؤادم ؟! »

ایشته بو سؤاللرمه و بونك هرشعبه سندن منشعب اوله جق برچوق مسائل بشیر فؤادك تواضعاً تأدباً ذكل عاجز ومغلوباً هيچ برجواب و يرمه يه جكندن امينم .

امان يارب ! امان ياالله ! دوشوندكجه تأسفم آرتيور . مالنك بتمنى اسباب انتحاردن عد ايدن بو بدبخت چوجغك دها بيك بشيوز ايرالق مالى وار ايمش ! برمبلغ كه بك چوق محروسلر بونك حسرتكشی اولسورلر . هم روايت اولنديغی اوزره يكرمی بيك ايرانك تقيه سی

دکل . اویله اولسه بلکه بر درجه یه قدر موجب استغراب اوله بیلور ایدی . بو روایتك صرف مبالغه اولدیغی تحقق ایلدی .

ایکی اوچ سنه لك سفاهتده اوچ بیك لیرادن آز پاره یمش . بقیه ثروتی اصلنك نه نسبتنده ایکن افلاسه قائل اولمق روا میدر ؟ بوکون خدمت نشریه ده بولندرق برچوق آدملری دخی چکندیرنلرك سرمایه لری بو مبلغدن یك دون ایدی . بعض مطبعه جیلرمز وارکه بشیر فؤادك قلمی تقدیر قیمتی ممکن اوله میان بر سرمایه عد ایدرك اوقیمتك صدقه سی دینك اولان آثار ایله اوقدر مکمل یاشایورلرکه بدبخت چوجغك « سناهتم » دیدیکی یاشایش هیچ منزله سنده

قالور . سایهٔ شاهانه‌ده مکاتب عالیه
معلملری عادتا مستوفاجه معاشلی
خدمتلر اولدقدن ماعدا بر آدمك برقاج
معلملکی عهده‌سنده جمع ایلدیکی و برقاج
غزته‌یه برقاج کتابجی‌یه بردن آثار و یر-
دیکی کورلمکده‌در . بشیر فؤاد خدمت قلمیه
سندن استفادهٔ نقدیه‌ده بوتمیور ایدی . بر
قاج اثرندن الدیغی اجرت همان بر لطیفه‌دن
عبارتدر . او اقتدار ایله متناسباً چالشمه
آیلغنی لااقل اللی لیرایه کتوره‌بیلور ایدیکه
« سفاهت ایتدم » دیدیکی زمانلرده صرف
سفاهتی ایچون بری بری اوزرینه بوقدر
پاره صرف ایتمش اولدیغنه بن پك احتمال
و یرمم . چونکه بو زواللینك سفاهتی
محض مساکین کاسه‌لیسان ایچون چوق

کوریلی بیلور ایسه‌ده هر کوز اطرافی سفاهتی اویله کورمز ۰ زیرا بعض کوزلر خلیل شریف پاشا مرحومك سفاهتی کبی شیلر کورمشدر که اکا نسبتله بشیر فؤادك سفاهتی ذات صایلور ۰

الحاصل مسئله‌یی هانکی جهتدن تدقیق ایده‌جك اولسه‌ق بوزواللی چوجغك بك بوش یره فدای جان ایتدیکنه قناعتمز ضروریدر ۰ اوقدر بوش یره‌فدا اولوب کیتمشدر که اکر کندیسنده معارفجه برقیمت بولنمسه ایدی انتحارینه هیچ ده اهمیت ویرمز و بونی ضایعاتدن عد ایدرك هیچ متأثر اولماز وبا خصوص شو یولده‌کی تفصیلاتله سوکیلی قارئلرمزی هیچ ده یورمز ایدك ۰

اوقدر معرفت صاحبی بر آدمك
انتحارنده نه حکمت اوله بیله جکنی
پك چوق آدملر مراق ایتدکلرندن ایشته
هیچ بر حکمت بولنمدیغنی کوسترمك ایچون بو
تفصیلات مؤثره ومؤسفه یه کیرشمشزدر .
کندی مسلك حکمتمدیدیکی ماتەریالیزمه
کانجه اکا دائر دخی ردیات آتیه‌یی عرض
ایلرز .

— ٦ —

« ماته‌ریالیزمك ردیله »
« انتحار حقنده محاکمه »

بشیرفؤادك کندی مسلك حکمتی بعض
آثارنده اسامیسنی ذکر ایلدیکی حکمانك
مسلك حکمتی اولدیغنی وذاتاً کندیسنی
طانیانلرك بو مسلکنده واقف بولنمه‌لری

لازم کله جکنی مکتوبنده تصریح ایلدیکی خاطرده‌در .

واقعا کندیسنی طانیدیغمز کبی مسلك حکمتنکده ماته ریالیزم اوزرینه مبنی بولندیغنی طانیمش ایدك . بو طانیمقلغمز دخی بزم ایچون بشقه‌جه بر موجب تأسفدریا ! چونکه ماته ریالیزم دنیلان شی جهانده موجود حقیقی یالکز ماده ایله برده انك خواصندن عبارت اولوب خاصه ماده‌دن و ماده خاصه‌دن اصلا ئفك اوله‌میه‌جقلری کبی بونلرك ابدیت وازلیتلرینه نظراً مخلوق دخی اوله‌میه‌جقلری و بناءً علیه جهانده برخالق بولنه‌میه‌جغی طرزنده برقیاس باطل اوزرینه مبنی اولمغله بشیر فؤاد کبی فنون شتاده بهره صاحبی بولنان بر آدمك

شو یولده کی ابطاله حوالهٔ سمع اعتبار ایتمسی حقیقةً جالب استغرابدر .

خالقیت والوهیتك نزد نصاراده صورت تعریفی فی الواقع اوروپاده کی ماتهریالیستلرك ردینه لایق . واو یولده کی خالقیتی قبولدن ایسه هیچ برشیئی قبول ایتمامك دها مستحق ایسه‌ده دوشونلیدرکه اوروپا معارف جدیده‌سنك تولید ایلدیکی حکمت یکانه ماتهریالیزمدن عبارت بولنیوب بالعکس ارباب معارفدن ماتهریالیزمی پك آز کسه‌لر قبول ایتمکده و بونلرك مقدارینی چوغالتانلر ایسه جهانك هرج ومرجیله کلادقایه بیلکه خریص اولان آیتی طاقمدن عبارت کورلمکده‌در . بوقسمه « ناتورالیزم » مسلکنه سالك بولنان برنادردن ده سن پیدر

ذلا ماریون واوئی نیکیه کی مشاهیر حکما
مؤلفین اکرچه نصرانیتك توصیه
ایلدیکی تکری ارباب معارف نزدنده قبوله
مظهر شایان ایسه ده ساحهٔ طبیعت کندی
ناظم و خالقنی بر صورت بداهتده انظار
ارباب عقولده اثبات ایلدکده بولندیغنه
قائل وقانعدرلر • بو حالده اشبو حکمای
کرامك « دینسزلك » لری نصرانیت
کابساسنه قارشو بر عصیان دیمك اولوب
حکمت اسلامیه نقطهٔ نظرندن باقلدیغی
صورتده ایسه شان جلیل الوهیتی بر طاقم
اسنادات غیر لایقه‌دن تنزیه دیمکدرکه قرآن
کریمده مخلوقاته نظراً خالقه انتقالی ترویج
ایلیان آیات جلیله یه حکمای مومی الیهم
ولوکه غیر وقوف ایله اولسون ینه توفیق

تفکر وتطبیق تذکر ایلمکده‌درلر .

بشیر فؤاد کبی اوروپا ترقیات معارفنه وقوف کاملی بولنان بر ذات مسلمان وعثمانلو اولمیوب ده اوروپالی بیله بولنسه ماته ـ ریالیستلرك اوهام وخیالاتنه قاپیلماق لازم کاور ایکن بوذاتك عثمانلولغی ومسلما ـ نلیلغی ایله برابر شو یولده‌کی غفلتی محضا حکمت اسلامیه‌یه بالکلیه عدم وقوفندن وبعض قوجه قاری طاندیر نامه‌سی احکا ـ مندن اولان شیلری حکمت اسلامیه‌دندر ظننده بولنمسندن نشأت ایلیه‌جکی بدیهی وآشکاردر .

ماته‌ریالیستلر کویا کندی اساس اعتقادلرینی فنون اوزرینه بنا ایتمکده ایسه‌لرده « فنون » دیدیکمزشی حقایق

خلقتدن عبارت اولمق لازم كلوب انك ایسه ارباب فنونك هركون بر یولده کی کشفیاتندن دخی استدلال اولنه بیله جکی وجهله تحقق تام نقطهٔ کالنده هنوز پك بیله بولنمدیغی ماته ر یالیستلرك کندیلر نجه ده معترفدر . حالبوکه ماده ایله خواصك یکدیکرندن عدم انفکاکی ویو . قدن هیچ برشی خلق اولنه میه جغی وماده وخواص هرحالده بر واردن وجود بوله جغی وبوایسه وارلغه ازلیت ویره . جکندن ماعدا ابدیتده دو یره جکی وبناء علیه واری وار ایتك ایچون برخالقه احتیاج کوریله میه جکی و او خالقك هیچ برقانون ونظامی دخی اوله میه جغی صو . رتلرندن عبارت بولنان حکمت مادیه اسا .

سلری فنــونك شمدیکی موجودیتلری ایله
دخی تمامی تمامنــه توفیق قبول ایدر شــیلر
دکلدر . برشیئك مبدأ ومنتهاسی بیلنه‌میه‌ـ
جك قدر قدیم اولمســندن اوشــیئك خالقه
استغناسی نصل تسلیم اولنــه بیلورکه زمان
و بعدکبی شیلرك دخی مبدأ ومنتهالری بیلنه‌ـ
مامکده وهر مولودك کندیســندن اول بر
والد بولنمسی ضرورتنــدن ناشی ذهن
بشر والــد اوله‌قدر واردماقده ایســه‌ده
بوازلیت وابدیت موهومه‌هپ بزم ذهنمزك
توهماتندن عبارت اولوب ذهنمزك دخی بر
مخلوق اولدیغنی وخالق تعالی حضرتلرینك
اکا وردیکی قوت درجه‌سنده توهمه‌مقتدر
اوله بیلــوب اندن ایلرویه کچــدمیه‌جکنی
دوشونملی دکلیز ؟

دهنده کی قوت و قدرت متفاوت اولدیغی طبقات ذکایی ادنا تأمل ایله تحقق ایدر . یعنی بعض کمسهلرك ذهنی دیکر بعضلرندن دها قوتلی ویا دها قوتسز اولمسنه کوره بالسهوله تعقل ایدیله بیلورکه بر ذهن علی الاعلا فرض ایدیله بیلك اوله‌سه ازلیت وابدیته طوغری بزم ذهنلرمزك وارمیه‌جغی مراتبه او ذهن علی الاعلا واره بیلور . تصل که وولترك دخی دیدیکی وجهله بعض ذهنلر کندی صاحبنك برونندن اوته‌یه کچه‌مدکاری حالده دیکر بعض ذهنلر برآنده آفاقی جولان ایدرلر .

ماتهریالیستلر ماده ایله انك قوت وخواصنده کوردکاری ازلیت وابدیتدن درحال قوهٔ خالقیت دخی ایشته بو ماده ایله

خواصنه منتسب بر كيفيت اولديغى حكم
ايدى و بو دكارى زمان هيچ بر آز تأمل
ايدوب ده بو ازليت وابديت موهومه نك ده
بر خالقى اوله بيلمسى احتمالى آرشديرميور .
لرمى ؟ بو خنزكى بونلرك اعاظمندن بولنان
بعض ذوات بو تحرى يه دخى سوق ذهن
ايدرك تمام مقصوده وصوله يافلاشورياقلا .
شمز چونكه كندى ذهنلرى مخلوقات يله
لايتناهيلكندن و ازليلك و ابديلكندن
طولايى واله وحيران اولديغندن اول
ازلى و ابدئ حقيقى يى تفكر مؤمنانه يه قد .
رتلرى قالميور . بناءعليه بونلر حقيقة آجينه جق
آدملردر . زيرا مبناى حكمترى بولنان
فنونك هنوز عدم مكمليتندن دفعاتله مشتكى
. لندقلرى حالده اوچوروك مبنالر اوزرينه

فوردقلری بنانك زروه‌سی برصاغلم طبقه‌یه
تقرب ایدرایمز طبقه‌مـذ کورددکی حقیقت
قطعیه‌نك ثقلتنه تحمل ایده‌میوب یقیله‌جق
دیه خذف ولرزان اولیورلر .

بمنه تعالی ماته‌ریالیستلرك بطلانی
مشرحلرکی شرحه‌شرحه بالتشریح میدانه
قویان ناتورالیستلرك تدقیقاتیله بالمقایسه
قارئلرمزی بونقطه اوز نده اویاندیرمغه
دخی بذل غیرتدن کیرو طورمیه‌جغز .
هله مؤلف اولی فیکیه کبی بعضیلرینك
بز اولدکدن صکره نره‌یه کیده‌جکمزی
تحری یولنده قبول و اثبات آخرته قدر
واردقلرینی قریباً مجلدات سائره‌ده میدانه
قویه‌جغز . شمدیلك شوراده ایسه ماته-
ریالیستلرك استناد ایلدکلری فنونده‌کی

نقصان ایله معتقدات ازلیه و ابدیه‌یی رده
مقتدر اوله‌میه‌جقلرینی حالا قارشولرنده
بولنان ناتورالیستلره مغلوبیتلریله استدلال
کافی کوریله‌رك فضله‌سی ایچونده بونلرك
قوللری فعللرینه اویمدقلرینی انظار اهمیته
عرض ایلرز . شویله که :

ماته‌ریالیستلر خالقه استغنا کوستردکدن
صکره بقای روح شویله طورسون وجود
روحه بیله قناعت ایتمك ایسته‌میه‌رك آخرت
واوراده‌کی حیات جاودانی‌یی قاله بیله
المزلر . وارلق وار ایسه یالکز بووارلق
اولدیغنی حکم ایدرلر . حالبوکه شوپنهورك
حکمت مادیه‌سنی رده مخصوص اولان اثر-
مزده بیان اولندیغی اوزره بووارلغی دخی
بکنمزلر . شو دنیانك بر الم واضطراب

دنیاسی، اولدیغنی حکم ایله بو دنیاده قواعد
ولوازم انسانیه ومدنیه نك هیچ بریسیله مقید
اولمقسزین ممکن مرتبه وقترینی لاقیدانه
برصورتده خوش کچیرمك ایسترلر .

دنیایی بوصورتده تصور ذاتاً و دنیایی
کندیلرینه برجهنم ایدنمك دیمك دکلیدر ؟
واقعا اعتقادات طبیعیه واصلیه‌لرینی برباد
ایلدکدن صکره عقبانك دکل اولانك دخی
کندیلرینه برجهنم اولمسی پك لایق ایسه‌ده
ایشته بر نمونه‌سی زواللی بشیر فؤادده
کورلدیکی اوزره انجامکار دنیا جهنمنك
عذابنه‌ده تاب‌آور مقاومت اوله‌میه‌رق غایه‌
تعذیب اولمق اوزره کندی کندیلرینی
اعدامه محکوم ایدرلر . بودهشتلی حکمك
حاکمی کندیلری اولدیغی کبی اجراجیسی

جلادی ده کندیلری او لورلر . عالم امکانده بوندن بیوك نقمتمی اولور ؟

ماته ریالیستلر بنای حکمتلرینی فنونه تطبیق ایتمك ادعاسنده بولندقلری وریا - ضیاندن صکره اکمل واعلای فنون انجق طبیعیات اوله جغنی ینه کندیلرندن بولنان اوکوست قونت ایله برابر تسلیم ایلدکلری حالده بونلردن کندیلرینی بوغازلایان منتحرلر عالم طبیعتده انتحارك موجود اولوب اولمدیغنی نیچون ارەمزلر ؟ بونلر عالم طبیعتده‌کی قوانین خفیه‌یی تحری وتدقیق ایتمش اولسه‌لر ایدی انتحار دنیلان شیئك طبیعتده موجود اولمدیغنی بداهةً کوررلر ایدی ده انتحاری قبول خالقیتی رد قدر عبث و باطل اولدیغنه اینانورلر ایدی .

استعداد انتحار یالکز عقربه اسناد اولنمقده ایکن تدقیقات اخیره بو اسنادك دخی حقیقةً « مالم یکن » اولدیغنی میدان ثبوته چیقاردی . بناءً علیه غایهٔ حکمتلری بولنان شو فضیحه‌لر یناك بیله طبیعته غیر مطابق اولمق حسبیله مغایر فن اولدیغنی انکار ایده‌مزلر . مکرکه مکابره و معانده طریقنه صاپسونلر .

بشیر فؤاد صاغ اولملی ایدی ده کندیسنه صورملی ایدم که : وولترك انتحار حقندکی مطالعه‌سنی نه صورتله تلقی ایتمشدر . معلوماً بشیر فؤاد وولتری اك بیوك آدم اولمق اوزره تلقی ایلر ایدی . حکیم مشار الیه ایچون انتقادلی کوزل برده کتاب یازمش ایدی . حتی مصاحبات لیلیه‌سرلوحه‌لی مقاله‌

لرمك ایكیسنی فؤادك بو اثرینه مقابل بعض ایضاحات و انتقاداته حصر ایتمكه بنی ده مجبور ایتمش ایدی .

ایشته فؤادك بو قدر بكندیكی وولتر واقعا انتحاری بزم قدر مؤاخذه ایتمیور . رومادہ بو فعله برشدت وحشیانه و پارسده جنت معناسی ویرادیكی حالده لوندرده ده روحك بر خاصهٔ عالیه‌سی دیه تلقی اولنه . یعنی حكم ایدرك انتحارك محضا قورقاقلقدن نشأت ایلیه‌جكی حقنده‌كی اقوال حكمایی ده رد ایله « بویله بر حركت ضعفدن زیاده وحشتی اثبات ایلر . بر خسته چلغنلق درجه‌سنه كلدیكی زمان انك قوتی بو قدر دیمك دكلی . بالعكس قوتی بر چلغنین قوته مساویدر دكلی » دیوركه بو سوزدن انتحاری تحسین

دخی چیقمیوب برخستەلکدن واوخستە-
لکك تولید ایلدیکی چلغنلق قوتندن عبارت
اولدیغی معناسی چیقیور .

وولتر بومقالەیی یازدیغی زمان بالذات
کندیسنك حیاتە نەقدر اهمیت ویردیکنی
نظر دقتە المامش اولمالیدر . زیرا طبیبسز
کون کچیردیکی اولمدقدن فضلە عمر بشری
یە بشریتدن منتظر اولان خدماتك ایفاسنە
کافی کورەمیوب اویقودە کچیردیکی زمانلرە
آجیرایمش . حتی او یقونك ید غصبندن نە
قدر زمان قورتارە بیلور ایسە انی حیات
خصوصندە کار صایمق ایچون یواش یواش
اویقویی ترکە کندیسنی الشدیرمق ایستە-
مش . ایچە موفق دخی اولمش ایسەدە
وجودك محتاج اولدیغی درجەدن بك

چوق اشاغی‌یه ایندیردیکی اویقو ایله عمر
قزانه‌یم دیر ایکن عافیتـدن غائب ایتمکه
باشلادیغنی کوره‌رك ترکه مجبور اولمش .

واقعا دنیله بیلورکه هرآدمك عمری
وولترکبی خـدمات مهمه‌یه مقـابل غایت
قیمتلی برعمر صایله‌مز . لکن بوسوز اولسه
اولسه بیوك آدملره مداهنـه ایچون طو-
غری اوله بیلور . یوقسه هرکسك برخدمتی
و او خـدمتك ایفاسی ایچون عمرینك بر
اهمیتی واردرکه اختیاری براولوم ایله او
خـدمتی منع ایتمك خدمت مـذکوره‌دن
فائده‌لنه‌جك اولانلری محروم براقق دیمك
اولور . بوده مروت صاییلمز یا !

الحاصـل بشـیر فؤادك مسلککارینه
توفیق حرکت ایلـدیکی حکمـادن هیچ

بر يسى حياتلرنجـه قيـدسزلقده بولنميوب هله حيات آخرتدن دخى اميدوار اولماملرى حسبيله اولانجه اهميتلربنى بو دنيـا حياتنه حصر ايلدكارندن زواللى آدمجكز ايتديكى حركتله بكنديكى حكمانك مسـلكلرينه مطابقتده دكل مغايرت ومخالفتده بولنمش صايلور .

— ٧ —

« بوفاجعه‌دن النه‌جق عبرت »

بورايه قـدر بسط و تمهيـد ايلـديكمز تفصيلاتى بر نتيجـه‌يه انتـاج ايچون نظر محاكه‌مزده اجـال ايليه‌لم‌ده او نتيجه‌دن عبرت الهلم .

دنيـاده واقعـا آلام و اوجاع يوق دكلـدر . حتى وار اولمـسي دنيـانك

دنیالغی شانی ایچون واجبدر . حکیم
اولان شو ساحهٔ غبراده نعمتلرله نقمتلری
مقایسه ایدر . بو مقایسه سنده کندیسی
ایچون بر حق و بر ده وظیفه تعیین ایدر .
حق اولان شی نعمتلرده تنمیت و وظیفه‌سی
دخی نقمتلردن توقی و مجانبتدر . انسان
مثلا حفظ صحتنه رعایت وظیفه‌سیله کندیسنی
موظف عد ایتمز ایسه صحت کبی اڭ بیوك
نعمتدن محروم و مرض کبی اڭ بیوك نقمته
دوچار اولور .

حق جل و علی حضرتلری انسانه بر عقل
ویرمش ایسه او عقلی حقایق باهره‌دن
انحراف ایله باطیل ظاهره‌یه صاپدیق ایشنده
قوللانسون دیه ویرمامشدر . بویله بر سوء
استعمال نعمت عقلی دخی بر نقمت عظمی

ایدر براقور .

دنیا انسان ایچون نه وقت بر دار سعادت اولمق اوزره حق جل وعلی حضرتلری انسانه هرنه احسان ایتدیکی تجلی بیورمش ایسه جمله سنی بشیرفؤاده ویرمش ایدی . زادکانلق مکملیت وجود کوزللك ذکاوت فطانت ثروت بین الاقران ناموس وحیثیت هپسی مکمل ایدی . انده اولان اسباب مسعودیتی بیك کشی یه تقسیم ایتسه لر فقط او بیك کشی عاقل وقدرشناس اولسه لر هر بری کندی حصهٔ نصیبه لرینه شاکر اولمق لازم کاور ایدی .

یا بوقدر عواطف ربانیه نك نتیجه سی نه یه منجر اولدی؟ .....

یا بو نتیجهٔ مدهشه وفاجعه دن طولایی

مسئول کیمدر؟....

هیچ شبهه یوق که او حکمت باطله!

او یله ایسه ماته‌ریالیزم دنیلان حکمت مادیه یه ینه مادی برهان ابطال اولمق اوزره بو سوء عاقبتدن بشقه برشی ارەمق لازم کلورمی؟

بو مثللو عواقب قبیحه‌ یه اکا جرأت ایدنلری هیچ اولمز ایسه بعض کوته بینان ارباب بلاهت نزدنده اولسون یالانجی بر قهرمانلقله ممدوح ایده‌بیله‌جك اولسه بیچاره معدوملر بونکله اولسون متسلی اوله‌بیلورلر ایدی . حیفا که کندیلری ایچون بو تسلیت دخی یوقدر . چونکه ایشته بشیر فؤادی الڭ زیاده سونلردن تقدیر ایدنلردن بریسی بن اولدیغم جهتله

انك سوء عاقبتنی کیملرك بیلمش اوله بیله .
جکنی پك جدی بر صورتده تحقیق ایلدم
بلهادن بیله هیچ تقدیر و تحسین ایدنه
راست کلمدم .

بناءً علی ذلك ذهنمزی انوار حکمت
صحیحه ایله تنویره چالشه‌لم . شودنیا
یوزنده‌کی وظائفمزی اوکرنوب مقتضاسنه
توفیق معامله ایله حقوقمزه دخی دسترس
اولمق استحقاقنی میدانه قویه‌لم . حیات
آخرتمزی مسعود ایده‌جك اسبابی بالتهیه
اومسعودیتی الطاف سبحانیه‌دن امید ایده .
بیلك بختیارلغندن ماعدا شو عالمده دخی بر
نام حسن براقوب کیدملم مردلکمزه قهرمان‌
لغمزه لایق اولان بودر . یوقسه حکمت
باطله اربابی بودنیاده شرمسار اولدقلری

كبی اوته كی دنیاده دخی سرنكون اولمق
عقله الك قریبدر . هله پاپدقلری ایشلك
هیچ ده قهرمانلق اولمدیغی بعض مساكین
نسوانك بیله كندی نفسلرنده اولوم ایقاعنه
اثبات اقتدار ایتملریله مثبتدر .

جناب حق جمله مزی طریق مستقیمه
هدایتله ضالینك طریقندن محافظه
بیورسون آمین . انتها.

مواد مندرجه

مقدمه — ١ ایشته فؤادی نصل طانیدم
— ٢ ایشته فؤاد نصل بر آدم ایدی — ٣
صوڭره‌دن انتحار — ٤ بطالیاده دیقت ملحوظه
— ٥ مؤاخذه‌سی — ٦ مانه — یالیز —
ملك — دیلوا انتحار — حقنده محاکمه — ٧
بدفا جهره دله آلزجوه عجزسی —

UNIVERSITY OF TORONTO
3 1761 00269082 4